

KOOSTÖÖ TABEL

SEIS 24.03.2023

Antsla valla üldplaneeringu kohta laekunud ettepanekud ja vallapoolne seisukoht ettepanekute kohta.

SISUKORD

SISUKORD.....	1
MINISTEERIUMID.....	3
Maaeluministeerium.....	3
Rahandusministeerium.....	9
Keskkonnaministeerium.....	32
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.....	36
Kaitseministeerium.....	37
AMETID.....	42
Terviseamet.....	42
Keskkonnaamet.....	46
Maa-amet.....	80
Põllumajandus- ja Toiduamet.....	96
Transpordiamet.....	100
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.....	107
Muinsuskaitseamet.....	109
Päästeamet.....	116
OMAVALITSUSED.....	120
Valga Vallavalitsus.....	120
Võru Vallavalitsus.....	125

TARISTU JA AVALIKE TEENUSTE VALDAJAD.....	125
AS Eesti Raudtee.....	125
Elering AS.....	129
AS Võru Vesi.....	129
ETTEVÕTTED JT ASUTUSED.....	130
Riigimetsa Majandamise Keskus.....	130
MTÜ Eesti Erametsaliit.....	137
KOHALIKUD MAAOMANIKUD JA HUVIGRUPID.....	139
Eraisik T. Schmeiman.....	139
Rande Agro OÜ.....	139
Eraisik P. Pärn.....	143
Visela 144	
EELK Urvaste Püha Urbanuse Kogudus.....	145
Eestimaa Roheliste Antsla piirkond.....	145
Eraisik A. Hallik-Konnula.....	153
MTÜ Kaikamäe ja Urvaste Külade Selts.....	155
Eraisik R. Proos.....	156
Eraisik E. Klaar.....	156
Eraisik K. Lember.....	157
Eestimaa Looduse Fond.....	157
A. Värton (Nõiariik).....	158
Urvaste külade selts.....	159
AVALIKU ARUTELU KÄIGUS LAEKUNUD ETTEPANEKUD.....	162
K. Nurk.....	162
K. Kurve.....	163
Ü. Salumets.....	163
A. Hallik-Konnula.....	164

Nr	Osapool	Kirja kuupäev ja nr	Ettepanek (vajadusel on lühendatud)	Omavalitsuse seisukoht
MINISTEERIUMID				
	Maaeluminis- teerium	KOOSKÕ- LASTAMINE 27.05.2022 nr 4.1-5/1784-4	Maaeluministeerium esitas Antsla valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu avalikul väljapanekul 08.11.2021 kirjaga nr 4.1-5/1784-1 nimetatud dokumentide kohta seisukohad. Antsla Vallavalitsuse vastusest, mis on kajastatud koostöö tabelis „Antsla valla üldplaneeringu kohta laekunud ettepanekud ja vallapoolne seisukoht ettepanekute kohta“, nähtub, et meie seisukohad on võetud teadmiseks ja läbi kaalutud. Antsla Vallavalitsus ei nõustu väärtuslikele põllumajandusmaadele põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tagavat juhtotstarvet määrama, olles seisukohal, et nende maade kasutamise puhul peab säilima paindlike ja asukohapõhiseid kaalutlusi võimaldavate otsuste tegemine. Maaeluministeerium võtab selle teadmiseks. Maaeluministeerium on jätkuvalt seisukohal, et üldplaneeringu seletuskirja eelnõu jaotises 3.1 „Üldised ehitustingimused“, jaotises 4.6 „Väärtuslik põllumajandusmaa“ ja jaotises 5.3 „Taastuenergeetika“	Võtame teadmiseks.

			märgitud tingimused ja põhimõtted väärtusliku põllumajandusmaa säilimiseks on üldises vastavuses väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlevas seaduse eelnõus toodud eesmärgi ja põhimõtetega. Need on veenvad ning nende rakendumise korral on Antsla valla üldplaneeringuga määratud väärtuslikud põllumajandusmaad kaitstud. Üldplaneeringu seletuskirja jaotises 9 „Üldplaneeringu elluviimine“ on seatud nõue, et kui maakasutuse juhtotstarve ei ole üldplaneeringuga määratud, tuleb omavalitsusel sihtotstarbe määramisel (nt läbi detailplaneeringu, projekteerimistingimuste või omavalitsuse üksikotsuse), arvestada muuhulgas üldplaneeringus seatud tingimustega ning muude maakasutuse väärtuste ja piirangutega. Samas jaotises on ka kinnitatud, et üldplaneeringu ajakohasuse hindamiseks toimub vastavalt planeerimisseadusele regulaarne kehtestatud planeeringute ülevaatamine ning planeeringutest ja õigusaktidest tulenevate muudatuste tegemise vajaduse hindamine. Sellest johtuvalt saab eeldada, et väärtuslikku põllumajandusmaad käsitleva õigusakti kehtestamise korral tehakse vajadusel üldplaneeringus asjakohased täpsustused. Maaeluministeerium koostööstab Antsla valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu.	
		EELNÕU/ESKIIS 8.11.2021 nr 4.1-5/1784-1	Nõustume üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõus toodud põhimõtetega ja leiame, et need on piisavad üldplaneeringus valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemiseks. Keskendudes eelkõige väärtusliku põllumajandusmaaga seotud temaatikale, esitame oma seisukohad kooskõlas Riigikogu menetluses oleva väärtuslikku	Võtame teadmiseks.

			põllumajandusmaad käsitlevas seaduse eelnõus toodud põhimõtetega. Oleme arvamisel, et koostatavas üldplaneeringus ning selle elluviimisel tuleks vältida võimalikke vastuolusid seadusest tulenevate normidega ja soovitame väärtuslike põllumajandusmaade määramisel ning kaitse- ja kasutustingimuste seadmisel lähtuda seaduse eelnõus sätestatud põhimõtetest. Maaeluministerium analüüsis Antsla valla üldplaneeringuga määratavate väärtuslike põllumajandusmaade kaardikihti ja võrdles saadud tulemit Põllumajandusuuringute Keskuse poolt koostatud põllumajandusmaa massiive, seal hulgas eelduslikult väärtuslikke põllumajandusmaid, kajastava kaardikihi andmetega. Meie poolt tehtud analüüsi tulemusena selgus, et Põllumajandusuuringute Keskuse poolt koostatud kaardikihi (2017. a seisuga) alusel peaks olema vallas väärtuslikke põllumajandusmaid u 11 300 hektarit. Üldplaneeringuga kavandatakse määrata väärtuslikuks põllumajandusmaaks u 10 400 hektari ulatuses põllumajandusmaa massiive ehk 900 hektari võrra (8%) võrra vähem. Analüüsinud nõ väärtuslike põllumajandusmaade hulgast välja arvatud maa-alasid, saab tõdeda, et üldjuhul on need metsastunud või võsastunud ning eeldatavasti ka aktiivse põllumajandusliku kasutusega (maad ei ole arvel PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris). Maaeluministerium on nõus KSH hindaja seisukohtade ja järeldusega. Maaeluministerium on seisukohal, et üldplaneeringu eelnõu seletuskirja jaotises 3.1 „Üldised ehitustingimused“, jaotises 4.6 „Väärtuslik põllumajandus-	
--	--	--	---	--

			maa" ja jaotises 5.3 „Taastuvenergeetika" märgitud tingimused ja põhimõtted väärtusliku põllumajandusmaa säilimiseks on üldises vastavuses väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlevas seaduse eelnõus toodud eesmärgi ja põhimõtetega. Need on veenvad ning nende rakendumise korral on Antsla valla üldplaneeringuga määratud väärtuslikud põllumajandusmaad kaitstud.	
			Siiski palume üldplaneeringu koostajatel pöörata tähelepanu meie arvates olulistele asjaoludele, mis võivad hakata tulevikus mõjutama üldplaneeringu eluviimist: 1.Seletuskirja eelnõu jaotisest 3.4 „Maakasutuse juhtotstarbed" ja tabelist 2 „Maa-ala juhtotstarvete ja katastriüksuse sihtotstarvete omavahelised seosed" nähtub, et hajaasustusala kohta üldjuhul juhtotstarbeid ei määrata. Samas on märgitud, et väljaspool määratud juhtotstarbega maa-alasid jätkub senine maakasutus ning siht- ja kasutusotstarbe muutmine on võimalik, kui see on kooskõlas ruumilise arengu põhimõtetega ja järgib alale seatud tingimusi. Peame vajalikuks teavitada, et seaduse eelnõu § 3 punktiga 3 kavandatakse täiendada planeerimiseaduse § 75 lõikega 5, mille kohaselt tuleb määrata väärtuslikule põllumajandusmaale põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tagav maakasutuse juhtotstarve. Väärtuslike põllumajandusmaade kaitsel on maakasutusküsimuste hilisemal käsitlemisel oluline mõju. Sellest tulenevalt on Maaeluministerium seisukohal, et üldplaneeringuga tuleks määrata väärtusliku põllumajandusmaa kohta põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutust tagav maakasutuse juhtotstarve. See	Selgitame, et väärtuslikel põllumajandusmaadel ei ole mõistlik maakasutuse juhtotstarvet määrata, kuna seal peavad säilima paindlikud ja asukohapõhiseid kaalutlusi võimaldavad otsused. Täna ei ole Antsla vallas probleemiks, et väärtuslikke põllumajandusmaid soovitakse massiliselt muul otstarbel kasutusele võtta. Seega on mõistlik reguleerida nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik. Hajaasustus, kus põllumajandusmaad (sh väärtuslikud põllumajandusmaad) valdavalt paiknevad, on üldplaneeringutes üldjuhul maakasutuse juhtotstarvetega katmata. Otsused maakasutuse ja ehitustegevuse kohta tehakse igakordse kaalutlusena arvestades ÜP-s seatud tingimusi, sh tingimusi väärtuslikel põllumajandusmaadel. Hajaasustuses, kus valdavalt on tegemist maatulundusmaadega, on üldine suund tüüpilise maalise asustuse tagamine, st et üksikud hajali talud paiguvad põldude ning metsade vahel. ÜP-s on antud üldised reeg-

			annaks nii kohaliku omavalitsuse üksusele kui ka riigile suurema kindluse, et üldplaneeringuga määratavad väärtuslikud põllumajandusmaad saavad ajatu kaitse ning nende võimalik hõlmamine muul otstarbel oleks minimeeritud.	lid, kuidas sellist asustusmustrit ka edaspidi tagada. Antsla vallas, kui väheneva rahvastikuga piirkonnas, on mõistlik ÜP-ga seada võimalikult vähe reegleid, kuna iga võimalik uus arendus võib kaaluda üle teatud varem kaardistatud väärtused. KOV-il peab säilima võimalus igakordselt kaaluda, kas antud asukohas on mõistlikum säilitada väärtuslikke põllumajandusmaid vms uusi arenguid võimaldav tegevus. Need toimingud peaksid olema võimalikult paindlikud ja vähese bürokraatiaga. Maakasutuse mitemääramine väärtuslikel põllumajandusmaadel toetab seda lähene-mist.
			2. Üldplaneeringuga on kavandatud väärtuslike põllumajandusmaade hulgast välja arvata ka rida metsade vahel paiknevaid põllumajandusmaa massiive. Maaeluministerium on seisukohal, et põllumajandusmaade võsastumist tuleks vältida ja hoida need avatuna, sest põllumajandusmaastik pakub metsarikastele piirkondadele teistsugust liigirikkust ja seda tuleb soodustada. See on ka üks Euroopa ühise põllumajanduspoliitika uue perioodi eesmärkidest ning põllumajandusmaade metsastamine kindlasti seda eesmärki ei toeta. Mosaiikne maastik, kus avatud alad vahelduvad metsaaladega, on elurikkuse säilitamiseks oluline meetod. Põllumajandusmaade metsastamisel kaovad avatud maastiku liigid, kes pakuvad põllumeestele vajalikke ökosüsteemi teenuseid (tolmeldamine, kahjuritõrje jne). Kuna Eestis on metsamaad võrreldes põllu-	Oleme väärtuslike põllumajandusmaade kihti ÜP raames valla ning teiste huvigruppide vajaduste alusel täiendanud ning seda vastavalt muutnud. Märgime, et kaardikihi täpsus ning kasutatavus eeldab selle info oluliselt täpsemat kohapõhist läbitöötamist, kui soovitakse sellele valdkonnale olulisi kitsendavaid tingimusi seada. ÜP raames on väärtuslike põllumajandusmaade hulgast välja jäetud need metsade vahel paiknevad põllumassiivid, mille põllumajanduslik kasutus pole kas tõenäoline (nt raskesti ligipääsetav) või ei ole majanduslikult otstarbekas. Kuulumine väärtuslike põllumajandusmaade hulka iseenesest ei taga põllumajandusmaa kasutamist, vaid selle tagab maaomaniku huvi maad kasutada.

			majandusmaaga märgatavalt rohkem, siis on oluline tagada elupaigad ja levikukoridorid just avatud maastikualade liikidele. Olukorra nõ tagasipööramine ehk metsa muutmine põllumajandusmaaks on suure ressursikuluga, sest kasutatakse fossiilseid kütuseid, ja olulise keskkonnamõjuga tegevus. Hooldatud rohumaadel seotakse ja talletatakse mulda orgaanilist süsinikku, mis samuti toetab kliimaeesmärkide saavutamist, kuid on lisaks oluline ka avamaastike liigirikkuse jaoks.	Üldjuhul ei ole tegemist põllumajandusmaa metsastamisega, vaid loodusliku protsessina toimuva metsastumisega, kui põllumajandusmaad enam ei harita. Üp raames on mõistlik jätta väärtuslike põllumajandusmaade infokiht ajas muutuvaks ning paindlikuks, et vajalikke otsuseid saaks tulevikus teha asukohapõhiselt.
		LÄHTESEI-SUKOHAD 02.10.2020 nr 4.1-5/2065-1	Teatame, et Maaeluministeeriumis välja töötatud väärtuslikku põllumajandusmaad käsitlev seaduse eelnõu (edaspidi selles kirjas seaduse eelnõu) edastati 18. juunil 2020 Vabariigi Valitsusele ning loodetavasti jõuab see sügisel Riigikogu menetlusse. Seaduse eelnõu on eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kättesaadav aadressil http://eelnoud.valitsus.ee (toimik nr 20- 0226). Selleks, et tagada üldplaneeringus väärtuslike põllumajandusmaade ja nende kaitse- ja kasutustingimuste osas selline lõpptulemus, mis ei erineks seaduse eelnõus kavandatud, soovitame lähendada selles eelnõus kavandatud mõistetest ja põhimõtetest.	Teadmiseks võetud.
			Üldplaneeringu lähteseisukohtades ja KSH väljatöötamise kavatsuse peatükis 6 „Seos strateegiliste arengudokumentidega“ on toodud seosed üleriigilise planeeringuga „Eesti 2030+“. Peame oluliseks, et üldplaneeringu koostamisel järgitakse üleriigilise planeeringu „Eesti 2030+“ jaotises 3.2.3 „Elukeskkonnakvaliteet“ märgitud põhimõtet, et ehitustegevuse kavandamisel tuleb vältida tiheasustuse kandumist väärtuslikele aladele (kaitsealad, rohevõrgustiku tuumalad ja koridorid, väärtuslikud põllumajandusmaad jms).	Arvestame märkusega üldplaneeringu koostamisel.

			Üldplaneeringut käsitlevates dokumentides on kasutatud mõisteid „väärtuslik põllumajandusmaa“ ja „väärtuslik põllumaa“. Juhime tähelepanu, et seaduse eelnõu kohane mõiste on „väärtuslik põllumajandusmaa“. Samas võib looduskaitseaduse § 4 lõike 7 kohaselt kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavaks loodusobjektiks olla muu hulgas väärtuslik põllumaa. Lähtuvalt sellest tuleks üldplaneeringut käsitlevates dokumentides neid mõisteid täpsustada või ühtlustada.	Arvestame tähelepanujuhtimisega ja edaspidises kasutamise mõistet „väärtuslik põllumajandusmaa“. Lähteseisukohtades ja KSH VTK ja Lisa 2 dokumentides on vastavad parandused sisse viidud.
	Rahandusministeerium	ARVAMUSE ANDMINE 26.07.2022 nr 15-3/4806-2		PlanS kohaselt koostatakse maakonnaplaneering eelkõige <u>kohalike omavalitsuste üleste huvide väljendamiseks</u> ning riiklike ja kohalike ruumilise arengu vajaduste ja huvide tasakaalustamiseks. KOV-i sisesed ruumilise arengu eesmärgid ja suundumused määratakse ÜP-ga ning Antsla vallas on kohaliku elu küsimuste lahendamisel kaalutusõigus. ÜP koostamisel on arvestatud Võru maakonnaplaneeringuga ja selles antud tingimustega üldplaneeringute koostamiseks. Maakonnaplaneeringus antud suuniseid ÜP koostamisel kaaluti ning asjakohasel juhul nendega arvestati. ÜP ei ole vastuolus maakonnaplaneeringuga. Selles tulenevalt ei pea me mõistlikuks ega otstarbekaks koormata ÜP seletuskirja kõiki peatükke selgitustega vastavuse osas maakonnaplaneeringuga. Vastavat ülesannet PlanS-i kohaselt ÜP-I ka ei ole. Täpsemad selgitused on toodud käesolevas tabelis.

			1.1 Seletuskirjas leiab tiheasustusalade mõiste kasutamist kolmes tähenduses: asutuse suunamiseks läbi tiheasustusalade ja hajaasustuse määramise, maakonnaplaneeringu linnalise asutuse alaga seondult ning tiheasustusalade määramisel looduskaitseaduse ja maareformi seaduse mõistes. Näiteks: Peatükis 3. Maakasutus- ja ehitustingimused on öeldud: Üldplaneering määrab tihe- ja hajaasustusalad (Võru maakonnaplaneeringus vastavalt linnalise ja maalise asustusega alad). Peatükis 3.2. Tiheasustusalade on määratud Antsla valla tiheasustusaladeks Antsla linn ja Kobela alevik, ning öeldud, et tiheasustusalad asuvad maakonnaplaneeringus määratud linnalise asustusega ala sees. Juhime tähelepanu, et selline käsitlus ei ole kooskõlas Võru maakonnaplaneeringuga. Linnalise asustusega alaks on maakonnaplaneeringus määratud Antsla linn ja selle lähiümbrus. Palume peatükis käsitleda üldplaneeringu tihe- ja hajaasustusalade seost maakonnaplaneeringu linnalise asustusega ala ja maalise piirkonna vahel.	Seletuskirja on korrigeeritud. Tihe- ja hajaasustusalade määramise eesmärk ÜP-s on määrata erinevad maakasutus- ja ehitustingimused ning ühtlasi on tiheasustusalade näol tegemist ka maareformi seaduse tähenduses „tiheasustusega alaga“ ning looduskaitseaduse tähenduses „tiheasustusalaga“. Linnalise asustuse alad on Võru maakonnaplaneeringus määratud eesmärgiga luua kompaktsed linnalised alad, kuhu ka jätkuvalt suhteliselt kiirelt kahaneva rahvaarvu tingimustes koonduvad töö- ning elukohad. Tiheasustusalade ÜP mõistes ei kattu linnalise ala mõistega maakonnaplaneeringus. ÜP ülesannete hulka ei kuulu linnalise asustuse ala määramine. Linnalise asustusega alaks on Võru maakonnaplaneeringus määratud Antsla linn ja lähiümbrus. ÜP on Antsla linna osas arvestanud maakonnaplaneeringus toodud tingimustega.
			1.2 Peatükis 4 Väärtuslikud alad ja piirangud on viidatud Võru maakonna teemaplaneeringule „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ kui alusmaterjalile. Märkime, et selline käsitlus ei ole korrektne, sest riigihalduse ministri 13.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/81 kehtestati Võru maakonnaplaneering 2030+ ja sama käskkirjaga tunnistati eelpoolnimetatud teemaplaneering kehtetuks. Teemaplaneering on maakonnaplaneeringu lisa ja kasutatav informatiivse materjalina. Üldplaneeringu ja KSH koostamisel on aluseks maakonnaplaneering. Palume seletuskirja ja	Seletuskirja ja KSH teksti on parandatud.

			KSH tekst korrastada.	
			1.3 Peatükis 7 Lisateemad leiavad käsitlemist keskkonnaga seotud teemad: kliimamuutusega arvestamine, radoon, müra, vibratsioon ja õhusaaste jm. Palume kaaluda peatüki pealkirjaks sobivamat nime, kuna tegemist ei ole lisateemadega vaid planeerimisseaduse kohaste ülesannetega, mida lahendatakse üldplaneeringuga.	Seletuskirja on parandatud.
			1.4 Palume kasutada läbivalt ühesuguseid mõisteid nii üldplaneeringu seletuskirjas, joonistel kui KSH aruandes, s.o planeerimisseaduse, maakonnaplaneeringu ja soovitatavalt üldplaneeringu nõustiku kohaseid mõisteid. Segadust tekitab, millal kasutatud mõisted/sõnastus on samatähenduslikud, millal mitte. Näiteks: juhtotstarve/juhtfunktsioon, maaüksus/katastriüksus/kinnistu, vaatekoridor/vaatekoht, ilusad teelõigud/kaunid teelõigud, kauni vaatega kohad/ ilusa vaatega kohad, perspektiivne/planeeritud, päikeseelektri jaam/päikesepark/päikesepaneel jmt. Palume täiendada seletuskirja teksti või mõistete peatükki selgitustega. Mõiste esmakordsel kasutamisel võiks see olla seletuskirjas teksti juures alamärgusega, hõlbustab lugemist ja mõistest arusaamist.	Seletuskirja ja KSH teksti on parandatud.
			2.1 Keskuste võrgustik Asustuse arengu suunamisel on maakonnaplaneeringus lähtutud olemasolevast asustusstruktuurist. Keskuste võrgustik moodustub erineva taseme keskustest, mille määramisel on lähtutud töökohtade ja teenuste paiknemisest, samuti toimepiirkondadest. Arvestatud on funktsionaalsete keskused-toimepiir-	Selgitame, et ptk 1.2. on ÜP strateegiline osa, kus sõnastatud ruumilise arengu eesmärgid kajastavad valla soovitud tulevikku. Seetõttu ei ole siin rangelt lähtutud maakonnaplaneeringu mõistetest ning erineva tasandi keskusi on nimetatud kohaliku tasandi keskusteks, et hõlbustada teksti lugemist ja sellest arusaamist. Keskuste

			kond koostoitimise seostega. Keskuste hierarhia lähtub põhimõttest, et madalama taseme keskustest kõrgemale liikudes lisandub teenuseid, mida on antud tasemel oluline pakkuda. Keskuste võrgustik on määratud, et luua eeldused kahaneva elanikkonna tingimustes toimivaks asustusstruktuuriks, kus teenused ja töökohad on koondunud väljakujunenud keskustesse. Keskustega seotakse teedevõrk – liikuvuse põhimõtted. Üldplaneering tugineb maakonnaplaneeringus esitatud keskuste võrgustikule. Seletuskirja peatükis 1.2 Ruumilise arengu eesmärgid ja põhimõtted on kasutatud maakonnaplaneeringust tulenevaid keskustega seotud mõisted, kuid ei ole selgitatud mõistete tähendust. Märgime, et maakonnaplaneeringu kohaselt on lähikeskuseks ka Vaabina küla. Võrumaal moodustub üks tugitoimepiirkond Antsla linna ümber ja Antsla toimib eraldiseisva tugitoimepiirkonna keskusena, kuna on mitme omavalitsuse (sh Valga maakonna Valga valla) elanike igapäevase liikumise keskmes. Teeme ettepaneku tuua seletuskirjas välja maakonnaplaneeringust tulenevad keskustega seotud mõistete selgitused: maakondlik keskus, kohalik keskus, lähikeskus, tugitoimepiirkond. Täiendada seletuskirja selgitusega Vaabina küla osas.	teemat on täpsustatud ptk 1.2.4. ning Antsla linna rolli piirkondliku keskusena ptk 1.2.3 Vaabina küla lähikeskuste hulgast välja arvamist on selgitatud ptk „9 Maakonnaplaneeringu täpsustamine”. Seletuskirja on täiendatud mõistete osas.
			2.2 Ettevõtlus ja töökohad Maakonnaplaneering seab põhimõtted ettevõtluskeskonna arendamiseks ja töökohtade paiknemiseks.	Selgitame, et ettevõtluse arendamine on valla ruumilise arengu üheks strateegiliseks eesmärgiks (ptk 1.2.2). Maakonnaplaneeringus antud põhimõtteid on ÜP koostamisel arvestatud: olulisemad

			Teeme ettepaneku tuua üldplaneeringu seletuskirjas välja, millised on Antsla valla kontekstis olulised ettevõtluskeskkonna ja töökohtade paiknemise põhimõtted, kuidas on maakonnaplaneeringu põhimõtteid kohalikust olukorrast lähtuvalt kaalutletud, täpsustatud ja rakendatud.	ettevõtlusalad on Antsla-Kobela piirkonnas, ÜP koostamisel kaaluti kõikide olemasolevate/endiste tootmismaade sobivust ettevõtluse arendamiseks ning vastavalt sellele on määratud äri- ja tootmise maa-alad.
			2.3 Teenused Maakonnaplaneeringuga on määratletud keskuste tasemele vastavad teenused, mida on soovitatav antud tasemel minimaalselt pakkuda. Peatükis 1.2.4 Tugevad kohaliku tasandi keskused on selgitatud, et kohalike keskustena säilitatakse Kobela alevik ja Kuldre küla ning lähikeskusena Tsooru küla, Vana-Antsla aleviku ja Uue-Antsla küla. Kobela alevikus säilitatakse olemasolevad teenused ja vajadusel lisatakse uusi. Teeme ettepaneku tuua üldplaneeringu seletuskirjas välja, millised on Antsla valla strateegilised suunad ja prioriteedid teenuste osutamisel vastavalt maakonnaplaneeringus määratud keskuste tasemele, kuidas teenuste võimaldamine ja selleks vajaliku taristu arendamine on toetatud seatud maakasutus- ja ehitustingimustega.	Selgitame, et maakonnaplaneering ei anna tingimusi ega suuniseid teenuste kavandamiseks ÜP-s ning seda ei nõua ka planeerimisseadus. Teenuste areng on ajas muutuv ning me ei pea mõistlikuks määrata ÜP-ga, millisel viisil teenuseid tulevikus osutatakse. Kõikides keskustes on tagatud teenuste osutamiseks vajalik maakasutus segahoonestuse, ühiskondlike hoonete ning puhke ja looduslike maa-aladena.
			2.4 Linnalise asutuse alad Linnalise asutuse alad on Võru maakonnaplaneeringus määratletud eesmärgiga luua kompaktsed linnalised alad, kuhu ka jätkuvalt suhteliselt kiirelt kahaneva rahvaarvu tingimustes koonduvad töö- ning elukohad. Juba olemasolevate linnaliste keskuste ti-	Selgitame, et ÜP määrab tiheasustusega alad. Peame ebavajalikuks ja segadust tekitavaks lisaks tiheasustusega aladele käsitleda ÜP-s ka linnalise asutusega alasid. Küll aga on ÜP-s Antsla linna käsitlemisel arvestatud

			heduse ja kompaktsuse tõstmine suurendab piirkonna ruumilist ja funktsionaalset sidusust, soodustab mitmekesise ja kvaliteetse elukeskkonna säilimist ja tekimist ning hoiab uue tehnilise ja sotsiaalse taristu rajamisega kaasnevad kulutused võimalikult madalal tasemel. Linnalise asustuse aladena ei käsitleta monofunktsionaalset asustust (nt suvilapiirkonnad), vaid äri-, tootmise-, teenuste-, elamis- ja puhke funktsioonidega alasid, kus on tõenäoline kompaktse ja mitmekülgse linnalise elukvaliteedi teke. Maakonnaplaneeringus on käsitletud tingimusi linnalise asutuse aladel üldplaneeringute koostamiseks. Maakonnaplaneeringus on määratud linnalise asustuse alana Antsla linn ja selle lähiümbrus. Esitatud materjalidest nähtub, et linnalise asustusega ala ei ole üldplaneeringu tekstis ega joonisel käsitletud. Teeme ettepaneku käsitleda seletuskirjas linnalise asustusega ala ja tuua välja, kus ja millises ulatuses täpsustatakse (vähendatakse/laiendatakse), täpsustamise põhimõtted ning kuidas on järgitud maakonnaplaneeringust tulenevaid tingimusi. Selgitada üldplaneeringu seletuskirjas maakonnaplaneeringuga määratud linnalise asustusega ala mõiste.	maakonnaplaneeringus toodud linnaliste alade arendamise põhimõtetega. Arvestades MP ja ÜP erinevat mastaapi ja täpsusastet, ei ole põhimõttelisi erinevusi MP-ga määratud linnalise asustusega ala ning ÜP-ga määratud tiheasustusalala piirides Antsla linna osas.
			2.5 Maaline piirkond Maaline piirkond on Võru maakonnaplaneeringu mõistes kogu maa-ala väljaspool linnalise asustuse alasid. Maaline piirkond on maakonnaplaneeringu mõistes valdavalt hajusa asustustriga ala, kusjuures üldises hajusas mustris esineb väiksemaid	Selgitame, et maaline piirkond MP-s kattub üldjoontes hajaasustusalaga ÜP-s. ÜP koostamisel on arvestatud MP antud tingimusi maalise piirkonna arendus- ja ehitustegevusel, nt külatüüpe, maastikke, ettevõtluse arendamiseks vajalikke alasid.

			kompaktse iseloomuga asustuse koondumiskohti (nt alevikud, tihedamad külakeskused jmt). Maalise piirkonna ruumilist arengut suunatakse üldplaneeringuga. Maakonnaplaneering seab tingimused maalises piirkonnas (tingimus on maakasutuse juhise, mida maakonnaplaneering käsitleb kohustuslikuna). Teeme ettepaneku tuua üldplaneeringu seletuskirjas välja, kuidas suhestub maakonnaplaneeringu maaline piirkond üldplaneeringu käsitlemisega. Kuidas on maakonnaplaneeringus seatud tingimusi rakendatud ja kohapõhisest vajadusest täiendatud või täpsustatud.	
			2.6 Suunised detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramiseks üldplaneeringutes Maakonnaplaneering annab suunise detailplaneeringu koostamise kohustusega alade ja juhtude määramiseks üldplaneeringutes: linnalise asustuse aladel; Linnamäe-Sõmerpalu väärtuslikul maastikul detailplaneeringu koostamiseks enne uute hoonete rajamist Pühajõe kaldale; Verijärve looduskaitsealal soovitud detailplaneeringu koostamiseks enne uute hoonete rajamist; väärtuslikel maastikel ja rohelistes võrgustikus Tabelis 1 toodud juhtudel. Teeme ettepaneku selgitada, kas üldplaneeringu lahendamise koostamisel kaaluti detailplaneeringu koostamise kohustust linnalise asustuse aladel, väärtuslikel maastikel ja rohelistes võrgustikus. Esitada seletuskirjas määratud juhtude kaalutlused ja põhjendused.	Selgitame, et ÜP koostamisel kaaluti MP-ga antud suuniseid DP koostamise kohustusega alade ja juhtude määramiseks. Arvestades senist kogemust DP-de algatamisel, leiti, et ei ole otstarbekas PlanS-is käsitlemata juhte ja alasid ÜP-s detailselt määrata, vaid algatada DP kaalutlusotsuse alusel, kui vastavad asjaolud seda toetavad. Ühtlasi märgime, et Teie poolt viidatud Linnamäe-Sõmerpalu väärtuslik maastik ja Verijärve looduskaitseala ei asu Antsla vallas. Antsla linnas on PlanS-ist tulenev DP koostamise kohustus.

			2.7 Väärtuslikud maastikud Maakonnaplaneering määrab (varasema maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu alusel) väärtuslikud maastikud neljas tähtsusklassis (riiklik, maakondlik võimalik riiklik, maakondlik, kohalik). Maakonnaplaneering seab: 1) põhimõtted väärtuslike maastike säilitamiseks, seejuures mitmes kategoorias: arhitektuurilise ja maastikulise miljöö säilitamiseks, kauni vaatega kohtade hoidmiseks, uute rajatiste ja joonehitiste kavandamiseks ning maastikuarhitektuurilise sobivusega arvestamiseks, alade heakorrastamiseks, põllumajandusmaastike kasutuses hoidmiseks, maardlatega kattumise juhaks; 2) soovitusel väärtuslike maastike säilimiseks (ja väärtuste suurendamiseks). Väärtuseid on varem kirjeldatud maakonnaplaneeringu lisas „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnanähtused“. Kättesaadav maakonnaplaneeringute veebilehelt: https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud. Peatükis 4.1.4.Väärtuslikud maastikud ei selgu maastike tähtsusklassid (I; II; III). Tsooru - Vana-Roosa väärtusliku maastiku piiri on muudetud, arvates sellest välja Tsooru küla, ühtlasi on tehtud väärtusliku maastiku nime muutmise ettepanek Roosiku - Vana-Roosa väärtuslikuks maastikuks, kuna ala väärtuseks Antsla valla piires loetakse Roosiku külas asuvat Mustjõe ja selle lammi. Teeme ettepaneku täiendada seletuskirja väärtuslike maastike tähtsusklasside (I; II; III) selgitusega ja seostega määratud väärtuslike maastikega. Tulene-	Selgitame, et väärtuslike maastike piiride muutmist on käsitletud põhjalikult ÜP alusanalüüsis, millele on viidatud ka ÜP seletuskirjas. Kuivõrd viidatud teemaplaneeringus on väga vähe infot Tsooru – Vana-Roosa ala määramise põhjuste kohta Antsla vallas, ei ole ka kõnealuse ala väärtuslike maastike hulgast välja arvamist võimalik pikemalt põhjendada. Sageli on väärtuslike maastike piirid moodustatud lihtsalt erinevate väärtuslike objektide ühendamisel. Täiendame ÜP seletuskirja ning loobume Tsooru – Vana-Roosa väärtusliku maastiku nime muutmisest.
--	--	--	--	---

			valt ala väärtustest on jagatud Võrumaa väärtuslikud maastikud kolme klassi: riikliku tähtsusega alad; maakondliku tähtsusega alad; kohaliku tähtsusega alad; Lisada, millises ulatuses ning mis kaalutlusel täpsustatakse maakonnaplaneeringus määratud väärtuslike maastike piire. Üldplaneeringu seletuskirjast ja KSH aruande eelnõust ei selgu, milliste väärtuste osas on ala väärtused kaotanud või kadunud. Juhul kui kohalik omavalitsus soovib nii ulatuslikult maakonnaplaneeringus määratud väärtusliku maastiku ala piiri muuta, on vajalik hinnata väärtuste muutused, kasutades sama metoodikat kui väärtusliku maastiku määramisel, ja nendest lähtuvalt põhjendada muutmise vajadust. Põhjendus, et alale rakenduvad ka muud piirangud (nt looduskaitsealised, muinsuskaitsealised, väärtuslik põllumajandusmaa), mis kaitsevad alal olevaid väärtusi, ei ole väärtuslike maastike määramise eesmärgiga kooskõlas. Juhime tähelepanu, asjaolule, et Tsooru - Vana-Roosa väärtuslik maastik hõlmab ka Rõuge valda, seega on vajalik nime muutmise ettepaneku osas teha koostööd naaberomavalitsusega. Palume joonised ja seletuskiri viia kooskõlla kauni vaatega kohtade ja ilusate teelõikude osas.	
			2.8 Kultuuripärand Maakonnaplaneeringu mõistes on kultuuripärandiks kultuurimälestised, XX sajandi väärtusliku arhitektuu-	Selgitame, et MP-s ei ole põhjendatud Kirikuküla, Kobela aleviku, Kaika küla ja Tsooru küla määramist miljööväärtuslikuks, vastav info on olemas vaid joonisel, seega ei ole ka

			ripärandi objektid ja pärandkultuuriobjektid. Kultuuri-pärandi osaks on ka traditsiooniline elulaad ja seda võimaldav inimtekkeline keskkond. Kultuuripärandit kätkevad objektid, alad ja elulaad on oma unikaalsuses oluliseks kohatunde ja paigaidentiteedi osaks. Maakonnaplaneering seab põhimõtted kultuuripärandi kaitsmiseks ja kasutamiseks. Üldplaneeringu peatükis 4 Väärtuslikud alad ja piirangud on selgitatud, et üldplaneeringu koostamise käigus kaaluti miljööväärtuslike alade määramist, kuid üldplaneeringu alusanalüüsi (lisa 4) tulemusena leiti, et valdavalt hajaasustusega Antsla vallas on oluline traditsioonilise asustusstruktuuri ja maastikumustri järgimine. Üldplaneeringuga miljööväärtuslike alasid ei ole määratud. Teeme ettepaneku käsitleda maakonnaplaneeringu muutmise ettepanekuid iseseisva peatükina koos põhjendustega. Maakonnaplaneeringus on Antsla vallas miljööväärtusliku asulana määratud: Kirikuküla, Kobilea alevik, Kaika küla ja Tsooru küla.	argumente, mida ÜP-s kaaluda. ÜP koostamise käigus on kaalutud erinevate Antsla valla asulate miljööväärtusi, kuid kokkuvõttes leiti, et ühelgi asulal ei ole selliseid ehituslikke väärtusi, mida ei saaks kaitsta läbi muude tingimuste (sh väärtuslike maastike määramisega).
			2.8 Roheline võrgustik ja puhkealad Maakonnaplaneering määrab rohelise võrgustiku. Maakonnaplaneeringu roheline võrgustik koosneb tugialadest ja koridoridest, mis on ühendatud koos toimivaks tervikuks. Tugialad on ümbritseva keskkonna suhtes kõrgema väärtusega loodusalad, millele valdavalt tugineb rohelise võrgustiku toimimine. Koridorid tagavad võrgustiku sidususe ja terviklikkuse. Maakonnaplaneeringus on võrreldes varasema teemaplaneeringuga täpsustatud rohelise võrgustiku piire ja määratud kaasajastatud tingimused rohelise võrgusti-	Selgitame, et ÜP koostamisel on rohevõrgustiku täpsustamisel võetud arvesse MP-s antud tingimusi, samuti T. Veersalu tööd „Võru maakonna rohevõrgustik”. Põhjalikum metoodika on toodud Antsla valla rohevõrgustiku analüüsis, mis on üldplaneeringu Lisas 1 (sh rohevõrgustiku hierarhiliste tasemete kohta). Hierarhiliste tasemete lisamine seletuskirja ei anna lisaväärtust, kuna rohevõrgustiku tingimused ei ole määratud vastavad tasemetele.

			ku toimimise säilimiseks. Maakonnaplaneering delegeerib üldplaneeringule rohelise võrgustiku piiride täpsustamise. Üldplaneeringu ülesanne on rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine ning sellest tekkivate kitsenduste määramine (PlanS § 75 lg 1 punkt 10). Nimetatud ülesande lahendamiseks leiab juhtnööre „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“ ptk 4.5 Roheline võrgustik ning „Rohevõrgustiku planeerimisjuhendist“. Teeme ettepaneku lisada teave rohevõrgustiku elementide hierarhiliste tasemete jaotuse kohta seletuskirja peatükki 4.2.3 Rohevõrgustik. Kaaluda kas määratud astmelauad on tegelikult eraldiseisvad nn hüppelaua elemendid või on need koridorid/väiksemad tugialad. Täiendada seletuskirja tingimustega astmelauale.	Astmelaudadel kehtivad rohevõrgustiku üldised tingimused ning rohevõrgustikus asuvate puhkealade tingimused.
			2.9 Puhkealad Kõrge puhkeväärtusega piirkonnad Võru maakonnaplaneeringus on seotud järvi ümbritsevate maastike ja metsadega (sh Võru linna ümbruses), mis on põhisosas kaetud rohelise võrgustiku või väärtuslike maastikega. Puhkealadena käsitletakse ka supluskohti ja supelrandu. Võru maakonnaplaneering seab tingimused puhkealade kavandamiseks. Üldplaneeringu ülesanne on supelranna ala määramine (PlanS § 75 lg 1 punkt 7), ja seda on Antsla valla üldplaneeringuga tehtud. Teeme ettepaneku tuua üldplaneeringu seletuskirjas välja, kuidas on maakonnaplaneeringuga seatud tingi-	Selgitame, et ÜP koostamisel on arvesse võetud MP-ga antud tingimused: Antsla linnas on määratud ulatuslikke puhke ja looduslike maa-alasid, linnaga piirnevalt Kasumõtsa KAH ala, mis on ühtlasi rekreatsiooniala. ÜP kajastab matkaradasid ja supluskohti ning vajalikke juurdepääse neile.

			musi kohalikust olukorrast lähtuvalt kaalutletud, täpsustatud ja rakendatud.	
			2.10 Veealad Maakonnaplaneering seab tingimused veealade kasutamiseks ja kaitsmiseks. Muuhulgas on tingimus, et üldplaneeringu lahendusega tuleb tagada juurdepääs supluskohadele ja planeerida piisaval arvul juurdepääse kallasrajale. Samuti on toodud tingimus täpsustada meetmeid, millega vältida ühelt poolt üleujutusest tingitud vara kahjustumist, teisalt üleujutava veekogu reostumist. Teeme ettepaneku tuua üldplaneeringu seletuskirjas välja, kuidas maakonnaplaneeringuga seatud tingimusi on kohalikust olukorrast lähtuvalt kaalutletud, täpsustatud ja rakendatud. Peatükis 4.3.2 Ehituskeeluvöönd on käsitletud ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekuid. Ettepanekute all on käsitletud Antsla linnas Veski tn 53 kinnistu detailplaneeringut, mis on kehtestatud planeering. Palume selgelt eristada, millised detailplaneeringutega ehituskeeluvööndi vähendamised viiakse üldplaneeringusse sisse ja mille osas taotleatakse üldplaneeringuga vähendamist. Peatükis 4.3.4 Kallasrada ja avalikud juurdepääsud on kajastatud tingimused kallasraja avaliku kasutuse tagamiseks. Peatükis 4.3.5 Mustjõe üleujutusala on käsitletud tingimused üleujutusosalal.	Selgitame, et ÜP-s on arvestatud MP-ga antud tingimustega veealade kasutamiseks: määratud on tingimused kaldaalade kasutamiseks, määratud Mustjõe üleujutusala, määratud supluskohad, juurdepääsud kallasrajale ning paisude kasutamiseks ja säilitamiseks. Keskkonnaamet on ÜP kooskõlastanud sh veealade kaitseks seatud tingimused.

			2.11 Põhjavesi Soovitame üldplaneeringu seletuskirjas kajastada, kuidas tagatakse maakonnaplaneeringu põhimõtted põhjavee kaitsmiseks ja kasutamiseks edaspidi projekteerimistingimuste andmisel ja detailplaneeringute lähteülesannetes.	Selgitame, et põhjaveekasutust on käsitletud ÜP ptk-s 5.2.2.
			2.12 Väärtuslik põllumajandusmaa Maakonnaplaneering annab käsitluse, mis on kohalike omavalitsuste kaalutluse aluseks väärtusliku põllumajandusmaa määramisel ning selle kaitse- ja kasutustingimuste seadmisel. Maakonnaplaneering seab ka tingimused väärtuslike põllumajandusmaade kasutamiseks. Üldplaneeringu seletuskirjas peatükis 4.5 Väärtuslik põllumajandusmaa on käsitletud väärtuslike põllumajandusmaade määramist ja kajastatud üldised tingimused väärtuslike põllumajandusmaade kasutamiseks.	Võtame teadmiseks.
			2.13 Maavarad Maakonnaplaneering seab tingimused maardlate kasutamiseks. Üldplaneeringu ülesanne on maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine (PlanS § 75 lg 1 punkt 15). Teeme ettepaneku tuua üldplaneeringu seletuskirjas välja, kuidas maakonnaplaneeringuga seatud tingimusi on kohalikust olukorrast lähtuvalt kaalutletud, täpsustatud ja rakendatud.	Selgitame, et ÜP koostamisel on MP-ga seatud tingimusi arvestatud nii, kuidas on see maapõueseadusest ja Maa-ameti poolsetest ettepanekutest tulenevalt võimalik. Maa-amet on ÜP kooskõlastanud.

			2.14 Maanteed Maakonnaplaneering seab põhimõtted maanteevõrgu arendamisel ja tingimused maanteevõrgu arendamisel. Üldplaneeringu ülesanne on transpordivõrgustiku ja muu infrastruktuuri, sealhulgas kohalike teede, raudteede, sadamate ning väikesadamate üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine (PlanS § 75 lg 1 p 1). Samuti tänava kaitsevööndi laiendamine (PlanS § 75 lg 1 p 8). Teeme ettepaneku peatükis 5.1.1 Sõiduteed selgelt välja tuua seos seletuskirjas kajastatud perspektiivsete kohaliku tähtsusega sõiduteede ja üldplaneeringu joonisel 3 Taristu kajastatuga.	Selgitame, et ÜP koostamisel on MP-ga seatud põhimõtetega arvestatud – määratud on transpordivõrgustiku (sh planeeritavate teede) asukohad ja seatud neile tingimused. Samuti on täpsustatud riigiteede kaitsevööndi ulatust. Ühtlustame seletuskirjas ja Taristu joonisel kajastatud mõistekasutust ning vajadusel liigse täiendavad selgitused.
			2.15 Raudtee Maakonnaplaneering seab põhimõtted raudteevõrgu arendamisel ja tingimused raudteevõrgu arendamisel. Üldplaneeringu kontekstis oluline tingimus, mida ruumiotsustes arvestada on siduda raudteeliiklus teiste transpordiliikidega (bussidel põhinev ühistransport, autoliiklus, kergliiklus), rajada selleks vastav taristu (peatused, pargi-ja-reisi parklad, jalgratta-parklad, ühendusteel). Teeme ettepaneku täiendada seletuskirja peatükki 5.1.3 Raudtee ja selgitada, kuidas on arvestatud maakonnaplaneeringu põhimõtetega. Seletuskirjas on jäänud käsitlemata planeeritud raudtee ülekäigu koht, samas üldplaneeringu joonisel 3 Taristu on see leppemärgina välja toodud. Palume seletuskirja lisada info.	Selgitame, et raudtee arendamise tingimuste väljatöötamisel on arvestatud MP põhimõtetega ja tehtud koostööd Eesti Raudteega (sh raudteeületuskohtade vajaduse ja võimalikkuse väljaselgitamise osas). Täiendame seletuskirja planeeritava raudtee ülekäigukoha osas.

			2.16 Kergliiklusteed Maakonnaplaneeringuga on planeeritud kergliiklusteed, seejuures on täiendatud varem maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga kavandatud kergliiklusteid. Maakonnaplaneering seab põhimõtted kergliiklusteede kavandamisel. Seletuskirja peatükis 5.3.Jalg- ja jalgrattateed on lähitud maakonnaplaneeringust. Teeme ettepaneku täiendada seletuskirja selgitusega, kas maakonnaplaneeringut on täpsustatud (tabel 7 võiks täpsustusi kajastada).	Selgitame, et ÜP seletuskirja kohaselt on jalg- ja jalgrattateede määratlemisel aluseks võetud nii valla arengukava, Võru maakonnaplaneering kui ka kohalike elanike poolt tehtud ettepanekud. Võrreldes MP-ga käsitletud teedele ei ole lisatud teelõigud maakonnaplaneeringu täpsustused, vaid kohalikul tasandil olulised teelõigud.
			2.17 Ühistransport Maakonnaplaneering seab põhimõtted ühistranspordi arendamisel. Üldplaneeringu peatükis 5.1 on toodud liikuvuse üldpõhimõtted, mida tuleb transpordivõrgustiku ja muu infrastruktuuri arendamisel arvestada. Soovitame kaaluda maakonnaplaneeringus toodud põhimõtte pargi-ja-reisi parkla (nii autodele kui jalgratastele) rakendamist suuremate bussi/raudteejaamade kontekstis.	Selgitame, et Antsla raudteejaam asub segahoonestuse maa-alal, kuhu reisirongiliikluse taastamisel on võimalik rajada ka pargi ja reisi parkla.
			2.18 Elektrivõrk Maakonnaplaneeringuga käsitletakse elektriliine ja alajaamu nimipingega alates 110 kV ja neid 35 kV pingega liine, mis on lähiajal kavas üle viia 110 kV-le.	Võtame teadmiseks.

			Peatükis 5.2.1 Elektrivarustus on käsitletud elektri-varustust ja seatud tingimused elektrivõrgu aren-damiseks.	
			2.19 Ühisveevärk ja -kanalisatsioon Maakonnaplaneeringu kohaselt tuleb veevarustuse ja kanalisatsiooniga seotud küsimused lahendada oma-valitsuste üldplaneeringutes ning ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukavades. Teeme ettepaneku täiendada üldplaneeringu peatükki 5.2.2 Veevarustus ja kanalisatsioon tingimustega, mis on aluseks projekteerimistingimuste andmisel ja de-tailplaneeringu lähteülesannete koostamisel.	Võtame teadmiseks. Selgitame, et ÜP-ga on antud tingimused veevarustuse ja kanalisatsiooni osas. ÜP se-letuskirjas ei kajastata õigusaktidest tulene-vaid tingimusi.
			2.20 Taastuvenergeetika Maakonnaplaneering peatükk 4.2.5. seab taastuv-energeetika arendamise põhimõtted ja taastuv-energeetika arendamise tingimused. Teeme ettepaneku peatükis 5.3. Taastuvenergeetika tuua tekstis selgemalt välja tingimused väikematele kui 15 kW tootmisvõimsusega päikeseelektri-jaamadele. Täiendada seletuskirja ja KSH-d tuulenergeetika või-maluste kasutamise ja tingimuste osas. Märkime, et Võru maakonda ei ole lubatud riigikaitsealistest ees-märkidest püstitada tuuleparke, kuid üksikuid väike-tuulikud õuealal/tootmismaal maakonnaplaneering ei keela. KSH peatükis 7.15.2 Muud taastuvenergiallikad on	Selgitame, et ÜP seletuskirjas on toodud järgmine info: „Kuni 15 kW tootmisvõim-susega päikeseelektrijaama rajamine toi-mub projekteerimistingimuste alusel, kus kohalikul omavalitsusel on võimalus seada tingimusi nt päikeseelektrijaama täpsema asukoha või selle paigutuse osas. Seetõttu puudub vajadus täiendavate tingimuste seadmiseks ÜP raames.” Tuuleenergeetika osas täiendasime se-letuskirja ja KSH-d, et riigikaitseliste piiran-gute tõttu ei ole tuuleparkide rajamine Antsla vallas võimalik. Lisasime, et väike-tuulikute rajamiseks ÜP-ga eraldiseisvaid tingimusi ei seata ning nende kavandamine toimub KOV-i üksikotsuste (nt avatud menetlusega projekteerimistingimused) alusel.

			nimetatud taastuenergia võimalusena ka biomassi ja biogaasi. Kaaluda seletuskirja täiendamist biomassi ja biogaasi võimaluste kasutamise ja tingimuste osas.	Seletuskirja on täiendatud biogaasi tootmise võimaluste osas.
			2.21 Jäätmete ladestamine Maakonnaplaneering seab jäätmehoolduse arendamise põhimõtted. Sealhulgas on põhimõte – üldplaneeringute koostamisel arvestada Keskkonnaministeeriumi algatusel koostatud programmi „Jääkreostusobjektide inventariseerimine“ tulemustega. Üldplaneeringu peatükk 5.5 „Jäätmemajandus“ käsitleb tingimusi jäätmemajanduse tagamiseks. Märgime, et KSH kohaselt on Antsla valla territooriumil kaks suletud väikeprügilat: Püve prügila (Soo-me külas), suleti 2001. aastal ja Kuldre prügila (nimetatud ka Pihleni prügilaks; Kuldre külas), suleti 2001. aastal. Teeme ettepaneku täiendada seletuskirja ja jooniseid infoga suletud prügilate osas.	Täiendame ÜP seletuskirja infoga suletud prügilate osas.
			2.22 Riskiallikad Maakonnaplaneering seab tingimused riskiallikest tuleneva ohuga arvestamiseks. Vajalik on arvestada seatud tingimustega üldplaneeringu vastavates teemapeatükkides. Riskiallikeks on muuhulgas üleujutusala, kus tuleb arvestada nii planeeringu kui ka ehitusloa tasandil „Ida-Eesti vesikonna üleujutusohuga seotud riskide	Selgitame, et meie hinnangul on tingimuste seadmisel erinevate teemade lõikes arvestatud riskiallikest tuleneva ohuga.

			maandamiskavas" toodud meetmetega; ehitustegevusele peavad eelnema vajalikud uuringud ning meetmete väljatöötamine, et tagada nii ehitise püsivus kui ka looduslike protsesside jätkumine. Üldplaneeringu peatükk 4.3.5 Mustjõe üleujutusala käsitleb tingimusi üleujutusosalal.	
			3.1 Üldplaneeringu seletuskirjast ei selgu üheselt, millisel moel KSH tulemused kajastuvad üldplaneeringu lahenduses. Näiteks on KSH peatükis 7.9.3 Mõju miljöövärtuslikele aladele toodud: Käesolevas Antsla valla üldplaneeringu lahenduses ei määratletud miljöövärtuslike alasid, kuna puuduvad sellised hoonestatud alad, kus miljöövärtusliku terviku säilitamiseks on vajalik seada arhitektuurilisi tingimusi. Oluline on, et valdav osa miljöövärtust omavatest hoonestatud aladest kuulub väärtuslike maastike koosseisu, sh olulise miljöövärtusega Rimmi kõrgustikuala, mis on kogu mahus liidetud Karula-Kaika väärtusliku maastiku koosseisu. Väärtuslikud maastikud ja miljöövärtuslikud alad on omavahel tihedalt seotud, kuna väärtuslike maastike määratlemise metoodika järgi annavad maastikele kultuurilis-ajaloolise väärtuse just traditsioonilise ilmeka küla- või mõisamaastikud. Seega on miljöövärtust omavad alad üldplaneeringus esile toodud muude väärtuste juures (nt kultuurimälestised, kaitsealad (Karula rahvuspark), väärtuslikud maastikud). Nende väärtuste säilimiseks seatud tingimused on piisavad ka hoonestatud alade miljöövärtuste	Selgitame, et KSH tulemustega (sh leevendavate meetmetega) on planeeringu koostamisel arvestatud. Ei PlanS ega KeHJS ei näe ette KSH tulemuste kajastamist ÜP seletuskirjas. KSH aruanne on ÜP lisa. ÜP-ga tehtud MP täpsustused on toodud peatükis 9 (sh väärtuslike maastike osas tehtud täpsustused).

			säilimiseks. KSH peatükis 7.9.4 Mõju väärtuslikele maastikele arvati Tsooru – Vana-Roosa väärtuslikust maastikust välja Tsooru küla ning nimetati see ümber Roosiku – Vana-Roosa väärtuslikuks maastikuks, kuna ala peamine väärtus Antsla valla piires on Roosiku külas asuv Mustjõgi ja selle lamm. Tsooru küla arvati välja põhjusel, et Tsooru külas olevad arhitektuurimälestised ning park on juba kohaliku ja riikliku kaitse all, samuti on külakeskust ümbritsevad põllumaad määratud väärtuslikeks põllumajandusmaadeks. Seega puudub vajadus täiendava piirangu lisamiseks väärtusliku maastiku näol. Väärtusliku maastiku alale jääb ka hulgaliselt põllumajanduslikke tootmishooneid, mis selle esteetilist väärtust kahandavad ja kaitse vajaduse küsitavaks muudavad. Samas puudub seletuskirjas selgus, kas üldplaneeringuga tehakse ettepanek muuta maakonnaplaneeringut. Rõhutame, et maakonnaplaneeringu muutmine tuleb seletuskirjas igakülselt põhjendatud ettepanekuna käsitleda.	
			3.2 Palume üle vaadata KSH aruandes esitatud ettepanekud ja leevendavad meetmed ning nende sisseviimine planeeringulahendusse. Mõjude hindamise tulemused on üks osa üldplaneeringu põhjendustest, seega peab vastav teave jõudma planeeringusse koos arvestamise või mitteamvestamise põhjendustega. KSH ja seletuskirja sidususest lähtuvalt teeme ettepaneku lisada seletuskirja lõpuossa iseseisev peatükk, mis kajastab mõjude strateegilise hindamise tulemus-	KSH tulemustega (sh leevendavate meetmetega) on ÜP koostamisel arvestatud. Ei PlanS ega KeHJS ei näe ette KSH tulemuste kajastamist ÜP seletuskirjas. KSH aruanne on ÜP lisa.

			tega arvestamist üldplaneeringus.	
			Lähtudes esitatud üldplaneeringu materjalidest, võttes aluseks PlanS § 81 lõike 3 ja Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute koostöölastamise alused“ ning arvestades riigihalduse ministri 11.11.2021 käskkirja nr 153 punktis 2 antud volitust, ei pea Rahandusministeerium vajalikuks määrata Antsla valla üldplaneeringule täiendavalt koostöötegijaid lisaks eespool nimetatud riigiasutustele. Palume jälgida, et üldplaneeringu koostamisse oleksid kaasatud kõik isikud, kelle õigusi võib planeering puudutada ja isikud, kes on avaldanud soovi olla kaasatud üldplaneeringu koostamisel. Täiendavalt juhime tähelepanu, et PlanS § 87 lõikest 3 lähtuvalt avalikustatakse koos üldplaneeringuga ka üldplaneeringu kohta PlanS § 85 lõike 1 alusel antud koostöölastused ja arvamused. Palume saata vastus eeltoodud ettepanekute ja märkustega arvestamise kohta ning hoida Rahandusministeeriumi kursis üldplaneeringu menetlusega ja teavitada kõikidest avalikest aruteludest.	Võtame teadmiseks.
		ARVAMUSE ANDMINE 20.06.2022 nr 15-3/4478-3	Arvestades läbitöötamist vajavate materjalide suurt mahtu ja tuginedes haldusmenetluse seaduse §-le 41, pikendame Antsla valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõule vastamise tähtaega kuni 29.07.2022.	Võtame teadmiseks.
		LÄHTESEI- SUKOHAD	Peatükis 5 on esitatud ülevaade eeldatavast keskkonnamõjust. Juhime tähelepanu, et vastavalt PlanS § 4	ÜP LS ja KSH VTK dokumendis on toodud, et mõjude hindamise tegelik ulatus sõltub

		09.10.2020 nr 14-11/5997-3	lõike 2 punktile 5 tuleb kohalikul omavalitsusel tagada, et üldplaneeringu koostamisel hinnatakse selle eluviimisega kaasnevaid asjakohaseid kultuurilisi, sotsiaalseid, looduskeskkonnale ning ka majanduskeskkonnale avalduvaid mõjusid.	kavandatava tegevuse iseloomust ning seda täpsustatakse ÜP koostamise käigus. Samuti võib ÜP koostamise käigus lisanduda mõjusid, mida põhjendatud vajaduse korral täiendavalt hinnatakse.
			Peatükis 6 on esitatud seosed strateegiliste dokumentidega, mille põhimõtted peavad kajastuma üldplaneeringu lahenduses. PlanS §-s 11 on sätestatud teabe piisavuse põhimõte, mille kohaselt planeerimisalase tegevuse korraldaja peab planeerimisel arvesse võtma asjakohaseid ruumilist arengut mõjutavaid strateegiaid, riskianalüüse, kehtivaid planeeringuid, arengukavasid ning teisi ruumilist arengut mõjutavaid dokumente ja muud asjakohast teavet. Planeerimisseaduse teises peatükis toodud oluliste põhimõtete rakendamisest on põhjalikumalt kirjutatud juhendmaterjalis „Planeerimise põhimõtete rakendamine“, mis on kättesaadav aadressilt https://planeerimine.ee/static/sites/2/planeerimise-pohimotted_2016.pdf .	Teadmiseks võetud.
			Juhime tähelepanu, et üldplaneeringu kui kohaliku omavalitsuse ruumilise arengu kõige olulisema alusdokumendi koostamisel on asjakohane käsitleda kaasava elukeskkonna kavandamise vajadust ehk ligipääsetavust. Seda nii tasakaalustatud tervikliku elukeskkonna planeerimise kui ka elukondliku kinnisvara ehitamise ja kohandamise seisukohast. Ligipääsetavuse nõuded on kehtestatud ehitusseadustiku alusel antud ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri määrusega nr 28 „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“ (vastu võetud 29.05.2018). Täiendav teave on leitav veebilehelt planeerimine.ee , sh juhend „Kõiki kaasava elukeskkonna kavandamine	Arvestame nimetatud dokumentidega planeeringu koostamisel, pidades silmas ÜP täpsusastet.

			ja loomine".	
			Seoses kahanemisega kohanemise temaatikaga juhime tähelepanu vajadusele kaaluda võimalusi elamute renoveerimise ja elamumajanduse suunamiseks läbi üldplaneeringu. Näiteks, millistes piirkondades korruselamute rekonstrueerimine toetab valla ruumilise arengu perspektiivseid suundi.	Kaalume ettepanekut planeeringu koostamisel.
			Palume arvestada: PlanS § 55 lõige 2 sätestab, et maakonnaplaneering on üldplaneeringu koostamise alus. Riigihalduse minister kehtestas 13.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/81 maakonnaplaneeringu Võru maakonnas Antsla vallas, Rõuge vallas, Võru linnas ning osaliselt Setomaa vallas ja Võru vallas. Antsla valla üldplaneeringu koostamise aluseks olev Võru maakonnaplaneering 2030+ on kättesaadav aadressil https://maakonna-planeering.ee/vorumaaplaneering. Üldplaneeringu koostamisel palume kasutada juhendit „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“, mis on kättesaadav aadressilt https://planeerimine.ee/seadus-ja-juhendid/yp-noustik/. Soovitame kasutada juhendis toodud mõisteid. Üldplaneeringu koostamist toetavad vajalikud materjalid on koondatud veebilehel www.planeerimine.ee alamteemana „Üldplaneeringute koostamine 2019-2020“ https://planeerimine.ee/yldplaneering/. Palume arvestada vajadusega kohandada üldplaneeringu lahenduse kaudu asustust, elukeskkonda ja taristut sobivaks kahanevale ja vananevale elanik-	Arvestame nimetatud dokumentidega planeeringu koostamisel.

			konnale. Üldplaneeringu koostamisel soovitame kasutada juhendmaterjali „Suunised kahanevate piirkondade säästlikuks ruumiliseks planeerimiseks“, mis on kättesaadav aadressil https://planeerimine.ee/seadus-ja-juhendid/kahaneva-asustusega-piirkond/. Maakonnaplaneeringus toodud rohelise võrgustiku paiknemise ja kasutustingimuste täpsustamisel palume kasutada Keskkonnaagentuuri tellimusel valminud juhendmaterjali „Rohevõrgustiku planeerimisjuhend“, mis on kättesaadav aadressil https://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/rohev6rgustiku-planeerimisjuhend_20-04-18.pdf. Asulate olukorda väljaspool keskust linnu kirjeldab „Eesti väikeasulate uuring“, mis teeb ettepanekud väikeasulate elujõu hoidmiseks nii riigi kui ka kohaliku omavalitsuse tasandil. Uuring pakub asustusüksuste tasemel üleriigiliselt võrreldavaid alusandmeid, mis on vajalikud asustuse arengu täpsustamiseks linnade ja valdade üldplaneeringutes ning teistes arengudokumentides. Uuring on kättesaadav aadressil https://planeerimine.ee/2019/03/eesti-vaikeasulate-uuring/. Üldplaneeringute koostamist toetavate üldplaneeringu töötubade info ja seni toimunud töötubade materjalid, sh teoreetilise-praktiliste töötubade salvestused, on kättesaadavad aadressil https://planeerimine.ee/yldplaneering/yldplaneeringu-tootoad/. Palume üldplaneeringu vormistamisel ja ülesehitamisel juhendada riigihalduse ministri 17.10.2019 määrusest nr 50 „Planeeringu vormistamisele ja ülesehitusele esitatavad nõuded“. Määruse § 7 lõikest 2 tulenevalt peab enne määruse jõustumist algatatud,	
--	--	--	---	--

			kuid määruse jõustumise ajal veel kehtestamata üldplaneering selle kehtestamisel alates 2020. aasta 1. maist vastama määruse nõuetele.	
			Ettevaatavalt selgitan, et üldplaneeringule heakskiidu andmise otsustamisel on oluline, et üldplaneeringu materjalidest selguks üheselt mõistetavalt ja konkreetselt, kas üldplaneeringuga tehakse ettepanek maakonnaplaneeringu täpsustamiseks ja/või muutmiseks, millises ulatuses ning millised on kummalgi juhul põhjendused ja kaalutluse käik. Maakonnaplaneeringu täpsustamise ja/või muutmise ettepaneku tegemise vajaduse selgudes palume võimalikult vara alustada koostööd Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna (REHO) Võru talitusega, et ettepaneku sisulist külge saaks hinnata enne kui üldplaneering on esitatud heakskiitmiseks. Ettepaneku kohta seisukoha võtmiseks esitada REHO Võru talitusele, lisaks tekstilisele materjalile, ka üldplaneeringu temaatiline vektorkiht (või kihid), mis ei pea vastama vormistusnõuete määrusele.	Teadmiseks võetud.
	Keskkonnaministeerium	KOOSKÕLASTAMINE 08.07.2022 nr 7-15/22/2444-4	Keskkonnaministeerium on varasemalt üldplaneeringu lähteseisukohtade ning KSH väljatöötamise kavatsuse kohta esitanud ettepanekuid 22.10.2020 kirjaga nr 7-15/20/4045-3. Oleme veebiaadressil https://antsla.ee/uldplaneering tutvunud kooskõlastamiseks esitatud üldplaneeringu ning KSH materjalidega ja soovime märkida järgmist:	
			1. Üldplaneeringu seletuskirja peatükis 4.3.5 Mustjõe üleujutusala (lk 46) on viidatud Consultare OÜ poolt koostavale uuringule. Uuring "Alused ja meetoodika suurte üleujutustega siseveekogude nimistu muutmiseks" valmis 2021. aasta lõpus (https://envir.ee/	Seletuskirja on täpsustatud.

			media/5474/download). Uuringu kaardikihid on kättesaadavad Keskkonnaministeeriumist (agne.aruvali@envir.ee).	
			2. KSH aruande eelnõu peatüki 7.6 Mõju pinnaveele (lk 56) tabelis 11 on märgitud, et vooluveekogumi Mustjõgi Antsla-Litsmetsa teest Pärlijõe ökoloogiline seisund (ÖSE) mittehea põhjus on varasemast teadmata. Palume lisada mittehea seisundi näitaja, mis Keskkonnaagentuuri 2020. aasta seisundihinnangu järgi oli JKI. Samuti palume tabelis 11 sarnaselt täiendada Lõõdla järve seisundiinfot mittehea seisundi näitajaga.	KSH aruannet on parandatud.
			3. KSH aruande eelnõu peatüki 7.6 Mõju pinnaveele (lk 56) tabelis 11 on Ähijärve kohta märgitud, et ÖSE halva seisundi põhjuseks on varasem veetaseme alandamine. Märgime, et Ähijärve ÖSE hinnang aastal 2020 oli kesine. Palume tabelit korrigeerida.	KSH aruannet on parandatud.
			4. KSH aruande eelnõu 7.6 Mõju pinnaveele (lk 55) on märgitud, et Antsla valla ÜP lahendus näeb ette valla seisukohalt oluliste paisude säilitamise. Avalikule huvile läbi puhke-eesmärkide on viidatud kuue järve puhul. Antsla vallale oluliste paisude (33 paisu) nimestik on toodud tabelis 12. Palume KSH aruande eelnõus selgitada täpsemalt, milles seisneb rekreatiivne või kalakasvatusest tingitud olulisus valla jaoks. Tabelis 12 toodud vallale oluliste paisude kohta lisada informatsioon paisude kohta: paisutuskõrgus; kas paisutamiseks peab olema keskkonnaluba; kas paisutamiseks on kehtiv keskkonnaluba; kas on rajatud kalapääs ning kas paisutamisel on mõju veekogumi seisundile. Samuti oleks asjakohane käsitleda paisutustest tingitud veekogudele tekkivat settekoormust ning sellega seotud paisjärvede hoolduskohus-	KSH aruande tabelit 12 on täiendatud paisutuskõrguse, keskkonnalubasid, kalapääse puudutava info ning veekogumi seisundile avalduva mõju osas. Lisaks selgitame, et veekogumite puhul, mis on paisutuse tõttu halvas või kesises seisundis ning KOV näeb ette vajadust paisutuse säilitamiseks, tuleb leida kohapõhised lahendused. Leiame, et paisjärvede hoolduskohustuse määratlemine ei ole ÜP ülesanne.

			tust (paisjärvede setetest puhastamine) ning kuna vald märgib 33 paisu puhul nende olulisust valla seisukohast, siis tuleks selgitada ka, milline on valla roll paisjärvede hoolduses. Sellest tulenevalt palume täiendada ka KSH aruande eelnõu pinnavee meetmete peatükki.	
			5. Juhime tähelepanu, et KSH aruande eelnõu peatükis 9.1.14. Meetmed sademevee käitlemise arendamiseks (lk 124) viidatakse kehtetule standardile EVS 848:2013 „Väliskanaliseerimisvõrk“. Eelnimetatud standard on kehtetu alates 01.06.2021. Kehtiv standard on EVS 848:2021.	KSH aruannet on parandatud.
			PlanS § 85 lõike 3 kohaselt loetakse üldplaneering kooskõlastatuks kui kooskõlastamisel ei viidata vastuolule õigusaktiga või maakonnaplaneeringuga. Tuginedes PlanS § 85 lõikele 1 kooskõlastab Keskkonnaministeerium lähtudes oma valitsemisalast ja tegevusvaldkonnast Antsla valla üldplaneeringu ja selle KSH aruande eelnõu. Palume kirjas toodud ettepanekutega arvestada ja hoida Keskkonnaministeeriumit kursis üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu edasise menetlusega.	Võtame teadmiseks.
		LÄHTESEI-SUKOHAD 22.10.2020 nr 7-15/20/4045-3	Palume üldplaneeringu koostamisel ja keskkonnamõju strateegilisel hindamisel arvestada teie haldusterritooriumil esineda võivate üleujutusohutudega ning kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega (veetaseme tõusust ja sademete rohkusest tingitud üleujutuste võimendumine, tormide tugevnemine ja sagenemine, ranna- ja kaldaerosiooni kiirenemine, maalihkete esinemine ning linnaliste asumite soojusaarte efekt) ja nende maandamise võimalustega. Soovitame tutvuda Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud üleujutusega seotud riskide maandamiskavaga (kät-	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ja selle KSH ülesandeid ja täpsusastet. Üldplaneeringuga on võimalik ette näha meetmed erinevate veevaldkondade teemadega tegelemiseks ning vajadustega arvestamiseks.

			tesaadav aadressil https://www.envir.ee/et/uleuju-tused) ja kliimamuutustega kohanemise arenguka- vaga (kättesaadav aadressil https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/kliima/eesti-tegevused/kliima-muutustega-kohanemise-arengukava).	
			Palume üldplaneeringus arvestada ka Keskkonnami- nisteeriumi poolt 2018. a tellitud kombineeritud sade- mevee strateegiaga. Strateegia punktis 2.3.1 on too- dud nimekiri tegevustest, mis peaksid sademevee süsteemide osas saama lahenduse üldplaneeringu koostamise käigus. Näiteks olemasolevate ja planeeri- tavate põhiveejuhtmete asukohad; valgalade kaupa sademevee hulk, äravoolu reguleerimise vajadus ja vajalikud ehitised; sademevee hulgast ja ärajuhtimise võimalustest seatavad piirangud ehitamisele ja maa- kasutusele; põhiveejuhtmetel paiknevate sademevee puhastite asukohad ja arvestuslikud sademeveeupu- tuse korduvused ja uputusala piirid jms. Strateegia on kättesaadav Keskkonnaministeeriumi kodulehel: https://www.envir.ee/sites/default/files/1_sk_7.11.2018_0.pdf .	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ja selle KSH ülesandeid ja täpsusastet.
			Teeme ettepaneku peatükis 8.2. toodud tabelisse, milles on märgitud asutused, kellega Antsla Vallavalit- sus teeb üldplaneeringu koostamisel koostööd, lisada Keskkonnaministeeriumi puhul koostöö eesmärgiks ka „välisõhu saaste ja müraga seotud teemad“.	Ettepanekuga on arvestatud.
	Majandus- ja Kom- munikatsioonimi- nisteerium	KOOSKÕ- LASTAMINE e-kiri 17.06.2022	Olete saatnud Majandus- ja Kommunikatsioonimini- steeriumile (MKM) kooskõlastamiseks Antsla valla üld- planeeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu. Vastavalt planeerimisseaduse § 85 lõikele 2 ei soovi MKM täiendavaid ettepanekuid esita- da ja kooskõlastab materjali vaikimisi.	Võtame teadmiseks.

		LÄHTESEI-SUKOHAD 01.10.2020 nr 1.10-17/2020/5428-5	Soovite Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) ettepanekuid Antsla valla üldplaneeringule ja keskkonnamõju strateegilisele hindamisele. MKM haldusala ametid, kelle ettepanekuid te samuti soovisite, on need saanud otse Antsla Vallavalitsusele. Palume arvestada Lennuameti 04.09.2020. a kirjas nr 4.6-8/20/3726-2, Maanteeameti 25.09.2020. a kirjas nr 15-2/20/41033-3 ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) 18.09.2019. a kirjas nr 16-6/18/2861-006 tehtud ettepanekutega. Lisaks on Antsla valla üldplaneeringu lähteseisukohtades ja KSH väljatöötamise kavatsuses välja toodud, et kavandatakse raudteepeatused koos parklatega nii autodele kui ka jalgratastele ning ühendatakse need teedevõrgu, sh kergliiklusteede kaudu elamualadega. Tegemist saab olla ainult perspektiivsete aladega. Raudteepeatused koos parklatega autodele ja jalgratastele on mõistlik rajada ainult siis, kui on olemas otsus raudtee renoveerimiseks. Taastuvenergia (bio- ja päikeseenergia) teemad on üldplaneeringus käsitletud, mis on antud vallas kõige potentsiaalsemad. MKMil selles osas lisaettepanekud puuduvad.	Teadmiseks võetud. Raudteega seotud perspektiivse taristu osas teeme koostööd AS Eesti Raudteega.
	Kaitseministeerium	VASTUVÕTMINE 17.01.2023 nr 12-1/22/161	Rõuge vallale saadetud kirjas teavitas kaitseministeerium vajadusest ja kavast laiendada Nursipalu harjutusvälja. Võru vallale ja Antsla vallale, keda samuti harjutusvälja laiendamise kava puudutab, anti vastav teave 16.09.2022 e-kirjaga ning 10.10.2022 toimunud kolme valla vallavanema ja kaitseministri kohtumisel, kus lepiti kokku, et harjutusvälja laiendamise huviala piirid esitab Kaitseministeerium pärast seda,	Kaitseministeerium (17.01.2023 kiri nr 12-1/22/161) tegi ettepaneku kajastada Nursipalu harjutusväljaku arendamise vajadust ja piiri Antsla valla üldplaneeringus. Antsla valla üldplaneeringu koostamise juhtrühm vaatas esitatud ettepanekud üle ning kujundas kohaliku omavalitsuse sei-

		kui huviala piiri on tutvustatud ka kohalikele volikogudele. Kohtumine, kus tutvustati huviala piire kolme valla volikogudele ja laiemale üldsusele, toimus 21.11.2022 Tsooru Rahvamajas. Avalikud arutelud harjutusvälja laiendamise vajaduste ja kavandatavate tegevuste tutvustamiseks ning piirkonna inimeste küsimustele vastamiseks toimusid harjutusvälja laiendamise puudutatud valdades 5., 11. ja 12. jaanuaril 2023. Kaitseministeerium on teinud harjutusvälja laienduse huviala piiri kättesaadavaks Internetis https://www.kaitseinvesteeringud.ee/nursipalu-laiendus/. Täiendavat informatsiooni harjutusvälja laiendamise vajaduse, kavandatavate tegevuste ja piiride kohta on jagatud läbi erinevate meediakanalite. Avalikul väljapanekul olevates Võru valla ja Antsla valla üldplaneeringutes ning nende KSH aruannetes Nursipalu harjutusvälja laiendamise kavaga seotud teavet kahjuks ei kajastu. See on ka mõistetav, kuna varasemates üldplaneeringu koostamise etappides ei ole valdadel olnud sellekohast teavet. Seetõttu informeerib Kaitseministeerium üldplaneeringute koostamise menetluse osalisena, et Nursipalu harjutusvälja laiendamise protsess avalikult tutvustatud huviala piirides on käimas. Seda arvestades palume võimalusel kajastada Nursipalu harjutusvälja laiendamise vajadust ja huviala piiri ka Võru valla, Antsla valla ja Rõuge valla üldplaneeringutes ning arvestada sellega muude maakasutuste planeerimisel. Harjutusvälja arendamise ja kasutamisega kaasnevad mõjud hinnatakse ja leevendavad meetmed kavandatakse harjutusvälja arendamise edasistes etappides.	sukohad (vt Lisa) 06.02.2023 juhtrühma koosolekul. Ettepanekuga ei arvestata. Kaitseministeerium pole oma 17.01.2023 nr 12-1/22/161 kirjas viidanud vastuolule õigusaktiga või maakonnaplaneeringuga. Selgitame, et kavandatav ligikaudu 99 km² suurune harjutusväli on kolm korda suurem kui maakonnaplaneeringus kavandatu. Harjutusvälja huvialale jääb maakonnaplaneeringu kohane maalise asustuse maaala. Maakonnaplaneeringu kohaselt ulatub Antsla valla territooriumile riigikaitse ehitise piiranguvöönd, aga mitte ehitise ise. Maalise piirkonna ruumiline areng kavandatakse arvestades rohelisest võrgustikust, väärtuslikust maastikust, väärtuslikust põllumajandusmaast jmt faktoritest tulenevate piirangutega, rahvastikuproгноosist tuleneva tulevikuperspektiiviga ning eesmärgiga hoida asustuse arendamisel juba väljakujuenenud struktuure (nt külatüüpe). Seega on Antsla valla üldplaneering kooskõlas maakonnaplaneeringus esitatud riigikaitse harjutusväljaga. Antsla vallavalitsus on seisukohal, et nii ulatuslikku harjutusväljaku pindala muudatust ei saa käsitleda planeerimiseseaduse tähenduses maakonnaplaneeringu täpsustamisena. Vastavalt planeerimiseseaduse § 86 lg 2 kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu üldplaneeringu vastuvõtmisega, et üldplaneering vastab õigusaktidele ning et üldplaneering on koostatud vastavuses valla
--	--	--	--

			Soovime selle juures teha tihedat koostööd kohalike kogukondade ja kohalike omavalitsustega.	või linna ruumilise arengu eesmärkidega. Samuti kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu, et üldplaneeringu koostamisel on võetud arvesse keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusi. Selgitame, et Nursipalu harjutusväljaku laiendamise kava üldplaneeringusse kandmine on sisult üldplaneeringu põhilahenduse muutmine, millega kaasneb planeerimisseaduse § 89 lg 3 järgi menetluse tagasi-pööramine kooskõlastuse etappi. Kindlasti on vajalik sel juhul KSH täiendamine harjutusvälja laiendamisega kaasnevate mõjude osas. Kava elluviimine toob eeldatavalt kaasa kinnisasjade sundvõõrandamise, mis omakorda seab planeerimisseaduse § 77 lg 8 kohaselt täiendavad nõuded planeeringu koostamise menetluse läbiviimisele. Antsla Vallavalitsus on seisukohal, et Nursipalu harjutusväljaku laiendamise kava kajastamine üldplaneeringus toob Antsla vallale kaasa ebamõistlikult suure aja ja rahalise kulu. Eeltoodule tuginedes on Antsla Vallavalitsus seisukohal, et kuna Nursipalu harjutusväljaku laiendamise vastu on suur riiklik huvi, siis tuleks selle kavandamisel lähtuda planeerimisseaduse § 27 ning koostada riigi eriplaneering. Nimetatud seaduse § 27 lg 1 sätestab muuhulgas, et riigi eriplaneering koostatakse maakonnaülestes huvide väljendamiseks riigikaitse ja julgeoleku valdkonnas.
--	--	--	---	---

				Planeerimisseaduse nõuete kohaselt tuleb avaliku väljapaneku järgselt korraldada avalikke arutelusid, kus antakse ülevaade planeeringulahendusest ning sellele esitatud arvamustest ja kohaliku omavalitsuse seisukohtadest. Üldplaneeringu avalike arutelude toimumise ajad antakse teada 14 päeva enne arutelu toimumist.
		KOOSKÕ- LASTAMINE 17.06.2022 nr 12-1/21/2102	Kaitseministeerium kooskõlastab Antsla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu, kuid juhime tähelepanu järgmistele asjaoludele, mille osas palume üldplaneeringut enne kehtestamist korrigeerida ja täiendada.	Võtame teadmiseks.
			1. Praegu on seletuskirja peatükis 7.6 „Riigikaitsepiirangud“ riigikaitse ehitiseks märgitud ainult Nursipalu harjutusväli, mille piiranguvöönd ulatub Antsla valla territooriumile. Juhime tähelepanu, et lisaks sellele ulatub Antsla valla territooriumile ka Rõuge vallas asuva riigikaitse ehitise Sänna linnaku piiranguvöönd. Palume ka seda seletuskirjas kajastada. Üldplaneeringu joonisel „Väärtused ja piirangud“ on Sänna linnaku piiranguvöönd õigesti markeeritud.	Seletuskirja on täiendatud.
			2. Nursipalu harjutusvälja kasutatakse selliseks riigikaitse tegevuseks, millega paratamatult kaasnevad keskkonnamõjud nagu müra ja vibratsioon, mis võivad levida kogu piiranguvööndi ulatuses. Harjutusvälja kasutamisel rakendatakse küll erinevaid keskkonnamõju vähendavaid meetmeid, kuid müra ja vibratsiooni tekkimist ja levimist ei ole või-	Seletuskirja ja KSH-d on täiendatud.

			malik riigikaitse välisõhku käigus siiski vältida. Atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS) § 55 lõike 3 punkti 4 kohaselt ei kuulu välisõhus leviva müra hulka riigikaitse tegevusega tekitatud müra. Sellest tulenevalt ei kohaldu riigikaitse tegevusega tekitatud mürale AÕKS § 56 sätestatud välisõhus leviva müra normtasemete regulatsioon ega ka keskkonnaministri 16.12.2016 määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ sätestatud müra normtasemed. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 10 kohaselt tuleb keskkonnanäringut taluda, kui keskkonnanäringut põhjustav tegevus on vajalik ülekaaluka avaliku huvi tõttu ning puudub mõistlik alternatiiv ja olulise keskkonnanäringu vähendamiseks on võetud vajalikud meetmed. Palume täiendada üldplaneeringu seletuskirja peatükki 7.3 „Müra, vibratsioon ja õhusaaste“ eeltoodud selgitusega Nursipalu harjutusväljalt lähtuvate võimalike mürapäringute kohta, et tagada piiranguvõõndis elamute püstitamist või muid müratundliku iseloomuga tegevusi kavandada soovivate inimeste informeeritus. Samuti palume lisada üldplaneeringu seletuskirja kavandada soovivate inimeste informeeritus. Samuti palume lisada üldplaneeringu seletuskirja soovitus Nursipalu harjutusvälja piiranguvõõndisse uusi elamuid või muid müratundliku iseloomuga ehitisi ja maakasutusi mitte kavandada. Ühtlasi informeerime, et oluliselt muutunud julgeoleku olukorras on Kaitseministeeriumi hinnangul väga oluline täiendavate liitlasvägede toomine Eestisse ja töö selles suunas on käimas. Liitlasvägede toomisega kaasneb vajadus senisest suurema harjutusvälja, aga	
--	--	--	---	--

			ka täiendavate vägede paiknemise asukoha järele. Seda arvestades oleme muuhulgas analüüsimas võimalusi Nursipalu harjutusvälja laiendamiseks ning kaalume selleks alternatiivseid asukohtasid Lõuna-Eestis. Nursipalu harjutusvälja laiendamisega võib edaspidi muutuda kaasnev häiring ja sellest lähtuvalt ka piiranguvööndi ulatus. Lahenduste leidmiseks tehakse koostööd kohalike omavalitsusega.	
			3. Kaitsevägi ja Kaitseliit võivad metsaseaduse § 36 alusel kasutada riigimetsa riigikaitsealise väljaõppe korraldamiseks. Väljaõppe ajal tuleb vastava piirkonna elanikel ja kasutajatel arvestada riigikaitsealisest tegevusest tulenevate keskkonnahäiringutega ning raskesõidukite ja inimeste liikumisega. Palume nimetatud teavet üldplaneeringu seletuskirjas kajastada.	Seletuskirja on täiendatud.
AMETID				
	Terviseamet	KOOSKÕLASTAMINE 16.06.2022 nr 9.3-1/20/7775-7	Amet tutvus aadressil: Üldplaneering - Antsla Vallavalitsus kooskõlastamiseks esitatud dokumentidega. Antsla valla ÜP lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse kohta esitatud ettepanekud edastas amet 09.09.2020 kirjaga nr 9.3-1/20/7775-3. Kirjas nr 9.3-1/20/7775-3 esitatud ameti poolset ettepanekuid on arvesse võetud ning kajastuvad Antsla valla üldplaneeringus kui ka KSH aruandes. Amet oli kaasatud Antsla valla üldplaneeringu ja KSH koostamise varasemates etappides ning teinud ettepanekuid, millega on esitatud dokumentides arvestatud. Amet kooskõlastab Antsla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aru-	Võtame teadmiseks.

			ande.	
		LÄHTESEI-SUKOHAD 09.09.2020 nr 9.3 1/20/7775-3	Joogivee kvaliteet Lähtuvalt veeseadusest § 148 lg 1 on veehaarde sanitaarkaitseala joogivee võtmiseks või joogivee tootmiseks kasutatavat veehaaret ümbritsev maa- või veeala, kus vee kvaliteedi halvenemise vältimiseks ja veehaarde ehitiste kaitsmiseks on tegevust piiratud. Sellest tulenevalt tuleks vältida ehitiste planeerimist veehaarde sanitaarkaitsealadele. Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei soovita amet uute salvkaevude rajamist joogiveeallikadena.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades ÜP ülesandeid ning täpsusastet. ÜP KSH ühe väljundina määratakse nõuded ja tingimused, millega üldplaneeringule järgnevates planeerimise etappides tegevuse kavandamisel arvestada, et tagada kvaliteetne joogivesi.
			Müra Välisõhus levivat müra reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus ja müra normtasemed on kehtestatud lähtuvalt sama seaduse § 56 lg 4 keskkonnaministri 16.12.2016 määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid” (edaspidi KeM määrus nr 71), mis jõustus 01.02.2017. Elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ei tohi müratasemed ületada sotsiaalministri 04.03.2002 määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid” kehtestatud normtasemeid. Vastavalt vajadusele tuleb kasutada müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest.”.	Teadmiseks võetud. ÜP KSH ühe väljundina määratakse nõuded ja tingimused, millega üldplaneeringule järgnevates planeerimise etappides tegevuse kavandamisel arvestada, et tagada vastavus kehtestatud müra normtasemetele.
			Müra-ja saastetundlikud objektid Hinnata uute sotsiaalobjektide (haridusasutused, teravishoiu-ja sotsiaalhoolekande asutused) vajadust Antsla vallas ning seda, millised piirkonnad ja kesk-	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades ÜP täpsusastet.

			konnatingimused sobivad objektide rajamiseks. Võimalusel märkida sobivad piirkonnad üldplaneeringu joonistele.	
			Liikluse negatiivsed mõjud Liiklusega võivad kaasneda nii müra, vibratsioon kui ka õhusaaste. Üldplaneeringu puhul arvestada olemasolevate ja planeeritavate suuremate teedega, paigutades uued elamualad neist piisavalt kaugemale, tagamaks müratundlike alade välisõhus KeM määruses nr 71 toodud normtasemetele vastavus. Amet ei soovita müra- ja saastetundlike objektide (elamud, mänguväljakud, lasteasutused, koolid, hooldekodud) planeerimist tiheda liiklussagedusega teede lähedusse. Uute teede projekteerimisel arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega ning sellega, et tagatud oleksid kehtivad müra-, õhusaaste ja vibratsiooni normid.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades ÜP täpsusastet.
			Tootmistegevuse negatiivsed mõjud Tootmistegevusega võib kaasneda müra, vibratsioon ja õhusaaste. Enamasti on tekkivat müra keeruline hinnata. Müra muutlik iseloom võib müraallika lähipiirkonnas elavatele inimestele põhjustada häiringuid ka siis, kui tööstusmüra vastab KeM määrus nr 71 toodud normtasemetele. Amet soovitab uute objektide planeerimisel ennetada mainitud olukordade teket ning vältida tootmisalade ja müratundlike alade (eeskätt elamualade) kõrvuti planeerimist. Elamu-ja tööstusala vahele tuleks planeerida piisav puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid mõjusid ning tagaks elamualal normeeritud müra-ja välisõhu saastatuse tasemed. Õhusaaste puhul peab arvestama mitmest saasteallikast tuleneva võimaliku koosmõjuga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ülesandeid ja täpsusastet. Arvestame üldplaneeringu koostamisel maakasutuse, objektide, uute teede jms asukoha planeerimisel olemasolevast keskkonnast ning kavandatavast lahendusest tulenevate võimalike negatiivsete mõjudega. Tööstus- ja tootmisalade planeerimisel lähitatakse asjaolust, et tööstusest/tootmisest tulenev oluline negatiivne mõju inimestele peab olema välistatud. ÜP raames on võimalu määrata, milline peab olema konkreetne vahemaa elamuala ja tööstus-/tootmisala vahel, sest tootmistegevused on väga erinevad ning omavad väga erinevat

				mürataset. Võimalik kaasnev keskkonnamõju ning mõju ulatus sõltub konkreetsetest planeeritavatest tegevustest, mis selguvad üldplaneeringu elluviimisel. Nendele tegevustele seatakse tingimused ja hinnatakse tegevuste elluviimisega kaasnevat mõju arenduse järgmistes etappides (detailplaneeringu koostamine, loamenetlus vms). ÜP KSH väljundina määratakse nõuded ja tingimused, millega ÜP-le järgnevat etappides arvestada, et mõju elamualadele oleks väheoluline.
			Radoon Elamutes ning ühiskasutusega hoonetes võib radoon põhjustada olulist riski tervisele. Aladel, kus on teada, et radoonisisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m³), tuleb elamute, olme-ja teiste samaotstarbeliste hoonete projekteerimisel eelnevalt teha detailsemad radoonialased uuringud. Tähelepanu tuleb pöörata asjaolule, et radoonisisaldus ei ole pinnases ühtlaselt jaotunud. Seega võib madala radooniriskiga piirkonnas esineda kõrge radoonitasemega alasid. Seetõttu tuleks enne hoone ehitamist planeeritaval maa-alal teostada radoonitasemete mõõtmised. Vajadusel tuleb ehitamisel rakendada radoonikaitse meetmeid (EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“). Sellega välditakse majade siseõhu rikastumist radooniga üle lubatud piiri (200 Bq/m³).	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu ülesandeid ja täpsusastet. ÜP koostamisel ja selle KSH läbiviimisel käsitletakse kiirgusohutust lähtudes ÜP ülesannetest ja täpsusastmest. ÜP KSH läbiviimisel täpsustakse võimalikke probleeme seoses pinnase radoonisisaldusega. Vastavalt olemasolevate andmete täpsusele, tuuakse radooni osas välja teadaolevad probleemid piirkonnad ning piirkonnad, mis vajavad täiendavat uurimist. KSH väljundina määratakse tingimused, millega tuleb radooniriskiga piirkonnades arenduse järgmistes etappides arvestada. Ruumide siseõhu radoonisisalduse analüüsimine ja hindamine ei ole ÜP KSH ülesanne.
			Valgusreostus Uute kergliiklusteede planeerimisel arvestada võimalik	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu

			kuvalgusreostusega ja vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid.	koostamisel, arvestades ÜP täpsusastet.
			Puhveralad Puhverala võib olla kõrghaljastusega haljasala, äri-või muu müra suhtes mittetundlike hoonete ala. Ühtlasi tuleb arvestada, et ühe-või kaherealine kõrghaljastus ei oma puhveralana müra vähendamisel praktilist väärtust, vaid on pigem visuaalse leevendusefektiga. Müra vähendamise eesmärgil rajatav kõrghaljastus peaks müra leevendava efekti tagamiseks olema vähemalt 30-50 meetri laiune.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Kaitsevööndid Tervist toetava ja parendava elukeskkonna loomisel soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, raudteed, kohalikud teed, elektriliinid jne) ei planeeritaks uusi elamuid ega sotsiaalobjekte. Tähelepanu tuleb pöörata ka võimalikele perspektiivsetele teedele ning nende kaitsevöönditele.	Arvestame võimalusel ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
	Keskkonnaamet	VASTUVÕTMINE 14.02.2023 nr 6 5/22/10250 4	1. Ristipuude temaatika osas märgime, et toetudes Riigikohtu Põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 06.12.2022 otsusele nr 5 22 551, mille p 4 ja p 41 on märgitud, et ajalooliste looduslike pühapaikade kaitse ja ruumiline planeerimine kuuluvad riigi ja kohaliku omavalitsuse jagatud pädevusse, mistõttu peavad nad tegema selles valdkonnas koostööd, palume lisada Antsla valla üldplaneeringu p 4.1. Kultuuriväärtused loetelusse „Tingimused kultuuriväärtuste säilitamiseks ja kasutamiseks“ punkt: „Ristipuude säilimise tagamiseks teavitatakse maaomanikke, et nende maal asub kogukonnale oluline kultuuripärand ristipuud. Teede jm ehitiste planeerimisel ristipuude alale kaastakse Keskkonnaamet, et tagada risti-	1. Arvestame ettepanekuga.

			<i>puudele soodne seisund."</i>	
			2. Jäätmete temaatika osas on üldplaneeringu p 5.5 muudetud, kuid lisame järgmised täpsustavad ettepanekud: 2.1. Peatükis viitatakse valla jäätmekavale. Palume lisada ka valla jäätmekava nimetus: „Võru maakonna omavalitsuste ühine jäätmekava 2020-2025“.	2.1 Selgitame, et kuna ÜP koostatakse järgmiseks 10-15 aastaks, siis meie hinnangul ei ole ÜP seletuskirjas otstarbekas viidata kuni 2025. aastani kehtivale dokumendile. Muudame seletuskirja sõnastust üldisemaks selliselt, et jäätmemajandust käsitletakse täpsemalt valla jäätmemajanduse dokumendis, sest tulevikus võib jäätmekava asemel olla jäätmemajanduse arengukava vms.
			2.2. Märkite, et suletud prügilad on kantud üldplaneeringu kaardile. Palume täpsustada ning lisada vastava üldplaneeringu kaardi number.	2.2 Ettepanekuga on juba varasemalt arvestatud. Taristu peatüki sissejuhatava lõigu lõpus on viide, et transpordi- ja tehnovõrgud on kajastatud üldplaneeringu joonisel 3 „Taristu“. Alapeatükkide all me dubleerivaid viiteid joonistele ei kasuta.
			2.3. Teeme ettepaneku lisada peatükki viide keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes toodud jäätmevaldkonna punktidele (7.13.2, 7.16, 9.1.18).	2.3 KSH aruanne on ÜP lisa. Planeeringu seletuskirjas ei ole me kasutanud viiteid KSH peatükkidele ning ei soovi ka selle teema puhul erisust teha. Täiendame seletuskirja peatükki 11 „Keskkonnamõju hindamise tulemustega arvestamine“ ning rõhutame KSH-s toodud meetmete arvestamise vajadusega.

		KOOSKÕ- LASTAMINE 16.06.2022 nr 6 5/22/10250 2	Keskkonnaamet on läbi vaadanud täiendatud üldplaneeringu (ÜP) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu. Dokumente on osaliselt korrigeeritud vastavalt Keskkonnaameti varasematele märkustele. Oleme läbi vaadanud omavalitsuse vastused esitatud märkustele. Keskkonnaamet ei tuvastanud ÜP ja KSH aruande eelnõus vastuolu õigusaktidele ning KSH aruandes esitatud hinnangud on üldjoones piisavad ja objektiivsed. Arvestades eeltoodut ning tuginedes planeerimiseaduse (§ 4 lõikele 4, § 85 lõikele 1 ja 3, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 40 ja § 42 , Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 punktile 2 kooskõlastame ning anname looduskaitseaduse § 14 lõike 1 punkti 5 alusel nõusoleku Antsla valla üldplaneeringu kehtestamiseks.	Võtame teadmiseks.
			Soovitame ÜP d ja KSH d järgmiste märkuste alusel korrigeerida: 1. Looduskaitse 1.1. Keskkonnaamet toetab Vaabina pärna-allee kohaliku kaitse alla võtmist. Vaabina põlispuude grupp on praegu riikliku kaitse all ja keskkonnamõju registrisse kantud kui ala, mille piire ei ole siiani uuendatud. Keskkonnaamet on alustanud Võru maakonnas selliste alade ülevaatamist. LKS § 91 järgi tuleb selliste alade piirid uuendada või kehtetuks tunnistada enne 1. maid 2023. Antsla vald võiks kaaluda ka Vaabina põlispuude grupi kohaliku kaitse alla võtmist. Leiame, et Vaabina põlispuude grupi kaitsmine läbi ÜP oleks otstarbekas, kuna ajalooliselt on Vaabi-	ÜP seletuskirja ja KSH-d on täiendatud.

			na põlispuude grupp ja üldplaneeringuga kohaliku kaitse alla võetav Vaabina pärnaalee olnud üks objekt.	
			1.2. Lisas 6 kaardil „Riiklikud looduskaitse- ja kultuuriväärtused“ tähistab roheline tärn legendi järgi kaardil kaitstavat loodusobjekti looduskaitseaduse § 4 tähenduses. Sama tähisega on märgitud nii kaitsealuste liikide esinemiskohad kui kaitsealused üksikobjektid. LKS § 14 tulenevalt on tegemist erineva kaaluga objektidega, seetõttu soovitame kaardi legendi täpsustada.	Selgitame, et Lisas 6 on kaitstavate loodusobjektide all kajastatud nii kaitsealused liigid, üksikobjektid, kaitsealad, hoiualad, kohalikud objektid kui ka püsielupaigad. Info kaitstava loodusobjekti liigi kohta on leitav ÜP kaardirakendusest. Üldplaneeringu lisamaterjalides ei ole meie hinnangul nende täiendav eristamine vajalik. Tegevuste kavandamisel tuleb igakordselt täpsustada kaitstavate loodusobjektide (kaitsealad, hoiualad, kaitstavad liigid, püsielupaigad, kaitstavad looduse üksikobjektid) esinemist, sest EELIS-e andmeid täiendatakse pidevalt. Samuti võidakse muuta kaitstavate loodusobjektide piire, kaitse-eeskirju ning kaitsekorda.
			1.3. Täpsustame, et Pärlijõe hoiualal ja Uhtjärve hoiualal on kehtiv kaitsekorralduskava (KKK), ÜP-s on märgitud, et puudub. Pärlijõe hoiuala KKK on leitav siin ja Uhtjärve hoiuala KKK on leitav siin.	KSH-d ja ÜP Lisa 5 on parandatud.
			1.4. Juhime tähelepanu, et 6. juunist 2022 on kehtetuks tunnistatud keskkonnaregistri seadus ning keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 39 5 alusel on asutatud andmekogu Eesti looduse infosüsteem. Seoses keskkonnaregistri seaduse kehtetuks tunnistamisega muutub viide keskkonnaregistrile tühisteks. Palume andmete kasutamisel viidata: „EELIS (Eesti looduse infosüsteem), Keskkonnaagentuur“ (ÜP seletuskiri 4.2.1 jm). Üldplaneeringu tekstis kasutatakse mitmes kohas keskkonnaregistri andmeid, palu-	Uuendame KSH-s ja ÜP seletuskirjas viited Eesti looduse infosüsteemile. Selgitame, et riiklike registrite andmeid ÜP seletuskirja lisas 5 ei uuendata, kuna need on ajas (sh ÜP kehtivuse ajal) muutuvad. KSH koostamisel on siiski lähtutud ajakohastest andmetest - aluseks on võetud riiklike registrite andmed seisuga august, 2021.

			me sõnastust korrigeerida. Juhime tähelepanu, et keskkonnaregistri andmed on üldplaneeringu eelnõus esitatud seisuga juuni 2020, soovitame andmed kaasajastada. Samuti tuleb uuendada metsaregistri ja teiste riiklike registrite andmed. Näiteks on Antsla vallas moodustatud juurde 2 uut püsielupaika, mis Lisa 5 ülevaates ei kajastu ja kaitsealuste liikide leiu-kohti on seisuga mai 2022, 560 leiukohta (ÜP-s märgitud 536 leiukohta).	
			1.5. Arvestamata on jäänud ettepanek seada ristipuude säilimiseks vajalikke tingimusi ja võtta Antsla valla territooriumil asuvad ristipuud kohaliku kaitse alla, kuna tegemist on just kohalike inimeste kultuuripärandiga. Kohalikud inimesed ei saa ise ristipuude säilimist tagada, kuna maid ostetakse ja müüakse ning puude saatus ei pruugi olla kohalike inimeste kätes. Seetõttu oleks vajalik ristipuude ümber LKS mõttes kohalike kaitsealade moodustamine, et tagada omanikuhoid ristipuude kaitseks. Oleme ristipuude teemale juhtinud tähelepanu ka oma 09.11.2021 kirjas nr 6-5/21/20454-2 ja 15.12.2021 kirjas 6-5/21/20454-4. Ristipuude säilimist toetab siiski asjaolu, et ristimets ja ristipuud on märgitud ÜP joonisel 2 „Väärtused ja piirangud“.	Ristipuud on kantud ÜP joonistele kui kohaliku tasandi kultuuripärandi objektid. Oma valitsus ei pea otstarbekaks ristipuude kohalikul tasandil kaitse alla võtmist.
			1.6. Arvestamata on meie 09.11.2021 kirjas nr 6-5/21/20454-2 toodud märkus seoses ehituskeeluvööndiga (punkt 1.9 ja 1.10): ÜP-s on märgitud, et üldplaneeringuga täiendavaid ettepanekuid ehituskeeluvööndi vähendamiseks ei tehta. Juhime tähelepanu (PlanS § 75 lg 1 p 12), et kuna uue üldplaneeringu koostamisel senine sama territooriumi hõlmav üldplaneering kaotab kehtivuse, siis kaotavad kehtivuse ka sellele antud nõusolekud (kaasa arvatud nõusolekud ehituskeeluvööndi vähendamiseks), seetõttu tu-	Selgitame, et üldplaneeringu ptk-s 4.3.2 on esitatud kaks ettepanekut ehituskeeluvööndi vähendamiseks. Neist ühe puhul on tegemist varasemalt detailplaneeringu alusel Keskkonnaameti nõusoleku saanud vähendamisega.

			leb viia üldplaneeringu koostamise raames läbi varasemate üldplaneeringutega antud ehituskeeluvööndi vähendamise kaardistamine, mis võimaldaks varasemate ehituskeeluvööndi vähendamiste nõusolekute kehtima jäämise ja kandumise uude planeeringusse. Ehituskeeluvööndi vähendamise kaardistamisel tuleb vastaval joonisel ning seletuskirjas või lisa kujutada/loetleda kõik varasemad ehituskeeluvööndi vähendamised. Üldplaneeringu tööprotsessi ja/või kooskõlastamise käigus annab Keskkonnaamet ka seisukoha, kas varasemad ehituskeeluvööndi vähendamised jäävad kehtima ja nendega võib uue üldplaneeringu puhul arvestada (kui olud on oluliselt muutunud, siis erandjuhul võib olla vajalik nende alade puhul ka uus ehituskeeluvööndi vähendamise kaalumine). Juhul, kui koostatava üldplaneeringu raames ei viida läbi ehituskeeluvööndi kaardistamist ja/või ei tooda välja, et eelmiste üldplaneeringutega on ehituskeeluvööndit vähendatud, siis automaatselt varasemad nõusolekud ehituskeeluvööndi vähendamiseks uude planeeringusse üle ei kandu.	
			1.7. ÜP ptk 4.3.6 soovitage õigusselguse eesmärgil sõna parvsaun asemel kasutada sõna ujuvsaun, lühend ehitusseadustiku § 105 lõike 3 punktist 6, mis sellist terminoloogiat kasutab: kohalik omavalitsus annab vajaduse korral projekteerimistingimused järgmistele kaldaga püsivalt ühendamata ehitistele (edaspidi kaldaga funktsionaalselt seotud ehitist), nagu ujuvhotell, -saun, -restoran ja muu kaldalt tulijaid teenindav ehitist.	Seletuskirja on täpsustatud.
			2.1 ÜP ptk 3.4.6. „Puhke ja looduslik maa-ala“ märgitakse: „<i>Tagada kõrghaljastuse või metsa säilimine võimalikult suures mahus sh vajadusel läbi asendusistutamise ja uuendamise. Raiete kavan-</i>	Metsa majandamise tingimusi puhke- ja looduslikel maa-aladel on lihtsustatud ja täpsustatud järgmiselt: „<i>Puhke- ja looduslike maa-alade metsade majandamisel tuleb</i>

			<i>damisel tagada ala puhkeväärtuse säilimine". „Antsla linna territooriumil ja sellega vahetult piirneval alal määratud puhke-ja looduslikud maa-alad on ühtlasi metsaseaduse mõistes rohealad, kus kasvavat metsa ei tohi raiuda kohaliku omavalitsuse nõusolekuta„</i> Antsla linna kui asustusüksuse rohealaks määratud puhke- ja looduslikul maa-alal on arusaadav, et raied tuleb kooskõlastada kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist. Puhke- ja looduslike alasid on ka väljaspool Antsla linna roheala (ka Antsla linna ümber, Kobelas jne). Nendel aladel tuleb „<i>Tagada kõrghaljastuse või metsa säilimine võimalikult suures mahus sh vajadusel läbi asendusistutamise ja uuen-damise. Raiete kavandamisel tagada ala puhkeväärtuse säilimine</i>". Juhime tähelepanu, et selliselt üldsõnaliselt kirjeldatud tingimus jätab väga palju ruumi tõlgendamiseks ja sellise tingimuse hilisem raken-damine on väga keeruline.	<i>lähтуда ala rekreatiivsetest väärtustest. Puhke- ja looduslikul maa-alal metsamajan-damiskava koostamisel tuleb sellesse kaa-sata omavalitsus</i>". Selgitame, et valdavalt on puhke- ja loo-duslikud maa-alad määratud kohalikule omavalitusele kuuluvatel katastriüksustel. Puhke- ja looduslike maa-alade eesmärk ei ole metsade kaitse, vaid puhkevõimaluste (sh erinevad aktiivsed puhkused nagu discgolf, maastikuratas vmt) pakkumine. Puhkevõimaluste loomiseks ja säilitamiseks võib olla vajalik ka raiete teostamine.
			2.2 ÜP ptk4.2.3. „Rohevõrgustik" märgitakse: „<i>Raa-damine rohevõrgustiku aladel ei ole üldjuhul lubatud. Erandid on lubatud kaalutlusotsusena, nt tehnilise taristu objekti või karjääri kavandamisel, olemasole-vate objektide (maaparandussüsteem, elektriliinid jm) hooldamisel, põllumaaga piirnevatel aladel jm põhjendatud juhul</i>". Keskkonnaamet on seisukohal ja soovib, et parem oleks reguleerida üldplaneeringu-ga rohevõrgustiku ala metsamaale ehitamist, kaevan-damist, metsamaa muutmist põllumaaks jne raa-damist nõudvaid arendusi, mitte raadamist. Raadami-ne on raie, mis eelneb eelpoolnimetatud tegevustele.	Seletuskirja parandatud ja tingimus eemal-datud seletuskirjast.
			2.3. ÜP ptk 4.6.1„Kõrgendatud avaliku huviga alad" märgitakse: „<i>KAH aladega seotud huvirühmasid tea-vitatakse plaanidest hakata koostama metsatööde ka-</i>	Tingimuse sõnastust täiendatud järgmiselt: „<i>KAH aladega seotud huvirühmad ja kohalik omavalitsus kaasatakse metsatööde kavade koostamisse ja raiete kavandamisse enne</i>

			vasid. Avalike arutelude ja infovahetuse käigus täpsustatakse, millele metsatööde planeerimisel tähelepanu pöörata. "Kas pelgalt teavitamiskohustus tagab, et kõrgendatud avaliku huviga metsade majandamisel arvestatakse kogukondade huvidega? Kuidas saab Keskkonnaamet teada, et kogukonda on teavitatud? Eeldatavasti peaks teavituskohustus olema täidetud enne metsateatise registreerimist. Seega teeme ettepaneku sõnastada: „metsatööde kava/raied kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega ja kogukonnaga enne metsateatise esitamist.“	metsateatise esitamist. Avalike arutelude ja infovahetuse käigus täpsustatakse, millele metsatööde planeerimisel tähelepanu pöörata. KAH ala metsamajandamiskava kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega.“
			3.1 KSH aruande eelnõu lk 116 kolmandas lõigus märgitakse: „Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad ennetada (ära hoida) radoonist tulenevat olulist negatiivset mõju inimese tervisele.“ Soovitame täpsustada, et meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad vähendada radoonist tulenevat kopsuvähki haigestumise riski. Rääkida mõjust ei ole täpne, kuna mõju eeldab riski realiseerumist. Kui risk ei realiseeru, ei ole ka mõju. Radooni muude tervisemõjude kohta puuduvad üldtunnustatud teadusandmed ja seetõttu oleks õigem piirduda viitega kopsuvähi riskile. Vastav täpsustus parandaks teadlikkust radoonist. Lisame, et nimetatud lõiku on juba korra muudetud, kus märkust leevendamise kohta võeti arvesse, kuid ei täpsustatud võimaliku tervisemõju sisu.	KSH sõnastust on parandatud.
			3.2. ÜP-s esineb ühes kohas vana sõnastus, mis eelnõu enda tekstis on parandatud. ÜP-s ptk 7.2 teises lõigus on endiselt kirjas kujul: „Oluline on seejuures arvestada, et radoonisisaldus ei ole pinnases ühtlaselt jaotunud. Seega võib normaals radooniriskiga piirkonnas esineda lokaalseid kõrge radoonitasemega alasid. Eelkõige võivad probleemid	Täpsustame seletuskirja sõnastust.

			tekkida normaalse ja kõrge radoonitaseme äärealadel." Siin ei olnud täpselt selge, mida peeti silmas probleemide all. Kiirgusohutuse seisukohalt võib probleem olla hoonete siseõhu kõrge radoonitase, mida võib esineda eelkõige ikkagi seda sagedamini, mida kõrgem on pinnaseõhu radoonisisaldus, mitte normaalse ja kõrge pinnaseõhu radoonitaseme äärealadel. Probleemi all peeti silmas tegelikult seda, et äärealadel ainuüksi radoonikaardist lähtudes võib radooni vastu meetmete kavandamisel nende vajadust alahinnata. KSH tekstis lk 87 ülevalt kolmandat lõiku vastavalt korrigeeriti ja see on nüüd kujul: „<i>Oluline on sejuures arvestada, et radoonisisaldus ei ole pinnases ühtlaselt jaotunud. Seega võib normaalse radoonirikiga piirkonnas esineda lokaalseid kõrge radoonitase-mega alasid ning ainuüksi radoonikaardi usaldamisel on võimalus eksida (eksimisvõimalus on suurem normaalse ja kõrge radoonitaseme äärealadel).</i>” Kui see on oluline, võiks ka ÜP sõnastust täpsustada.	
			4. Vesi Keskkonnaamet on 09.11.2021 kirjas nr 6-5/21/20454-2 (punkt 3.1.) palunud üldplaneeringule kanda reoveepuhastid koos kujadega ning veehaarded koos sanitaarkaitsealadega (PlanS 75 lg 1 p 3 ja § 75 lg 1 p 30 alusel). Koostöötabelis on märges, et kaardikihti täiendatakse vastava ettepaneku alusel. ÜP joonistel ei ole reoveepuhasteid ega veehaardeid (koos sanitaarkaitsealadega) kajastatud, palume need lisada.	Üldplaneeringu koostamisel leiti, et veehaarete kajastamine üldplaneeringu täpsustamises ei ole otstarbekas. Reoveepuhastite kujad ja veehaarete sanitaarkaitsealad on õigusaktidest tulenevad ning määratud ÜVK kavaga, seal kehtivad õigusaktidest tulenevad nõuded. Üldplaneeringuga täiendavaid nõudeid ega uusi sanitaarkaitsealasid ei määrata.
			5. Jäätmed	Seletuskirjas on täpsustatud jäätme-

			5.1 Keskkonnaamet on varasemalt 09.11.2021 kirjas nr 6-5/21/20454-2 (punkt 5.1) juhtinud tähelepanu ning ÜP-s ptk 5.5 „Jäätmemajandus“ on toodud, et „kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskoha rajamisel peab olema tagatud elanike mugav ligipääs jäätme-jaama. “Ettepanek on jäätmejaam asendada käitluskoht.	majanduse tingimusi.
			5.2. ÜP ptk 5.5 on toodud tingimustena: „tagada elanikkonnale jäätmete taaskasutuse kindlustamiseks mõistlikus kauguses ja mahus liigiti kogutavate jäätmete kogumisvõrgustik ning tagada optimaalne ehitus- ja lammutusjäätmete ning probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumis-ja käitlusvõrgustik, pöörates erilist rõhku biolagunevate jäätmete kogumisele. “Keskkonnaamet palus täpsustada, kuidas need tagatakse. Koostöötabelis märgitakse, et täpsustatakse seletuskirja, kuidas on mõeldud jäätmete kogumist tõhustada, kuid ÜP ptk 5.5 selle kohta infot ei leia. Palume siiski täpsustada.	Seletuskirjas on täpsustatud jäätmemajanduse tingimusi.
			5.3. Keskkonnaamet on varasemalt 09.11.2021 kirjas nr 6-5/21/20454-2 (punkt 5.3) teinud ettepaneku lisada Antsla valla suletud prügilad (Püve ja Kuldre) kaardile. KSH eelnõu p 7.16 on kirjas, et prügilad on kantud ÜP kaardile. Paraku ei ole ÜP jooniselt suletud prügilad eristatavad. Teeme ettepaneku lisada vastav leppemärk kaardile.	Seletuskirja on lisatud selgitus suletud prügilate kohta. ÜP joonist on täiendatud.
		EELNÕU/ESKIIS 15.12.2021 nr 6-5/21/20454-4	Keskkonnaamet soovib siinjuures täpsustada, et üldjuhul ei ole Eestis ristipuud kaitse all. Kultuurimälestistena on nüüdseks kaitse alla võetud 14 ristimetsa, sh ka Piirivariku ristimets Antsla vallas. Märkite, et teadaolevad ristipuud on Antsla valla ÜP joonisel kohaliku tasandi kultuuripärandi objektidena ja nende	Inimeste, sh maaomanike teadlikkuse tõstmiseks vajavad ristipuud kui pärandkultuuri objektid, looduses tähistamist. Me ei pea vajalikuks kohaliku kaitse alla võtmist ja eraldi kaitsetsooni määramist. Kaardil kajastame ristipuud üheselt arusaadava ja

			kaitse peamine viis on omanikuhoid. Paraku ei ole ÜP jooniselt ristipuud eristatavad ja ÜP ei sisalda kohaliku tasandi kultuuripärandi –ristipuude säilimiseks vajalikke tingimusi. Sellest tulenevalt palume kaaluda veel säilinud ristipuude kohaliku kaitse alla võtmist, kuna tegemist on just kohalike inimeste kultuuripärandiga. Kohalikud inimesed ei saa ise ristipuude säilimist tagada, kuna maid ostetakse ja müüakse ning puudesaatus ei pruugi olla kohalike inimeste kätes. Seetõttu oleks vajalik ristipuude ümber looduskaitseaduse mõttes kohalike kaitsealade moodustamine, et tagada omanikuhoid ristipuude kaitseks.	eristuva leppemärgiga. Lisaks tähistada ristipuud ka looduses.
	EELNÕU/ESKIIS 9.11.2021 nr 6-5/21/20454-2	I. Looduskaitse ja ehituskeeluvöönd 1.1 Kohaliku tasandi kultuuripärand. Teeme ettepaneku võtta kohaliku kaitse alla kõik vallas asuvad ristipuud ja ristimetsad. Ristipuude kaitse alla võtmise eesmärgiks on ristipuude säilimine Antsla valla teede ääres (vältimaks puude mahavõtmist nt metsategemisel või tee laiendamisel). Antsla valla teedel on paljudes kohtades säilinud ristipuud või -puudegrupid. Ristipuu all mõistetakse teeäärset suuremat puud või üksikut puud ristimetsas, mille tüvesse lõikavad matuselised teel kalmistule ristimärgi. Ristipuud on osa kohaliku kogukonna matusekombestikust ka tänapäeval. Planeeringuga saab teha ettepaneku ristipuude kohaliku kaitse alla võtmiseks looduskaitseaduse (LKS) § 43 ja § 44 mõistes. Kohalik kaitse ristipuude puhul peab tähendama metsamajandamise keeldu (v.a murdunud ja kuivanud puude eemaldamine) ristimetsade alal. Ristipuude säilitamiseks tuleb säilitada neid ümbritsevad puud alana, kuhu tulevikus	1.1. Üldjuhul on Eestis ristimetsad ja -puud võetud kaitse alla kultuurimälestistena - ajalooliste looduslike pühapaikadena (nt Piirivariku ristimets Antsla vallas). Teadaolevad ristipuud on ÜP joonisel kohaliku tasandi kultuuripärandi objektidena (pärandkultuuriobjektid) ja nende kaitse peamine viis on omanikuhoid. Leiame, et puudub vajadus ristipuude ümber LKS mõttes kohalike kaitsealade moodustamiseks, kuna nende tähtsus on enamasti lokaalne.	

			on jätkuvalt võimalik matuseriste teha. Üksikute ristipuude säilitamine ilma ümbritseva metsa kaitsmiseta ei ole piisav, sest tuultele avatud ristipuud üldjuhul murduvad paari aasta jooksul. Ristipuude ja – metsade kaitsevööndiks soovitame määrata 50 m. Teave teadaolevate ristipuude kohta on leitav Maaameti ristipuude kaardirakendusest.	
			1.2 Karula-Kaika kaitstavaks väärtuseks (väärtuslike maastike peamised väärtused tabelis 5) teeme ettepaneku lisada ajaloolised võrukeelsed nimekujud. Kuna ajalooliste kohanimedega säilimine on omavalitsuse võimuses, peaks see omanäoline kultuuri-pärandi osa olema ka üldplaneeringu väärtuseks. Tegevusena võiks planeerida ajalooliste kohanimedega ennistamist väärtuslike maastike alal.	1.2. Meie hinnangul pole otseselt tegemist üldplaneeringu koostamise raames lahendatava teemaga. Täiendame seletuskirja, lisades väärtuslike maastike väärtuste puhul kaitstavaks väärtuseks „Ajaloolised võrukeelsed kohanimed“.
			1.3 ÜP lisa 6 on riiklike loodus- ja kultuuriväärtuste kaart Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) ja Kultuurimälestiste riikliku registri 10.09.2021 seisuga, millel on nii kaitstavad loodusobjektid kui kultuurimälestised märgitud punktobjektide ja polügoonidena. ÜP seletuskirja ptk 4.2. „Kaitstavad loodusobjektid“ on üldine ja viitab riiklikele õigusaktidele ja andmebaasidele, mis hoitakse jooksvalt aktuaalsed. Lisan 6 toodud kaardil ei ole vahet tehtud kaitstavate loodusobjektide liikidel LKS § 4 tähenduses ega kaitstavate liikide keskkonnaregistrisse kantud kasvukohtadel ja elupaikadel, millele rakendub LKS § 48 lg 4 alusel isendi kaitse. Veebikaardil on osad liikide leiukohad nimetatud tüübina kaitsealune liik ja osad kaitstav loodusobjekt. Palume kõikide liigileiukohtade puhul kasutada tüübinimetust kaitsealune liik. ÜP seletuskirja ptk 4.2 palume lisada kaitsealade, hoiualade ja kaitstavate üksikobjektide loetelu konkreetse kuupäeva seisuga, viitega riiklikele registritele ja	1.3 Korrigeerime sõnastust tüübinimetuse „kaitsealune liik“ kasutamisel. Üldplaneeringu koostamisel arvestatud kaitsealade, hoiualade ja kaitstavate üksikobjektide loetelu on toodud ÜP Lisan 5 „Ülevaade Antsla vallast“ ptk 7.

			märkega, et see info on ajas muutuv.	
			1.4 KSH aruande eelnõu ptk 6.2. Mõju eelhindamine Natura 2000 võrgustiku aladele tabel 3 „Tõenäoliste ebasoodsate mõjude määratlemine ja hindamine“ (lk 29) on märgitud, et Karula loodusala kaitse-eesmärgiks olevat liiki saarmas (Lutra lutra) ei ole nimetatud kaitsekorralduskavas. Keskkonnaamet täpsustab, et kaitsekorralduskavas on saarmas kirjeldatud lk 72, ptk 2.1.5.1., kus on märgitud, et kaitsekorraldusperioodi (2020-2029) jooksul saarma elupaikade asukohad Karula looduslal täpsustakse.	1.4. Korrigeerime sõnastust - "liigi elupaiku ei ole KKR-isse kantud ning KKK alusel ei ole elupaigad teada, kuid tuleb välja selgitada".
			1.5 Samas tabelis liigi harilik vingerjas (Misgurnus fossilis) võimaliku mõju kirjeldamisel on eksitav sõnastus. Märgitud on, et Karula loodusala Antsla valda jäävas osas keskkonnaregistri andmetel liiki ei esine, kuid kaitsekorralduskava järgi on teda leitud Ähijärvest, mis asub Antsla valla territooriumil. Sõnastusest jääb mulje, et liigi esinemine Antsla valla territooriumil on ebaselge. Liigi kohta on kirjeldus kaitsekorralduskava ptk 2.1.3.2., kus on nimetatud, et 2018. aastal läbi viidud inventuuri käigus leiti liiki ühes Ähijärve seirekohas (2 isendit), ühtlasi on kaitsekorralduskavas märgitud, et keskkonnaregistris on andmed uuendamata. Seega tuleks võimaliku mõju kirjeldamisel siiski lähtuda asjaolust, et liik esineb Antsla vallas Ähijärves, kuigi registris on andmed uuendamata.	1.5. Korrigeerime sõnastust ning võimaliku mõju hindamisel lähtume andmetest, et liigi elupaik on Ähijärves.
			1.6 ÜP seletuskirja ptk 4.3.2, lk 41 on vajalik märkida ära ehituskeeluvööndi ulatuses erandeid tekitavad olukorrad (metsamaa erisus LKS § 38 lg 2, tiheasustusala erisus LKS § 38 lg 1 p 3). Metsamaa erisust soovitame planeeringujoonistel graafiliselt pigem mitte kujutada, kuna see on ajaliselt liialt muutuv,	1.6 Arvestame ettepanekuga ning täiendame seletuskirja. Tiheasustusala erisused kanname kaardile.

			küll aga on see oluline lisada märkusena.	
			1.7 ÜP seletuskirjas ja joonistel on olemasolevate tiheasustusaladena määratletud, Antsla linn ja Kobela alevik. Ptk 3.2. (lk 14) on antud tiheasustusalade definitsioon, kuid siin jääb lahtiseks, kas üldplaneeringuga on planeeritud uusi tiheasustusalasid moodustada või olemasolevaid laiendada. ÜP seletuskirja ptk 6 on tehtud ettepanek Lusti küla Raudtee tänava ja Pika tee piirkonna tiheasustusalade koos vallale kuuluva Puhkeala kinnistuga liita Antsla linnaga. Üldplaneeringu seletuskirjas ja kaartidel on vaja üheselt määratleda laiendatavad ja moodustatavad tiheasustusalad (arvestades ka LKS § 41).	1.7 Täiendame ÜP sõnastust tiheasustusalade definitsiooni osas. Kui LKS käsitleb tiheasustusalade eelkõige kui selgelt piiritletavat kompaktset asustusega ala, siis ÜP arvestab ka ala funktsionaalsust ja tiheasustusalade koosseisus võivad olla ka puhkealad jm asustusega seotud maa- kasutused. Lusti küla liitmine Antsla linnaga ei ole sisuliselt tiheasustusalade laiendamine, vaid eelkõige administratiivne muudatus, mille käigus liidetakse olemasolev tiheasustusalade Antsla linnaga. Antsla valla üldplaneering ei näe ette uute tiheasustusalade loomist või olemasolevate laiendamist LKS § 41 mõistes.
			1.8 Üle tuleb vaadata ka olemasolevate ja väljakujunenud ning üldplaneeringuga planeeritud hoonestatud alade teenindamiseks vajalike võimalike rajatavate teede (sh sillad, kergliiklusteed, matkarajad) ning tehnovõrkude ja -rajatiste (sh sademevee settetiigid, tuletõrje veevõtukohtad jms) vajadus. Kui üldplaneeringus ei näidata LKS § 38 lg 5 kohaste ehitiste täpseid asukohti, on perspektiivis taoliste ehitiste ehitamiseks ehituskeeluvööndisse vajalik detailplaneering.	1.8 Võtame teadmiseks.
			1.9 ÜP seletuskirja ptk 4.3.2. lk 41 on kantud üksnes Antsla linnas Veski tn 53 kinnistu detailplaneeringu alusel Keskkonnaameti nõusoleku saanud Lambahanna oja ja Nässmõisa järve kalda ehituskeeluvööndi vähendamine. Veski tn 53 kinnistu (katastritunnus 14401:002:0039) piires on ehituskeelu-	1.9 Võtame teadmiseks ning täiendame seletuskirja. ÜP-sse on lisatud ettepanek Leese oja ehituskeeluvööndi vähendamiseks Antsla linna administratiivpiirides.

			vööndit vähendatud Lambahanna oja kaldal 20 meetrini ja Nässmõisa järve kaldal 10 meetrini. Üldplaneeringu eelnõus on märgitud, et üldplaneeringuga täiendavaid ettepanekuid ehituskeeluvööndi vähendamiseks ei tehta. Juhime tähelepanu (planeerimisseaduse (PlanS) § 75 lg 1 p 12), et kuna uue üldplaneeringu koostamisel senine sama territooriumi hõlmav üldplaneering kaotab kehtivuse, siis kaotavad kehtivuse ka sellele antud nõusolekud (kaasa arvatud nõusolekud ehituskeeluvööndi vähendamiseks), seetõttu tuleks viia üldplaneeringu koostamise raames läbi varasemate üldplaneeringutega antud ehituskeeluvööndi vähendamise kaardistamine, mis võimaldaks varasemate ehituskeeluvööndi vähendamiste nõusolekute kehtima jäämise ja kandumise uude planeeringusse. Ehituskeeluvööndi vähendamise kaardistamisel tuleks vastaval joonisel ning seletuskirjas või lisas kujutada/loetleda kõik varasemad ehituskeeluvööndi vähendamised. Üldplaneeringu tööprotsessi ja/või kooskõlastamise käigus annab Keskkonnaamet ka seisukoha, kas varasemad ehituskeeluvööndi vähendamised jäävad kehtima ja nendega võib uue üldplaneeringu puhul arvestada (kui olud on oluliselt muutunud, siis erandjuhul võib olla vajalik nende alade puhul ka uus ehituskeeluvööndi vähendamise kaalumine). Juhul, kui koostatava üldplaneeringu raames ei viida läbi ehituskeeluvööndi kaardistamist ja/või ei tooda välja, et eelmiste üldplaneeringutega on ehituskeeluvööndit vähendatud, siis automaatselt varasemad nõusolekud ehituskeeluvööndi vähendamiseks uude planeeringusse üle ei kandu.	
--	--	--	--	--

			1.10 Riigihalduse ministri 17.10.2019 määruse nr 50 „Planeeringu vormistamisele ja ülesehitusele esitatavad nõuded“ lisa 2 on toodud, millised kaardikihid peavad planeeringus olema, s.h. üleujutus- alad, ranna ja kalda ehituskeeluvöönd (EKV), tiheasustus- alad ja supelrand. Seega peab ÜP seletuskirjas olema kirjeldatud ka piirangute lähtejoone määramine ning kõik EKV muudatused. EKV puhul peavad olema kajastatud EKV, EKV suurendamine, EKV vähendamine, varasema ÜPga vähendatud EKV ja kehtiva DPga vähendatud EKV. ÜP alusel ja DP alusel EKV vähendamised on erineva detailsusastmega seepärast tuleks need joonistel eristada. DP alusel on EKV-d vähendatud enamasti vaid konkreetsele DP lahendusele, mis tuleks planeeringukaardil markeerida polügoonina, mitte joonena. Soovitav oleks kõik EKV muudatused nummerdada, et neile oleks võimalik seletuskirjas lihtsamini viidata. Kunagi vähendatud EKV tagasi- viimine seaduses kehtestatud joonele ei vaja KeA kooskõlastust.	1.10 Võtame teadmiseks.
			II Metsandus 2.1 ÜP seletuskirja ptk 4.2.3 Rohevõrgustik, tingimused rohevõrgustiku toimimiseks märgitakse, et: „Raadamine rohevõrgustiku aladel ei ole üldjuhul lubatud. Erandid on lubatud kaalutlusotsusena, nt tehnilise taristu objekti või karjääri kavandamisel, olemasolevate objektide (maaparandussüsteem, elektriliinid jm) hooldamisel, põllumaaga piirnevatel aladel jm põhjendatud juhul“. Tingimused tugialal: „Metsamaa raadamine tugialal on üldjuhul keelatud.“ Märgime, et metsaseaduse § 32 lg 1 järgi on raadamine raie, mida tehakse, et võimaldada maa	2.1 Täiendame seletuskirja.

			kasutamist muul otstarbel kui metsa majandamiseks. Sama paragrahvi lg 2 kohaselt tehakse raadamist dokumendi alusel, mis on aluseks maa kasutamiseks muul otstarbel kui metsa majandamiseks. Kuivõrd raadamine on raie, mida on vajalik teostada mingi muu metsa majandamisest erineva eesmärgi saavutamiseks, siis tuleb raadamise lubamisel hinnata, kas on olemas luba tegevuseks, mille tarbeks raadamist soovitakse. Raadamist tehakse, et võtta maa kasutusse muul otstarbel kui metsa majandamiseks (nt hoonestamine ala, kaevandamine). Metsa raadamiseks on vaja mingit alust, näiteks ala hoonestamiseks on selleks reeglina ehitusprojekt, kaevandamise puhul kaevandamisluba. Parem oleks reguleerida üldplaneeringuga rohevõrgustiku ala metsamaale ehitamist, kaevandamist, metsamaa muutmist põllumaaks jne raadamist nõudvaid arendusi, mitte raadamist. Raadamine on raie mis eelneb metsamaale ehitamisele, kaevandamisele jne. Lisaks juhime tähelepanu, et raadamist on vaja teha ka ajutiselt kasutusest välja jäänud põllumaa taas põllumaana kasutusele võtmisel. Kui põllumaa on ajutiselt kasutusest väljas ja vahepeal on alale kasvanud metsa tunnustele vastav puittaimestik, siis selle likvideerimiseks tuleb metsa raadata.	
			2.2 ÜP seletuskirja ptk 4.7.1. Kõrgendatud avaliku huviga alad, tingimused KAH alade majandamiseks märgitakse: „Lageraied tehakse maastikku sobitult“ Märgime, et see on väga üldsõnaline tingimus mis jätab rakendamisel palju tõlgendusruumi, mida tuleks täpsustada.	2.2 KAH alad on RMK halduses olevad alad ning metsade majandamise tingimused neil on määratud koostöös RMK-ga. Tingimusi täpsustatakse konkreetsete alade metsatööde planeerimisel arvestades kogukonna

		„Lageraielangile jäetakse säilikuud kasvama gruppideks; lageraie järgselt uuendatakse raiesmiku raiele järgneval uuendamisperioodil; enne raiesmiku uuendamist ei tehta uut lageraie raiesmiku piirneval metsaeraldisel;“ Juhime tähelepanu, et metsaseadus reguleerib raiesmiku uuendamise ja uuendamise kohustust, samuti seda, millal saab raie kavandada raiesmiku piirneval eraldisel, kas seda on vaja täiendavalt üldplaneeringuga reguleerida. Kui soovitakse üldplaneeringuga seada metsaseadusest erinevaid tingimusi, siis tuleb need selgelt välja tuua. „Raie töö käigus tekkinud raidmed koristatakse kasutatavalt metsateedelt ja -radadelt; Maapinna ettevalmistamise käigus ei kahjustata kasutatavaid metsateid ja -radasid; Turberaie tehakse juhul, kui metsa kasvutingimused võimaldavad tagada metsa uuendamise.“ Arusaamatuks jääb mida on selle tingimusega täpselt mõeldud. Turberaie tegemist reguleerib metsaseadus, kui tahetakse seada metsaseadusest erinevaid tingimusi, tuleb need selgelt sõnastada.	ettepanekutega. Täiendatud 19.05.2022 KAH alade sõnastust ja tingimusi muudetud.
		2.3 Alad, kuhu üldplaneeringust tulevad metsa majandamisele piirangud või tingimused, peavad saama digitaalsele kaardikihtile, et Keskkonnaametil oleks võimalik neist oma töös lähtuda.	2.3 Võtame teadmiseks.
		III Vesi 3.1 PlanS § 75 lg 1 p 3 kohaselt on üldplaneeringu üks ülesandeid tehnovõrkude ja -rajatiste üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine ning § 75 lg 1 p 30 kohaselt on sanitaarkaitsealadega veehaarete asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste	3.1 Täiendame kaardikihti ruumandmetega biopuhastite ja ÜVK puurkaevude osas.

			määramine. Arvestades eelnevat palume üldplaneeringule kanda reoveepuhastid koos kujadega ning veehaarded koos sanitaarkaitsealadega, kuna nendega kaasnevad kitsendused võivad mõjutavad uusarendusi.	
			3.2 PlanS § 75 lg 1 p 5 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne avalikus veekogus kaldaga püsivalt ühendatud või kaldaga funktsionaalselt seotud ehitise üldiste ehituslike tingimuste ja asukoha määramine. Juhime tähelepanu, et veeseadus eristab avalikke veekogusid, mis kuuluvad riigile ega ole tsiviilkäibes, (veeseaduse § 23) ja avalikult kasutatavaid veekogusid (§ 24). Juhime tähelepanu, et Antsla valla ÜP seletuskirjas ptk 4.3.6 ja KSH eelnõudes on käsitletud aga avalikult kasutatavas veekogus kaldaga püsivalt ühendatud või funktsionaalselt seotud ehitisi. Palume temaatikat täpsustada.	3.2 Üldplaneering hõlmab nii Antsla valla maismaa- kui ka vee-ala. Kuna avalikus kasutuse olevate veekogude kasutus on Antsla valla jaoks oluline teema, peeti vajalikuks antud küsimust ÜP-s käsitleda analoogselt avalikele veekogudele.
			3.3 ÜP seletuskirja ptk 1.2.5 Väärtustatud järved, kus märgitakse: „Valla rohkeid järvi (sh pais- ja tehiskärv) kasutame elukeskkonna atraktiivsuse tõstmiseks. Säilitame paisude võrgustiku. (lk 10)“ Palume täpsustada ja esitada valla seisukohast oluliste paisude nimestiku koos põhjendustega lisaks kaardile kantule.	3.3 Lisame paisude nimekirja KSH aruandesse.
			3.4 ÜP seletuskirja ptk 4.3.7 Paisud, kus märgitakse: „Paisul, alates paisutuskõrgusest 0,3 m, peab olema vee erikasutusluba.“ Täpsustame, et alates 1.10.2019 jõustunud veeseaduse § 2 lg 2, § 191 lg 1 ja keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 41 lg 1 p 1 kohaselt annab Keskkonnaamet vee erikasutusloa asemel keskkonnaluba. Lisame, et VeeS § 188 lg 1 p 3 kohaselt ei ole keskkonnaluba vaja paisu-	3.4 Lisame paisude nimekirja KSH aruandesse. Täpsustame ÜP seletuskirja.

			tamiseks, kui vooluveekogu looduslikku veetaset tõstetakse kuni üks meeter, välja arvatud juhul, kui paisutatakse veekogu või selle lõiku, mis vajab kaitset LKS § 51 lg 2 alusel kehtestatud nimistusse kantud lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigana.	
			3.5 ÜP seletuskirja ptk 4.2.3 Rohevõrgustik, tingimused rohevõrgustiku toimimiseks, lk 37 märgitakse: „Olemasolevatel paisjärvedel (nt kalakasvandused ja puhkeväärtusega järved) võib jätkata paisutamist ning veetaseme reguleerimist se-nistel tingimustel.” Keskkonnaamet juhhib tähelepanu, et õiguse paisutamisega jätkata või mitte annab KeÜS § 41 lg 1 p 1 ja VeeS § 187 p 7 alusel ning § 191 lg 1 kohaselt Keskkonnaamet ning saab seega ka otsusta-da, kas paisutamisega saab jätkata või mitte. Seega pole nimetatud selgitus päris korrektne, sama täp-sustada KSH aruande eelnõu lk 54.	3.5 Täpsustame tingimust.
			3.6 ÜP seletuskirja ptk 4.2.3 Rohevõrgustik, tingimused rohekoridoris märgitakse: „Vältida paisude rajamist rohekoridori staatuses olevatele vooluvee-kogudele, kui see halvendab rohekoridori toimimist. Veekogu tõkestamisel tammidega tuleb anda hinnang elustiku migratsioonitingimustele KMH käigus”. Täpsustame, et veekogu paisutamisel tõkestatakse veekogu üldjuhul paisude- mitte tammidega. Tammid rajatakse üldjuhul veekogu voolu suunamiseks või kaitseks veekogu üleujutuste ja lainete või hoovuste purustava toime eest. Lisame, et absoluutne KMH nõue ei tulene antud juhul õigusaktist, seega pole sellele viitamine korrektne. KMH vajaduse otsustami-ne on antud juhul pigem kaalutusotsus, mille teeb otsustaja.	3.6 Täpsustame tingimust. Kaalume va-jadust käsitleda täpsemalt pinnavee kaitse eesmäärke ja nende seisundit.

			Veekogumite seisundi aspekte on küll laiemalt kajastatud, kuid ÜP-s peaks ka selgemalt olema välja toodud pinnavee kaitse eesmärgid ja nende seisund.	
			3.7 KSH aruande eelnõu lk 9 märgitakse, et „kalade rändetingimuste tagamise vajaduse ja võimalike lahenduste (kalapääsud) leidmise osas tuleb riigiasutustel ja kohalikul omavalitsusel teha koostööd.“ Keskkonnaamet on seisukohal, et koostööd ei pea mitte ainult kohaliku omavalitsuse ja riigiasutuste vahel tegema, vaid kaasata tuleb antud juhul ka paisu omanikud, palume täpsustada.	3.7. Täpsustame sõnastust.
			3.8 KSH aruande eelnõu lk 54 märgitakse, et: „Vallas on 27 paisjärve ja 22 tehisjärve, mis on tekkinud jõgede ja ojade paisutamise tulemusena. Veekogu paisutamine on tegevus, millega tõstetakse vooluveekogusse ehitatud ehitise (edaspidi pais) vooluveekogu looduslikku veetaset rohkem kui 0,3 meetrit“ Soovitame nimetatud paisjärvede nimekiri ka välja tuua.	3.8 Kaalume paisjärvede nimekirja välja toomist.
			3.9 KSH aruande eelnõu lk 54 märgitakse, et „Antsla vallas Keskkonnaregistrisse kantud 40-st säilinud paisust valdav enamik on kaladele ületamatud. ÜP-ga ei kavandata objekte ja tegevusi, mis võiksid kalade rändetingimusi halvendada, samuti ei kavandata tegevusi kalade rändetingimuste muutmiseks (nt paisutuse likvideerimist).“ Palume täpsustada, millised on need nimetatud 40 paisu ning lisada nimekiri.	3.9 Lisame paisude nimekirja KSH aruandesse.
			3.10 KSH aruande eelnõu ptk 7.5.1. märgitakse, et Antsla vallas üle 2000 ie koormusega reoveepuhasteid ei ole. Täpsustame, et Antsla reoveepuhasti on 2020. a rekonstrueeritud ning rajatud anuspuhasti, selle projekteeritud koormus on üle 2000	3.10. Täpsustame sõnastust.

			ie.	
			3.11 KSH aruande eelnõu ptk 7.17 üleujutustega arvestamine, kus üleujutatav ala on määratud ja kaardile kantud. Palume täpsustada, kas seoses sellega muutuvad ka kaldakaitsevööndi ulatused.	3.11 Selgitame, et üleujutusohuga ala on ala, kus ehitustegevuse kavandamisel tuleb arvestada üleujutusohuga. Kaldakaitsevööndite ulatused sellega seoses ei muutu.
			3.12 KSH aruande eelnõu ptk 9.1.2. on üldiste tingimuste juures märgitud, et: „Omapuhasti asukoha valikul tuleb lähtuda veeseaduse §-s 102 toodud tingimustest.“ Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et omapuhasti rajamisel ei piisa ainult veeseaduse § 102 nõuete järgimisest, arvestada kõiki kehtivaid nõudeid.	3.12 Täpsustame tingimust.
			3.13 KSH aruande eelnõu ptk 9.1.2 on hajukoormuse vähendamise meetmena toodud - Vedelsõnniku laotusplaanide koostöölastamine ja kinnitamine. Märgime, et kehtiva veeseaduse (jõustus alates 01.10.2021) kohaselt vedelsõnniku laotusplaanide koostöölastamise vajadust enam ei ole.	3.13. Täpsustame tingimust.
			3.14 KSH aruande eelnõu 9.1.13. (lk 114 teine jaotis) – omapuhasti rajamisel tuleb lähtuda kõikidest kehtivatest nõuetest, mitte ainult veeseaduse § 108, palume korrigeerida.	3.14. Täpsustame tingimust.
			3.15 Lisa 5, Ülevaade Antsla vallast, ptk 28, tabel 26 täpsustame, et keskkonnakompleksluba nr L.KKL-VÕ192915 ei kehti alates 01.01.2021, kuna Ühinenud Farmid AS lõpetas Anne veisefarmis tegevuse.	3.15 Täpsustame dokumenti ajakohase infoga. Täiendatud 01.04.2022 Lisa 5 sisu üldplaneeringu koostamise käigus enam ei täiendata.
			IV Radoon Kuna nii KSH aruande eelnõus kui ka ÜP seletuskirjas kasutatakse radooni teema käsitluses sarnaseid või osaliselt kattuvaid formuleeringuid, siis korduste	4.1. Võtame teadmiseks ning täpsustame sõnastust ja tingimusi ÜP-s ja KSH-s.

			vältimise huvides on allpool viidatud KSH aruande eelnõu tekstile, kuid märkused ja tähelepanekud kehtivad ka ÜP seletuskirjas vastavate lõikude sõnastuste kohta. 4.1 KSH aruande eelnõu lk 11 pinnase radooniriski käsitlev lõik: „Kõrge radooniriskiga piirkondades (ja nendega piirnevatel normaalse radooniriskiga aladel) tuleb enne elamute ja avalike hoonete kavandamisest (hooned, kus inimesed viibivad pikemat aega järjest, nt lasteaiad ja koolid) teha pinnase radoonitaseme mõõtmised”; KSH aruande eelnõu lk 81 viimane lõik: „Lähtudes Eesti Vabariigi standardist EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes” 122 tuleb elamutele ja avalikele hoonetele, kus inimesed viibivad pikemat aega järjest (nt lasteaiad ja koolid), teha pinnase mõõtmised alati.”; KSH aruande eelnõu lk 82 teine lõik: „Võttes arvesse radooniriski kaardi üldistusastet ning kirjeldatud kõrget radooniriski taset valdavas osas Antsla valla territooriumist, osutub vajalikuks radooniuuringute tegemine enne uute hoonete projekteerimist kogu valla territooriumil.” Keskkonnaamet märgib, et pinnaseõhu radoonisisaldusel puudub iseseisev tähendus kiirgusohutuse seisukohast. Oluline on hoonete siseõhu radoonisisaldus, mille aasta keskväärtus hoone tavapärasel kasutamisel, nn viitetase, on õigusaktidega reguleeritud. Vastavalt standardile EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemas-	
--	--	--	--	--

		olevates hoonetes”, millest projekteerimise käigus on soovitatav juhinduda, on pinnaseõhu radoonisisaldus üks rohkem kui kümnest sisendparameetrist, mille põhjal on võimalik arvutuslikult hinnata tulevase hoone siseõhu radoonisisaldust. Pinnaseõhu radoonisisalduse mõõtmise vajadust saab eelnevalt hinnata muude sisendparameetrite eeldatavatest väärtustest vahemikest lähtuvate arvutustega. Pinnaseõhu radoonisisalduse mõõtmise kasulikkust (informatiivsust) võib mõjutada ka see, kui sügavalt kuulub eemaldamisele olemasolev pinnas ja kas ja mil määral kasutatakse eemaldatud pinnast hiljem samal objektil täitepinnasena või on viimane pärit mujalt. Eriti võib nimetatud asjaolu ette tulla suuremate objektide ehitamisel. Antsla vallas on projekteerimise lähteülesandes asjakohane viidata võimaliku radooniprobleemi käsitlemise vajadusele, kuid pinnaseõhu uuringu vajaduse üle otsustamise võiks jätta projekteerija pädevusse.	
		4.2 KSH aruande eelnõu lk 81 radooni teema esimene lõik: „Radoon kahjustab sissehingamisel kopse.” Väide on liiga kategooriline. Mõju atomaarsel tasandil ei pruugi viia koe kahjustuseni. Radooni mõju avaldumine on tõenäosusliku iseloomuga ja on erineva siseõhu radoonisisaldusega eluruumide elanikegruppide haigestumuse uurimisel statistiliselt täheldatav pärast aastakümneid kestnud mõju all viibimist. Täpsem on öelda, et radoon on kopsuvähi tekkimise riskitegurite hulgas suitsetamise järel tähtsusest teisel kohal.	4.2. Täpsustame sõnastust.
		4.3 KSH aruande eelnõu lk 81 radooni teema	4.3. Täpsustame sõnastust.

			teine lõik: „Ohtlikuks pinnaseõhu radoonisisalduseks loetakse näitajaid üle 50 kBq/m³.“ Kuna pinnaseõhus sisalduv radoon ei ole otsese ohu allikas, kasutakse viimasel ajal erialases kirjanduses ja õigusaktides neutraalsemaid termineid kui oht või ohtlikkus. Näiteks keskkonnaministri 30.07.2018 määruses nr 28 „Tööruumide õhu radoonisisalduse viitetase, õhu radoonisisalduse mõõtmise kord ja tööandja kohustused kõrgendatud radooniriskiga töökohtadel“ kasutatakse väljendit kõrgendatud radooniriskiga maa-ala.	
			4.4 KSH aruande eelnõu lk 81 eelviimase lõigu viimane lause: „Eelkõige võivad probleemid tekkida normaalse ja kõrge radoonitaseme äärealadel.“ Siinkohal võiks täpsustada, mida on silmas peetud. Pinnaseõhu radoonisisaldusega mitteametlikult tegelemisest tekkida võiv probleem võib ikkagi olla seda tõsisem, mida kõrgem on pinnaseõhu radoonisisaldus. Nähtavasti on mõeldud asjaolu, et normaalse ja kõrge radoonitaseme äärealadel on ainuüksi radoonikaardi usaldamisel suurem võimalus eksida.	4.4. Täpsustame sõnastust.
			4.5 KSH aruande eelnõu lk. 81-82: „Lisaks tuleb detailsemad radooniriski uuringud teha enne elamute, olme- ja teiste samaotstarbeliste hoonete projekteerimist nendel aladel, kus radooni (Rn) sisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m³)“; KSH aruande eelnõu lk 107: „Aladel, kus radooni sisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m³)“ Sõnastus on eksitav. Pinnaseõhu radoonisisaldusele kui looduskeskkonna parameetrile ei ole kehtestatud ega põhimõtteliselt ka saa kehtestada „lubatud piirväärtust“. Standardis EVS	4.5. Täpsustame sõnastust.

			840:2017 toodud pinnaseõhu radoonisisaldusi tuleb käsitada kui lähtepunkte ühtede või teiste radoonikaitsemeetmete valikul. Vaata ka punkti 4.1 juures toodud märkust detailsemate radooniuuringute nõutavuse kohta. Standardi EVS 840:2017 lk. 10 esimeses lõigus on kirjeldatud pinnaseõhu radoonisisalduse mõõtmisel esineda võivaid mõjureid ja määramatusi, mistõttu saadavate tulemuste järgi on otstarbekas kavandada radoonikaitsemeetmeid teatud varuga.	
			4.6 KSH aruande eelnõu lk 82 teise lõigu viimane lause, samuti lk 107: „Radoonimõõtmised tuleb tellida atesteeritud mõõtjalt.” Mõõteseaduses ja selle § 5 lõigete 4 ja 5 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri 13.12.2018 määruses nr 64 „Nõuded mõõteprotseduurile ja mõõtja erialasele pädevusele ning pädevuse hindamise ja tõendamise kord” puudub atesteeritud mõõtja mõiste. Eestis hindab mõõtja pädevust Eesti Akrediteerimiskeskus. Radooni mõõtmine pinnaseõhus on Eestis akrediteeritud ainult ühel ettevõttel. Lisaks on veel üks ettevõtte, kel on akrediteering siseõhu radoonisisalduse mõõtmise vallas, kuid kes teostab ka pinnaseõhu radoonimõõtmisi. Eeltoodust lähtudes võib olla praktilisem sõnastada viited mõõtja pädevusele soovitusena.	4.6. Täpsustame sõnastust ja tingimusi.
			4.7 KSH aruande eelnõu lk 82 eelviimane lõik: „Kohtades, kus pinnaseõhu radoonisisaldus on üle 50 kBq/m³, tuleb rakendada meetmeid hoonete siseõhu radoonisisalduse vähendamiseks 123 .” Viide 123 on standardile EVS 840:2017. Palume veenduda, kas standardis vastav väide esineb.	4.7. Täpsustame sõnastust.

			Meetmed hoone siseõhu radoonisisalduse vähendamiseks võivad olla vajalikud ka väiksema pinnaseõhu radoonisisalduse juures kui 50 kBq/m ³ .	
			4.8 KSH aruande eelnõu lk 82 eelviimane lõik: „Sellega välditakse majade siseõhu rikastumist radooniga üle lubatud piiri (200 Bq/m³).“ Siseõhu radoonisisaldusele ei ole kehtestatud „lubatud piiri“ 200 Bq/m³, välja arvatud koolieelsetes lasteasutustes ja koolides. Eelpool nimetatud keskkonnaministri määrusega nr 28 on kehtestatud õhu radoonisisalduse viitetase tööruumides 300 Bq/m³ ning ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 28.02.2019 määrusega nr 19 „Hoone ruumiõhu radoonisisalduse ja hoone tarindi ehitusmaterjalidest sisseruumidesse emiteeritavast gammakiirgusest saadava efektiivdoosi viitetase“ hoone ruumiõhu radoonisisalduse viitetase 300 Bq/m³. Viitetase ei ole lubatud piir, vaid väärtus, millest kõrgema näitaja korral tuleb kaaluda meetmete rakendamist kiirituse vähendamiseks. Saadav kiiritus sõltub ka ruumi kasutusajast ja mitte alati ei pruugi kiirituse vähendamiseks olla vajalik õhu radoonisisalduse vähendamine. Kiirgusohutuslike meetmete kavandamisel järgitakse ka nn ALARA põhimõtet – as low as reasonably achievable – ehk ehituslike meetmete kavandamisel ei ole eesmärk saavutada mitte ainult viitetasemele vastavat taset, vaid madalaimat mõistlike kulutustega saavutatavat taset.	4.8. Täpsustame sõnastust.
			4.9 KSH aruande eelnõu lk 107 viimane lõik: „Meetmed on eeldatavalt tõhusad, kuna aitavad ennetada ja vajadusel leevendada radoonist tulenevat olulist negatiivset mõju inimese tervisele.“ Radoonikaitsemeetmed aitavad ennetada (ära hoida)	4.9. Täpsustame sõnastust.

			kopsuvähi tekkimist, kuid mitte leevendada juba tekkinud kopsuvähi mõju.	
			V Jäätmed 5.1 ÜP seletuskirja ptk 5.5 kohaselt asub Antsla valla jäätmejaam Lusti külas, üldplaneeringuga uusi jäätmejaamasid kavandatud ei ole. Samas punktis „Tingimused jäätmemajanduse tagamiseks“ on toodud, et kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskoha rajamisel peab olema tagatud elanike mugav ligipääs jäätmejaama. Jäätmejaamu justkui kavandatud ei ole, palume täpsustada, kas siin on mõeldud siiski jäätmepunkte/jäätmemaju. Lisaks on toodud tingimustena tagada elanikkonnale jäätmete taaskasutuse kindlustamiseks mõistlikus kauguses ja mahus liigiti kogutavate jäätmete kogumisvõrgustik ning tagada optimaalne ehitus- ja lammutusjäätmete ning probleemtoodetest tekkinud jäätmete kogumis- ja käitlusvõrgustik, pöörates erilist rõhku biolagunevate jäätmete kogumisele. Kuid kuidas neid tagatakse jääb arusaamatuks, palume täpsustada.	5.1 ÜP tingimused kehtivad ka nendele perspektiivsetele objektidele, mida hetkel kavandatud pole, kuid võivad 10-15 aasta perspektiivis päevakorda kerkida. Täpsustame seletuskirja, kuidas on mõeldud jäätmete kogumist tõhustada.
			5.2 KSH aruande eelnõu ptk 7.16 kohaselt ehitusjäätmeid Antsla jäätmejaama ära anda ei saa, vaid ehitusjäätmeid saab ära anda vastavat õigust omavale jäätmevedajale, tellides selleks koju sobiva suurusega konteineri. Ehitusjäätmed saab viia ka ise sellisesse jäätmejaama, kus ehitusjäätmeid vastu võetakse (lähim on Võru Jäätmekeskus Umbsaarel). Kas see on optimaalne kogumis- ja käitlusvõrgustik? Juhime tähelepanu, et Võru Jäätmekeskus Umbsaarel pole täpne. Palume kasutada Umbsaare ümberlaadimisjaam või MTÜ Võru Jäätmekeskuse Umbsaare ümberlaadimisjaam. Samuti	5.2. Täiendame sõnastust. Perspektiivne ehitusjäätmete äraandmise koht on Antsla jäätmejaama juures.

			puudub info jäätmete taaskasutuse kindlustamiseks mõistlikus kauguses ja mahus liigiti kogutavate jäätmete kogumisvõrgustiku kohta.	
			5.3 KSH aruande eelnõu ptk 7.16 kohaselt Antsla vallas ei asunud (ja ka praegu ei asu) ühtegi prügilat. Keskkonnaamet täpsustab, et Antsla valla territooriumil asub endiselt suletud Püve prügila ning endise Urvaste valla territooriumil suletud Kuldre prügila. Palume KSH aruandes ja üldplaneeringus kajastada Antsla vallas asuvaid suletud väikeprügilaid (Püve ja Kuldre), et ajalooline info nende kohta säiliks ja alale ei kavandataks sobimatut arendust. Palume lisada need prügilad kaardile.	5.3 Täpsustame aruannet. Lisame Kuldre ja Püve suletud prügilad joonisele.
			5.4 KSH aruande eelnõu ptk 7.16 kohaselt lisaks Antsla jäätmejaamale on Antsla linnas veel kolm jäätmekäitluskohta (Tööstuse 7 jäätmekäitluskoht, Tööstuse tn 7, Antsla, Tselluvilla tootmiskompleks), mis kuuluvad eraettevõtetele. Juhime tähelepanu, et Tööstuse 7 jäätmekäitluskoht ja Tööstuse tn 7, Antsla on sama (st üks) töötav jäätmekäitluskoht. Samas punktis on kirjas, et kompostimisväljak on rajamisel Antsla jäätmejaama juurde ning lisaks on kompostimiskohad kalmistute juures. Palume täpsustada kas kompostimiskohad kalmistute juures on kogumiskohad või töötlemiskohad. Lisaks palume täpsustada, millised on Antsla jäätmejaama juurde rajamisel oleva kompostimisväljaku keskkonnamõju ning asukohast tingitud kitsendused.	5.4 Täiendame KSH aruande sõnastust.
			Keskkonnaamet palub ÜP-d ja KSH aruande eelnõu eeltoodu alusel täiendada ja parandada. Lisaks palume üle kontrollida viidatud veebilingid,	5.5 Kontrollime ja korrigeerime veebilinkide viited.

			kuna Keskkonnaministeeriumi ja haldusala kodulehekülgi on uuendatud ning seetõttu osad veebilingid ei tööta. Täiendavalt juhime tähelepanu, et KSH aruande eelnõu sisukorras on viited valedale lehekülgedele.	
		LÄHTESEI-SUKOHAD 29.10.2020 nr 6 5/20/16462 2	Lisa 2 ülevaade Antsla vallast ptk 7, kaitstavad loodusobjektid on välja toodud EELISE andmete seisuga 10.06.2020, mis on eksitavad. Näiteks on kehtestatud Karula rahvusparki uus kaitsekorralduskava, Metsavajakute looduskaitseala asemel on kaitsealad moodustatud Vabariigi Valitsuse 26.02.2019 määrusega nr 11 "Laane-ja salumetsade kaitseks looduskaitsealade moodustamine ja kaitse-eeskiri" jne. Kuna EELIS on ajas muutuv andmebaas, soovitame kaitsealuste loodusobjektide infot perioodiliselt, s.h. vahetult enne planeeringu vastuvõtmist kindlasti uuendada ja märkida alati ära andmete väljavõtte aeg. Kaitstavate loodusobjektide osas tuleb arvestada kehtestatud kaitse-eeskirjadest ja neis seatud tingimustest (sh arvestada kaitse-eesmärkide ja väärtustega), seega soovitame seletuskirjas nimetada ka Vabariigi Valitsuse määruse, millega ala kaitsekord ja kaitse-eesmärk on kehtestatud, number ja vastuvõtmise kuupäev ning viited kaitsekorralduskavadele. Tuua välja kaitstavate loodusobjektide kattuvus puhke- ja virgestusaladega, külastustaristu ning arvestada projekteeritavate objektidega.	Lisa 2 on täpsustatud. Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Üldplaneeringu joonisel ei kajasta me üldjuhul olemasolevat olukorda. Väärtuste ja piirangute joonisel kajastame üldplaneeringuga kavandatavaid või muudetavaid objekte ja alasid (nt ehituskeeluvöönd).
			Üldplaneeringu teemajooniste koostamise osas täpsustame lisaks, et LKS § 53 lg 1 kohaselt on I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites keelatud, sama põhimõtet Keskkonnaamet rakendab ka planeeringute puhul. Seega on kaks võimalust:	Teadmiseks võetud. Kasutame teist varianti kaitsealuste liikide ja püsielupaikade kajastamisel ÜP avalikus kaardirakenduses. Joonisel me olemasolevat olukorda ei kajasta.

			-Koostada planeeringust kaks versiooni –avalik versioon ja ametkondlikuks kasutuseks mõeldud versioon (esimeses I ja II kaitsekategooria liikide leiukohti ja püsielupaiku (PEP)planeeringujoonistel ei kujutata, teisel kujutatakse); -Või kujutada planeeringu avalikus versioonis I, II ja III kaitsekategooria liike ja PEP-e „tsenseeritult” – näiteks ühe tingmäärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik” eraldamata kaitsekategooriaid. Põhiprobleemiks on siin ringikujulised I kaitsekategooria liikide PEP-id.	
			Palume teemajoonisel käsitleda ka kalda piiranguvööndi (LKS § 37), ehituskeeluvööndi (edaspidi EKV; LKS § 38) ja veekaitsevööndi (VeeS § 29) ulatust, samuti EKV lähtejoone määramist. EKV lähtejoone määramisel tuleb arvesse võtta ka täiendavad kohapõhised asjakohased andmed. Veekogude ehituskeeluvööndite ulatuses (LKS § 38) on vajalik käsitleda ka asjakohaseid erandeid, mis tulenevad LKS § 38 lg 4 ja 5, samuti kaldaastangu erisus LKS § 35 lg 5, korduva üleujutusega veekogude ranna või kalda piiranguvööndi erisus LKS § 35 lg 4 ning metsamaa erisus LKS § 38 lg 2 ja erisus tiheasustusalal LKS § 38 lg 1 p 3. Metsamaa erisust ei ole vajalik planeeringujoonistel graafiliselt kujutada seetõttu, et olukord on ajaliselt muutuv, kuid vajalik on lisada vastav märkus seletuskirja.	Arvestame üldplaneeringu koostamisel veekogude kalda piiranguvööndite, ehituskeeluvööndite ja veekaitsevöönditega, täpsustades vajadusel seadusest tulenevatel alustel kaitsevööndite ulatust.
			Tiheasustusalade täpsustamisel palume seletuskirjas ja joonistel määratleda üheselt olemasolevad, laiendatavad ja moodustatavad tiheasustusalad, kusjuures tuleb juhendada ka LKS §-st 41. Üldplaneeringu mastaapi arvestades tuua välja olulisemad LKS § 38 lg 4 ja 5 erisuste alla kuuluvad objektid, nt ti-	Teadmiseks võetud.

			heasustusalal olemasolev ehitusjoon, supelrannad, planeeritavad avalikult kasutatavad teed (sh kergliiklusteed), planeeritavad tehnovõrgud ja rajatised, sadamate, sildumis-ja randumiskohtade võrgustik ning juurdepääsud neile.	
			EKV vähendamise osas EKV vähendamise kaardistamisel (joonisel) ning seletuskirjas või lisas kujutada ning loetleda varasemad EKV vähendamised, sest varasemad nõusolekud EKV vähendamiseks uude planeeringusse automaatselt üle ei kandu.	Arvestame üldplaneeringu koostamisel vee- kogude kalda piiranguvööndite, ehitus- keeluvööndite ja veekaitsevöönditega, täp- sustades vajadusel seadusest tulenevatel alustel kaitsevööndite ulatust. Üldplaneeringu koostamise käigus analüü- sitakse varasemate üldplaneeringutega, kuid ka detailplaneeringutega antud EKV vähendamisi ning kaalutakse nende keh- tima jäämist või EKV vähendamise tü- histamist.
			Palume täpsustada ka kallasraja sulgemise ja ümber- suunamise vajadus Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 39 lg 3 kohaselt otsustatakse kallasraja sulgemine üldplaneeringuga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Lisa 2 ülevaade Antsla vallast, lk 52 märgitakse, et <i>Antsla valla territooriumil ei ole registreeritud ajaloolisi looduslikke pühapaiku, arheoloogilisi leiu- kohti</i> , mis ei ole korrektne. Palume lisada nimekirja arheoloogiamälestis nr 13092 Kivikalme, mis asub Antsla ja Valga valla piiril, aga puhverala ulatub Antsla valla territooriumile. Samuti palume lisada üld- planeeringusse ristipuude ja ristimetsade info risti- puude kaardikihilt ja looduslike pühapaikade kaardiki- hilt), sh Piirivariku ristimetsa, mille osas on algatatud muinsuskaitse alla võtmine.	Lisa 2 on täpsustatud. Arvestame ettepane- kuga üldplaneeringu koostamisel.
			Palume lisaks üleujutusohlike alade kõrgvee piiri täp-	Arvestame üldplaneeringus ehitustingimuste

			sustamisele(mis ei võrdu LKS § 35 lg 4 kohaste korduvate üleujutustega aladega ega piirdu vaid maandamiskava alusel määratud üleujutusohuga riskipiirkondadega), määratleda ka üleujutusohuga aladel ehitustingimused.	määramisel teadaolevate üleujutusprobleemidega aladega.
			Juhime tähelepanu, et Karula rahvuspargi väärtuseks ja kaitse-eesmärgiks on kultuuripärand –inimese ja looduse koosmõjul kujunenud kultuurmaastikud, asustusstruktuur, piirkonnale iseloomulik materiaalne ja vaimne kultuuripärand, kohaliku keskkonnaga seotud traditsiooniline inimtegevus ja selle väljendus- ed kultuuri erinevates vormides. Seetõttu on oluline, et üldplaneeringus oleks käsitletud Karula rahvuspark kui miljööväärtuslik ala, kus muuhulgas: 1. säilitatakse väärtuslikku taluarhitektuuri, st elamuehitus toimub endistel talukohtadel eelistades kohalikesse oludesse sobivat traditsioonilist ehituslaadi; 2. kohanimede kasutusele võtmisel eelistatakse võrukeelseid traditsioonilisi nimesid.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle KSH läbiviimisel.
			Kallasrada, selle sulgemine ja ümbersuunamine, sellele juurdepääsuvõimalused. Plans § 75 lg 1 p 11 kohaselt ÜP ülesanne on kallasrajale avaliku juurdepääsutingimuste määramine nagu on märgitud ka LSK väärtuste peatükis. Lisaks, KeÜS § 39 lg 3 kohaselt otsustatakse kallasraja sulgemine ÜPga.	Teadmiseks võetud.
			Lisa 2 ülevaade Antsla vallast ptk 12.3, lk 35, täpsustame, et Antsla reoveepuhasti on 2020. a rekonstrueeritud ning rajatud on annuspuhasti. Selle projekteeritud koormus on üle 2000 ie, kuna reoveepuhastile on kavas hakata juhtima lisaks Antsla linna reoveele ka Kobela, Vana-Antsla, Kraavi, Uue-Antsla küla reovett.	Lisa 2 on täpsustatud.

			Lisa 2 ülevaade Antsla vallast ptk 24, täpsustame, et Võrumaa omavalitsuste ühine jäätmekava 2020-2025 on heaks kiidetud. Ptk 25.1 nimetatud keskkonnaohtlike objektide osas lisada info millises seisukorras objektid on. Üldplaneeringusse palume lisada Antsla valla territooriumil asuvad suletud prügilad (nii tekstina kui kaardil) ning käsitus kompostimisväljakute kohta ja hinnata nende keskkonnamõju.	Lisa 2 on täpsustatud. Kompostimisväljakute kavandamisel analüüsitakse ja hinnatakse nende mõju KSH koostamisel, pidades silmas ÜP täpsustet.
	Maa-amet	KOOSKÕLASTAMINE 08.06.2022 nr 63/21/15210 5	Seisuga 08.06.2022 asuvad Antsla valla territooriumil osaliselt või täielikult 14 maavarade registris arvel olevat maardlat ja 3 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist. Jooniste märkustes on märgitud, et info maardlate ja mäeeraldiste kohta on toodud lisas 7 "Maardlad ja mäeeraldised". Lisas 7 ja kaardirakenduses on korrektselt märgitud maardlad ning kehtivate kaevandamise keskkonnakaitselubadega mäeeraldised ja nende teenindusmaad seisuga 04.03.2022. Maa-amet, tutvunud edastatud materjalidega, märgib tutvunud edastatud materjalidega, märgib järgmist.	
			1. Jooniste <i>Väärtused ja piirangud</i> ja <i>Maakasutus</i> järgi asuvad maardlad rohevõrgustikul ja väärtuslikul põllumajandusmaal. Seletuskirja peatükis 4.2.3 <i>Rohevõrgustik</i> on rohevõrgustiku toimimise tingimusena kirjeldatud (tsiteerin): „Olemasolevate karjäärade laienemisel ja uute kasutusele võtmisel peab arvestama rohevõrgustiku paiknemisega ning hinnata tuleb keskkonnale ja rohevõrgustiku toimimisele tekitatavat mõju. Karjäärade laiendamisel rohevõrgustiku alal tuleb tagada rohevõrgustiku sidusus. Kaevandamisloa andmisel seada tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks;” ning „Rohevõrgustiku tugev-	Lisasime seletuskirja täpsustava tingimuse rohevõrgustiku osas ning täiendasime teisi tingimusi sellisena, et need rakenduvad maardlate aladel võimalusel.

			damiseks säilitada põllumaade vahel paiknevad ökotoniid -haljasribad ja puittaimestikuga kaetud alad;" ja „Ojade, jõgede ja järvede kaldad tuleb rohevõrgustiku alal säilitada võimalikult looduslikuna, et oleks tagatud bioloogiliselt mitmekesise ökotoni olemasolu ja säiliks seisu-ja vooluveekogude tähtsus ökoloogiliste koridoridena. Rohevõrgu toimimiseks on oluline, et veekogude kallaste haljastus ei oleks pelgalt muru ja puuderead. Tuleb säilitada põõsa-, pilliroo-vms haljassaari, mis annaksid vajadusel korral varju veelindudele;" ning „Vältida looduslike veekogude kuju (voolusängi) muutmist, kuna selline tegevus enamasti vähendab nende ökoloogilist tähtsust rohevõrgustiku osana;". Seletuskirja peatükis 4.5 <i>Väärtuslik põllumajandusmaa</i> on väärtuslike põllumajandusmaade säilitamise tingimusena toodud (tsiteerin): „Põldude läheduses olev looduslik taimkate, samuti üksikud puud ja puude grupid põldudel, hekid, metsaribad tuleb üldjuhul säilitada. Sellised loodusliku taimestikuga kaetud alad võimaldavad suurendada põllumajanduspiirkondade bioloogilist mitmekesisust ja moodustavad kohaliku tasandi rohevõrgustiku. Nende alade metsastamine vms maastiku avatust kaotav tegevus peab olema põhjendatud ja läbi kaalutud". Palume loodusliku taimestikuga kaetud alade ja veekogude kuju säilitamist käsitleda maardlate aladel soovitusena, kuna maavarale juurdepääsuks on tarvis maavara kattev taimestik ja pinnasekihid eemaldada ning võib ka olla vajalik veekogu kuju muuta. Palume üheselt mõistetavalt maavarale juurdepääsu tagamiseks seletuskirjas läbivalt täpsustada, et maardla kasutuselevõtul võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ning rohevõrgustikus ning võimalusel	
--	--	--	---	--

			säilitada ala väärtused maksimaalselt. Samuti tuleb kaevandamisloa andmisel seada tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks vaid vastavalt vajadusele, mitte igakordselt. Palume seletuskirja täpsustada.	
			2. Seletuskirja peatükis 4.3 <i>Veekogud</i> on veekogudega seotud tingimuste all kirjeldatud (tsiteerin): „Karjäärade korrastamisel tehisveekoguks tuleb eelistada veekogu määramist avalikult kasutatavaks, et kohalikel elanikel oleks võimalik neid takistusega puhkeots- tarbel kasutada“. Palume seletuskirjas täpsustada, et karjäärade korrastamisel tehisveekoguks tuleb võimalusel eelistada veekogu määramist avalikult kasutatavaks. Selgitame, et näiteks eramaal asuva veekogu avalikult kasutatavaks määramine ei pruugi olla võimalik, kui eraomanikul on veekoguga teistsugused kavatsused.	Täpsustame seletuskirja.
			Maa-amet nõustub 20.05.2022 kirjaga nr 7 1/1/520 edastatud Antsla valla üldplaneeringuga tingimusel, et planeeringu dokumente täpsustatakse vastavalt eeltoodud märkustele. Märkustega arvestamata jätmisel halveneb maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS § ga 14. Maavarale juurdepääs halveneb, kui üldplaneeringuga seatakse maardlate aladele kaevandamist piiravaid tingimusi, mille järgi toimides p ole võimalik maavara kaevandada, näiteks kui kaevandamisloa omaja ei saa realiseerida kaevandamisloaga antud õigusi või kui kaevandamine muutub piiravate tingimuste tõttu märkimisväärselt keerulisemaks võrreldes olemasole-	Võtame teadmiseks.

			vaolukorraga. Palume esitada üldplaneering pärast täpsustuste ja täienduste tegemist teadmiseks Maa ametile.	
		EELNÕU/ESKIIS 2.11.2021 nr 6-3/21/15210-2	1. Joonistel Maakasutus, Väärtused ja piirangud, Taristu ei ole märgitud maardlaid. Maardlad ja mäeeraldised on märgitud kaardirakenduses ning eraldi joonisel Lisa 7. Maardlad ja mäeeraldised. Palume selguse mõttes juhul, kui ei soovita nimetatud joonistel maardlaid märkida, vähemalt viidata joonisele Lisa 7. Maardlad ja mäeeraldised, kust nimetatud andmed leiab.	1. Lisame joonistele „Maakasutus“, „Väärtused ja piirangud“ ja „Taristu“ viite Lisale 7.
			2. Seletuskirja peatükis 3.1. Üldised ehitustingimused on kirjeldatud (tsiteerin): „Üldised ehitustingimused kehtivad nii haja- kui ka tiheasustusaladel, samuti nendega piirnevates avalikes veekogudes järgmiselt: ...“ ning ühe tingimusena on toodud (tsiteerin): „Üldjuhul tuleb vältida ulatuslikku maakasutuse muutust nõudvaid arendusi niitudel, metsades ja soodes;“ Märgime, et üldplaneeringu kaardirakenduse ja jooniste kohaselt asuvad hajaasustusaladel ka maardlad, kus maavara kaevandamise keskkonnamõju saamisel on maavara kaevandamisega alustamiseks vajalik maakasutuse otstarve muuta mäetööstusmaaks. Tagamaks maavarale juurdepääsu säilimist palume tingimust täpsustada, et vastav nõue ei kehti aladel, kuhu on antud keskkonnamõju maavara kaevandamiseks.	2. Täiendame sõnastust.
			3. Seletuskirja tabelis 2 on toodud juhtotstarvete ja katastriüksuse sihtotstarvete omavahelised seosed, kus mäetööstuse maa-alale on lubatud kavandada	3. Täpsustame seletuskirja.

			tootmismaa, veekogude maa, transpordimaa, jäätme- hoidla maa, kaitsealuse maa, mäetööstusmaa, turba- tööstusmaa, üldkasutatava maa ja maatulundusmaa sihtotstarvet ning üldkasutatava maa juurde on li- satud, et seda võib kavandada, kui kaevandamine on lõppenud. Seletuskirja peatükis 3.4. Maakasutuse juhtotstarbed on kirjeldatud, et kõrvalotstarbed on lu- batud juhul, kui need ei kahjusta juhtotstarbe raken- damist. Selgitame, et mäetööstusmaa juhtotstarve on seotud kehtiva maavara kaevandamise loaga, määratakse mäeeraldise ja selle teenindusmaa alale, mistõttu nendel aladel toimub maavara kaevandami- ne. Mäetööde ohutuse ja maavarale juurdepääsu ta- gamiseks samaaegselt teisi tegevusi kaevandamisega samale alale ei ole võimalik lubada. Kehtiva kaevan- damisloa omajal on õiguspärane ootus, et mäe- eraldise ja selle teenindusmaa alal on katastriük- sustele määratud mäetööstusmaa sihtotstarve. Maakasutuse muutust ja sihtotstarbe muutmist saab kavandada alles kaevandamise lõpu perioodil seoses korrastamisega ning see eeldab puudutatud isiku kae- vandamisloa omaja nõusolekut, kuni kaevandamislu- ba kehtib. Kui korrastamisega veel alustatud ei ole, kuna toimub veel aktiivne maavara väljamine, siis mäetööstusmaa ja turbatööstusmaa kõrval teiste tabelis 2 märgitud sihtotstarvete mäetööstusmaale määramine takistab kaevandamist. Palume tabelist 2 eemaldada tootmis- maa, transpordimaa, jäätme- ja jäätme- ja jäätme- hoidla maa sihtotstarbed mäetööstusmaa alal lubatud sihtotstarvete loetelust või alternatiivselt palume üldplaneeringusse lisada, et tootmismaa, transpor- dimaa, jäätme- ja jäätme- ja jäätme- hoidla maa sihtotstarbe määramine mäetööstusmaa-alale on või-	
--	--	--	---	--

			malik vaid peale maavara ammendumist või kui selles on saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastus või luba. Käesoleva üldplaneeringuga sellist luba ei ole antud. Üldkasutatava maa puhul palume tabelisse 2 lisada selgitus, et lisaks kaevandamise lõppemisele peab antud alal olema ka maavara ammendunud. Kaevandamise lõppemisel võib antud alal veel maavara alles olla ja võimalik on nimetatud alal taotleda maavara kaevandamise loa pikendamist või taotleda uut luba. Palume maavarale juurdepääsu osas olemasoleva olukorra halvenemise vältimiseks ja seletuskirja üheselt mõistetavuse eesmärgil seletuskirja täpsustada.	
			4. Joonise Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad pärandkultuuriobjektid maardlaga kattuvale alale või nende lähedusse. Seletuskirja peatükis 4.1.2. Kohaliku tasandi kultuuripärand on kohaliku tasandi kultuuripärandi säilitamise ja kasutamise tingimusena toodud (tsiteerin): „Pärandkultuuri objekti ümbritseval alal säilitada piirkonnale omane keskkond (nt põlispuud jm)”. Lisaks piirneb joonise Väärtused ja piirangud järgi kultuuritee Ruhingu kruusamaardlaga (registrikaart nr 958) ning Ruhingu kruusakarjääri (loa nr L.MK/332704; loa omaja PALMEKS OÜ) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga. Seletuskirja peatükis 4.1.3. Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuritee on kultuuriteele, selle huviobjektidele ja piirnevatele aladele seatud tingimusena toodud (tsiteerin): „Säilitada ja avada vaateid maastikule ja huviobjektidele” ning „Luua võimalused jalgsi ja jalgrattaga liikumiseks”. Nõustume, et kultuuripärandit tuleb hoida, kuid seda tuleb kaitsta lähtudes	4. Täpsustame sõnastust.

			muinsuskaitseadusest. Muinsuskaitseadus ei sätesta pärandkultuuriobjektidele ega nende lähedastele aladele piiranguid. Kui pärandkultuuriobjekti ümbritsevale alale jääva põlispuu puhul on tegu looduskaitseaduse mõistes kaitstava looduse üksikobjektiga, on puu kaitstud. Kaevandamisloa taotluse menetluse käigus kaalub loa andja kaevandamisega kaasnevaid mõjusid, vajadusel algatab keskkonnamõju hindamise ja sätestab loas täiendavate tingimustena leevendavad meetmed. Selgitame, et maavarale juurdepääsuks on tarvis taimestik ning maavara katvad pinnasekihid eemaldada ehk maastikku/keskkonda muuta. Palume seletuskirjas selgitada, et maardlatega kattuvatel aladel, kuhu on antud maavara kaevandamise keskkonnamõju hindamise, on keskkonna ja vaadete muutmine, sh taimestiku eemaldamine lubatud. Käesoleval hetkel viitab seletuskirja sõnastus pärandkultuuriobjekti ümbritseval alal keskkonna ja vaadete muutmise keelele. Lisaks märgime, et jalgsi ja jalgrattaga liikumise võimaluse tekitamine kehtiva maavara kaevandamise keskkonnaloaga aladele ei ole võimalik. Mäetööde ohutuse, maavara kaevandamisväärsuse säilimise ja maavarale juurdepääsu tagamiseks samaaegselt teisi tegevusi kaevandamisega samale alale ei ole võimalik lubada. Olemasoleva keskkonna ja vaadete säilitamise nõue ning jalgsi ja jalgrattaga liikumise võimaldamise kohustus maardla ja kehtiva maavara kaevandamise keskkonnaloaga alal halvendab maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda ning seega on üldplaneering vastuolus MaaPS §-ga 14.	
--	--	--	---	--

			5. Jooniste Maakasutus ja Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad maardlad rohevõrgustikule. Seletuskirja peatükis 4.2.3. Rohevõrgustik on märgitud (tsiteerin): „Rohekoridori alale tohib uusehitisi lubada vastavalt allpool toodud nõuetele“, kuid esitatud nõuete osas ei ole lisatud, et maardlatega kattuvatel aladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga ehitiste rajamine lubatud vaid ammendunud maa-varaga aladele kui ei ole saadud MaaPS alusel muu sisuga kooskõlastust või luba. Palume seletuskirja täpsustada, sobilik on ka täpsustuse lisamine peatükki 3.4.11. Mäetööstuse maa-ala.	5. Täpsustame sõnastust.
			6. Jooniste Maakasutus ja Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad maardlad rohevõrgustikule. Seletuskirja peatükis 4.2.3. Rohevõrgustik on rohevõrgustiku toimimiseks vajalike tingimuste seas kirjeldatud (tsiteerin): „Rohevõrgustiku tugevdamiseks säilitada põllumaade vahel paiknevad ökotonid – haljasribad ja puittaimestikuga kaetud alad“ ning „Ojade, jõgede ja järvede kaldad tuleb rohevõrgustiku alal säilitada võimalikult looduslikuna, et oleks tagatud bioloogiliselt mitmekesise ökotoni olemasolu ja säiliks seisu- ja vooluveekogude tähtsus ökoloogiliste koridoridena. Rohevõrgu toimimiseks on oluline, et veekogude kallaste haljastus ei oleks pelgalt muru ja puuderead. Tuleb säilitada põõsa-, pilliroo- vms haljassaari, mis annaksid vajadusel korral varju veelindudele“ ja „Vältida looduslike veekogude kuju (voolusängi) muutmist, kuna selline tegevus enamasti vähendab nende ökoloogilist tähtsust rohevõrgustiku osana“. Tugialadel kehtivate tingimustena on toodud	6. Täpsustame sõnastust.

			(tsiteerin): „Üldjuhul ei rajata tugialale tootmisehitisi. Erandjuhul, kui tugialale uue objekti kavandamine või maakasutuse muutmine on vältimatu, tuleb kaasata vastava ala ekspert, et hinnata selle mõju keskkonnale ja rohevõrgustiku toimimisele ja pakkuda välja leevendavad meetmed (uuring, eksperthinnang või -arvamus);“ ning „Metsamaa raadamine tugialal on üldjuhul keelatud. Erandid on lubatud kaalutusotsusena, nt tehnilise taristu objekti või karjääri kavandamisel, olemasolevate objektide (maaparandussüsteem, elektriliinid jm) hooldamisel, põllumaadel jm vajalikul juhul. Muudatuste kavandamisel tuleb täiendavalt koostada eksperthinnang ala väärtuste hindamiseks ja RV funktsionaalse toimimise tagamiseks. Vajadusel tuleb määrata leevendavad või kompenseerivad meetmed, tagamaks rohevõrgustiku funktsioneerimine;“. Rohekoridoris kehtivate tingimuste all on märgitud (tsiteerin): „Jõgede ja ojade kaldad hoitakse põllu- või metsamajanduslikus kasutuses. Lammialade niitmine on soovitatav pärast jaanipäeva, kui enamus linde on pesitsenud“. Palume loodusliku taimestikuga kaetud alade, veekogude kuju ning põllu- ja metsamajandusliku kasutuse säilitamist käsitleda maardlate aladel soovitusena, kuna maavarale juurdepääsuks on tarvis maavara kattev taimestik ja pinnasekihid eemaldada ning võib ka olla vajalik veekogu kuju muuta. Selgitame, et katastriüksusele, millele on välja antud maavara kaevandamise luba, määratakse kaevandamisloast tulenev mäetööstusmaa või turbatööstusmaa sihtots- tarve. Igakordset eksperdi kaasamist ja eksperthinnangu koostamist ei nõua maavara kaevandamiseks	
--	--	--	--	--

			vajaliku maakasutuse muutmisel või metsamaa raadamisel ükski õigusakt, kui loa andja pole otsustanud eksperthinnangu vajalikkust. Kaevandamisluba võidakse taotleda ka väga väikesel alal ja sellistel juhtudel on eksperthinnangu nõue ebaproportsionaalne. Eksperthinnangu koostamise vajadust hinnatakse kaevandamisloa taotlemise menetluse raames, kus kaevandamisloa andja arvestab menetlusprotsessi käigus kõikide asjaoludega, sh rohevõrgustikuga. Palume seletuskirjas selgitada, et eksperdi kaasamist ja eksperthinnangut rohevõrgustikul muudatuste kavandamisel nõutakse vaid kaalutusotsuse tulemusena, mitte igakordselt, kuna vastasel korral on planeering vastuolus MaaPS §-ga 14. Maa-amet nõustub täiendustega, mis viitavad, et rohelise võrgustiku toimimist hinnatakse näiteks keskkonnamõju eelhinnangu koostamise osana ning hinnangu andmise peamine eesmärk on selgitada sobivate leevendavate meetmete rakendamise vajadus ja võimalus. Palume sõnastada seletuskirjas eelpool nimetatud laused ümber nii, et oleks selgelt aru saada, et kaalutusotsuse tulemusena on siiski muud tegevused, sh kaevandamine, rohevõrgustikul võimalik. Käesolev sõnastus viitab pigem keelule, mis takistab maavarale juurdepääsu ning on seega vastuolus MaaPS §-ga 14.	
		7. Joonise Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad maardlad väärtuslikele maastikele. Seletuskirja peatükis 4.2.4. Väärtuslikud maastikud on väärtuslike maastike säilitamise ja kasutamise tingimusena kirjeldatud (tsiteerin): „Säilitada tuleb väärtuslike maastike arhitektuuriline ja maastikuline miljöö. Säilitada tuleb olemasolevad väärtused ja sobitada uued ehitised kooskõlas olemasolevatega.	7. Täpsustame sõnastust.	

			Maa sihtotstarbe muutmisel tuleb arvestada, et säiliks olemasolev maastiku muster" ning „Säilitada vaated väärtuslikele maastikuelementidele, eriti avalikult kasutatavate teede ääres" ja „Maardlate kasutuselevõtul tuleb võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel maastikel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt hinnata kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele ning võimalusel säilitada ala väärtused maksimaalselt;" ja „Väärtusliku maastiku toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Kaevandamisloale tuleb lisada tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks." Nõustume eelpool tooduga, välja arvatud viimasena tsiteeritud lause, mille kohaselt on kohustuslik igal juhul leevendavad meetmed loa tingimusena sätestada. Kuna leevendavate meetmete vajalikkus selgub igakordse kaalutluse tulemusena, palume täpsustada, et kaevandamisloale tuleb vajadusel lisada tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks. KSH aruande eelnõu peatükis 9.1.6. Meetmed kultuuripärandi kaitseks on märgitud (tsiteerin): „Väärtuslikel maastikel tuleb säilitada ajalooline asustusstruktuur ja maastikumuster ehk traditsiooniline külamaastik. Väärtuslike maastike säilimise tagab nende sihipärane hooldamine." Tulenevalt nimetatud lausetest palume selguse tagamiseks lisada seletuskirja ja KSH aruande eelnõusse, et väärtuslikud maastikud ei ole takistuseks õigusaktide kohaselt maavara kaevandamise keskkonnaloa taotlemisel ja saamisel.	
--	--	--	--	--

			8. Joonis Väärtused ja piirangud kohaselt jäävad maardlad väärtuslikele põllumajandusmaadele. Seletuskirja peatükis 4.6. Väärtuslik põllumajandusmaa on väärtuslike põllumajandusmaade säilitamise tingimusena toodud (tsiteerin): „Väärtuslikku põllumajandusmaad kasutatakse üldjuhul põllumajanduslikuks tegevuseks ning nende väärtus ei tohi ajas kaaneda. Muude tegevuste kavandamine väärtuslikele põllumajandusmaadele ei ole välistatud, kuid see peab olema põhjendatud ja hoolikalt läbi kaalutud, vajadusel tuleb hinnata kaasnevaid mõjusid põllumajandusmaadele. Muu maakasutuse osas tuleb eelistada tegevusi, mis ei põhjusta väärtuslike põllumajandusmaade olulist vähenemist, massiivide kyllustamist ega kahjusta nende sihtotstarbelist kasutamist tulevikus;” (sarnase mõtte leiab ka KSH aruande eelnõu peatükkidest 7.8. Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale ja 9.1.5. Meetmed väärtuslike põllumajandusmaade kaitseks) ja „Ehitamist väärtuslikule põllumajandusmaale tuleb üldjuhul vältida. Põhjendatud juhul võib ehitisi (sh taastuenergiapalgaldised) väärtuslikele põllumajandusmaadele kavandada, kuid sel juhul tuleb kavandamise etapis tagada väärtusliku põllumajandusmaa boniteedi ja põllumassiivi terviklikkuse säilimine, hinnata kaasnevaid mõjusid ning maakasutuse muudatust põhjendada;” ja „Põldude läheduses olev looduslik taimkate, samuti üksikud puud ja puude grupid põldudel, hekid, metsaribad tuleb üldjuhul säilitada. Sellised loodusliku taimestikuga kaetud alad võimaldavad suurendada põllumajanduspiirkondade bioloogilist mitmekesisust ja moodustavad kohaliku tasandi rohevõrgustiku. Nende alade metsastamine vms maastiku avatust kaotav tegevus peab olema põhjendatud ja läbi kaalutud.” (sarnase mõtte leiab ka KSH aruande eel-	8. Täpsustame sõnastust.
--	--	--	--	--------------------------

			nõu peatükist 9.1.5. Meetmed väärtuslike põllumajandusmaade kaitseks, KSH aruande eelnõu peatükis 7.8. Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale on esitatud taimkatte säilitamise nõue soovitusena) ja „Maardlate kasutuselevõtul on soovitav vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaevandamisloa taotluse raames anda hinnang väärtusliku põllumajandusmaa hävinemise olulisusele, hinnata kaasnevaid mõjusid ning maakasutuse muudatust põhjendada;” ja „Väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise vajadusega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks;”. KSH aruande peatükis Kokkuvõtte on KSH tulemuste ja järelduste seas kirjeldatud (tsiteerin): „Põllumajandus on Antsla vallas oluline majandusharu nii ettevõtlusvaldkonnana kui ka maastikupildi kujundajana. Seetõttu peab väärtuslikul põllumajandusmaal jätkuma põllumajanduslik maakasutus (eelkõige toidutootmine) ning selle väärtus ei tohi ajas kahaneda. ÜP tingimuste rakendamisel säilib väärtusliku põllumajandusmaa jätkusuutlik kasutamine”. Põllumajandusliku maakasutuse jätkumise kohustusele väärtuslikel põllumajandusmaadel on viidatud ka KSH aruande eelnõu peatükis 7.8. Mõju väärtuslikule põllumajandusmaale. KSH aruande eelnõu leheküljel 106 on viite 161 juurde märgitud (tsiteerin): „Loodusliku taimkatte säilitamise ettepanek/meede ei kehti, kui maardla alale on väljastatud kaevandamiseks luba, mis eeldab taimestiku eemaldamist.” ning viite 162 juurde (tsiteerin): „Näiteks maavara kaevandamiseks
--	--	--	---

			antud keskkonnaloaga aladel ei ole väärtuslike põllumajandusmaade säilitamine ja sihtotstarbeline kasutamine enam võimalik.“. Palume tulenevalt nimetatud lausetest seletuskirja lisada, et väärtuslikud põllumajandusmaad ei ole takistuseks õigusaktide kohaselt maavara kaevandamise keskkonnaloa taotlemisel ja saamisel. Seletuskirjas palume sarnaselt KSH aruande eelnõus kirjeldatule taimkatte säilitamise nõuet käsitleda soovitusena. Lisaks palume seletuskirjas selgitada, et väärtuslikel põllumajandusmaadel on maardlatega kattuvatel aladel ehitiste (sh taastuenergiapaigaldiste) rajamine võimalik vaid peale maavara ammendumist, kui ei ole saadud MaaPS alusel muu süga kooskõlastust või luba. Sobilik on ehitiste täpsustuse lisamine seletuskirja peatükki 3.4.11. Mäetööstuse maa-ala.	
			9. Seletuskirja peatükis 5.3. Taastuenergeetika on üle 15 kW tootmisvõimsusega päikeseparkide rajamise tingimusena toodud (tsiteerin): „Päikeseelektrijaamade rajamiseks sobilikud alad on liitumisvõimalustega elektriliinide ja alajaamade vahetus läheduses asuvad olemasolevad tootmismaad, lagedad, vähemetsased või väheväärtuslikud alad ning kasutusest väljalangenud alad (nt endised tootmisalad, laudakompleksid, väheviljakad põllumajandusmaad jms);“ ning „Päikeseelektrijaamade asukohavalikut tuleb iga üksikjuhtumi puhul kaaluda, võttes arvesse loodus- ning maastikulisi väärtusi. Maastiku ja elupaikade killustatuse ning kumulatiivsete mõjude vähendamiseks, lähtuda järgmistest põhimõtetest:...“. Põhimõtete all ei ole märgitud kattu-	9. Täpsustame sõnastust.

			mist maardlatega. Palume põhimõtete alla, millest päikeseelektrijaama asukohavalikul lähtutakse, lisada ka asumine maardlatega kattuvatel aladel, kuna päikeseparkide rajamine maardlatel on lubatud vaid peale maavara ammendumist kui ei ole MaaPS alusel saadud muu sisuga kooskõlastust või luba.	
			Maa-amet nõustub ajavahemikul 11.10.2021–10.11.2021 avalikul väljapanekul olnud Antsla valla üldplaneeringuga tingimisel, et täpsustatakse ja täiendatakse planeeringu dokumente vastavalt eeltoodud märkustele. Märkustega arvestamata jätmisel halveneb maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS § 14.	Võtame teadmiseks.
		LÄHTESEI-SUKOHAD 28.10.2020 nr 6 3/2 0/15414 2	Maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse üldplaneering PlanS sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega. Keskkonnaminister on oma 05.03.2019 käskkirjaga nr 1-2/19/198 andnud Maa-ametile volituse kooskõlastada üldplaneeringuid PlanS sätestatud korras, kui planeeritav maa-ala asub keskkonnaregistri maardlate nimistus oleval maardlal või selle osal. MaaPS §14 lõike 2 kohaselt võib ministri volitatud asutus lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda või halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda,	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja teeme üldplaneeringu koostamise käigus koostööd Maa-ametiga lähtuvalt Maa-ametile antud volitustest.

			kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta. Palume planeeringu koostamisel maardlate aladel arvestada MaaPS-s sätestatuga.	
			Selleks, et edaspidises planeerimisprotsessis oleks võimalik arvestada keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevate maardlate ja mäeeraldistega, palume üldplaneeringu jooniste koostamisel kasutada keskkonnaregistris arvel olevate maardlate ja mäeeraldiste piire. Keskkonnaregistri seaduse § 6 kohaselt peab planeeringute koostamisel kasutama üksnes keskkonnaregistrisse kantud keskkonnanorme. Lisaks palume anda mäetööstusmaa juhtotstarbe olemasolevate mäeeraldiste ja nende teenindusmaa aladele. Maardlate piiride kujutamisel ja mäetööstusmaa juhtotstarbe määramisel palume lähtuda Maa-ametist saadud maardlate, mäeeraldiste ja nende teenindusmaade ajakohastest piiridest. Ajakohaste andmete saamiseks on võimalus kasutada WFS-teenust aadressil https://teenus.maaamet.ee/ows/maardlad?service=WFS&version=1.1.0&request=GetCapabilities või küsida andmete väljavõtte GIS-failidena. Palume joonistele lisada kuupäev, mis seisuga on maardlate, mäeeraldiste ning nende teenindusmaade andmeid kasutatud.	Arvestame märkusega üldplaneeringu koostamise käigus. Mäetööstusmaa juhtotstarbe näitame ühiselt nendele mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele, kuhu on väljastatud kaevandamisluba ning nendele mäeeraldistele ja nende teenindusmaadele, kus on maavara kaevandamise loa taotlus menetluses. Kaalume eraldi juhtotstarbe määramist vajadusel turbatööstusmaale.
			Reformimata riigimaade ja Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab üldplaneeringule seisukoha Keskkonnaministeerium.	Teadmiseks võetud.

Põllumajandus- ja Toiduamet	KOOSKÕ-LASTAMINE 20.06.2022 nr 6.2-6/5869-1	Tuginedes planeerimisseaduse § 4 lõige 4 kohaselt 25.12.2015 kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusele nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused” ning planeerimisseaduse § 85 lõikele 1 kooskõlastab PTA Antsla valla üldplaneeringu põhilahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu tingimusel, et üldplaneeringu ptk-s 11 parandatakse mõiste maaparandussüsteemi riigi poolt korras hoitav ühiseesvool. Riigi poolt korras hoitav ühiseesvool on üle 10 km ² valgalaga ühiseesvool, mille hoiukohustuse võib riik PTA kaudu enda kanda võtta. Silmas tuleb pidada, et riigi poolt korras hoitav ühiseesvool ei ole riigi omandis, vaid riik täidab sellel ainult hoiukohustust.	Täpsustame seletuskirja.
	EELNÕU/ESKIIS 27.10.2021	1. 3.1. Üldised ehitustingimused Lisada, et arendustegevus maaparandussüsteemi maa-alal ei tohi halvendada maaparandussüsteemi toimimist.	1. Täiendame seletuskirja.
		2. 3.3. Hajaasustusala Lisada tingimustesse, et maaparandussüsteemi maa-alal tuleb järgida selle toimimise tagamiseks seatud tingimusi (vt ptk 5.4.).	2. Piisab tingimuse kajastamisest üldiste ehitustingimuste peatükis, vt eelmine punkt.
		3. 5.2.3. Sademeveekanaliseatsioon Lisada tingimustesse, et maaparandussüsteemi maa-alale hoonestuse planeerimisel tuleb leida sademevee ära juhtimiseks muu lahendus, kui immutamine. Seda seetõttu, et maaparandussüsteemid on ra-	3. Täiendame sõnastust. Täiendatud 30.03.2022 Ettepanekuga mitte arvestatud, sest sellega on juba muude tingimuste juures kaudselt

			jatud endistele looduslikult liigniisketele aladele, kust vesi ära ei imbunud ega valgunud ja maaviljeluseks sobiva niiskusrežiimi saavutamiseks tuli liigvesi maaparandussüsteemi rajatistega eemale juhtida. Samuti tuleb arvestada, et väljaspool maaparandussüsteemi kogutud sademevee maaparandussüsteemi juhtimisel tuleb taotleda MaaParS § 53 lg 1 kohane luba ja arvestada MaaParS § 53 lg 8 kohase võimaliku eelneva maaparandussüsteemi rekonstrueerimise vajadusega.	arvestatud.
			4. 5.3. <i>Taastuvenergeetika</i> Lisada tingimustesse, et päikeseparkide kavandamisel maaparandussüsteemi maa-alale tuleb arvestada maaparandussüsteemi toimimist tagavate meetmetega, st peale päikesepaneelide eemaldamist saab maad kasutada taas põllumajandusmaana.	4. Täiendame sõnastust.
			5. 5.4. <i>Maaparandussüsteemid</i> Lisada tingimustesse, et maaparandussüsteemi või selle eesvoolu kaitselõigu veetaseme reguleerimine ning istanduse rajamine maaparandussüsteemi maa-alale on samuti vaja kooskõlastada PTA-ga.	5. Täiendame tingimusi.
			6. 11. <i>Mõisted</i> Täiendada peatükki mõistetega maaparandussüsteemi reguleeriv võrk, maaparandussüsteemi eesvool ja riigi poolt korras hoitav ühiseesvool.	6. Täiendame mõistete peatükki.
			7. Antsla valla üldplaneeringu avalikul veebikaardil „Tehniline taristu“ all käsitletavas maaparandussüs-	7. Täiendame avaliku veebikaardi sõnastust maaparandussüsteemi osas. Lisame maa-

			teemi osas väljenduda täpsemalt. Maaparandusvõrk on maaparandussüsteemi reguleeriv võrk ja riigi eesvool on riigi poolt korras hoitav ühiseesvool. Antsla valla üldplaneeringu eskiislahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu joonistel puudub maaparanduse hoiualade tähistus (maaparanduse reguleeriv võrk, eesvool, riigi poolt korras hoitav ühiseesvool). Lisada see vähemalt ühele joonisele, nt joonisele 3 „Taristu”. Ilma maaparandussüsteemide maa-ala määranguta joonistel ei teki maaomanikul arusaamist piirangutest muu ehitise rajamisel maaparandussüsteemide alale.	parandussüsteemide info joonisele 3 „Taristu”.
	Põllumajandusamet (endise nimega)	LÄHTESEI-SUKOHAD 02.10.2020 nr 14.5-1/1566-1	Eesti maamajanduse jaoks on oluline, et üldplaneeringus saavad kajastatud olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavad meetmed (sh maaparandussüsteemide terviklikkuse ja toimimise säilitamine) ning järgitud ruumilise planeerimise põhimõtteid ja kujunenud mulla niiskuserežiimi säilimist maaparandussüsteemide aladel, kus kavandatakse maa kasutuse muutmist ja ehituseõiguse laiendamist. Juhime Teie tähelepanu, et maaparandussüsteemi maa-ala maaparandusseaduse tähenduses on maatulundusmaa, millel paikneb niiskuserežiimi reguleeriv võrk. Maaparandussüsteem võib paikneda ka muu sihtotstarbega maal. Maakasutuses on oluline, et maaparandussüsteemi maa-alale ei oleks määratud muud otstarvet kui põllumajandusmaa (põllukuivendus) või metsamaa (metsakuivendus). Muul maal paiknev maaparandussüsteem või selle osa	Arvestame märkustega üldplaneeringu koostamisel. Üldplaneeringus kajastame maaparandussüsteemidele ja sajuvete ärajuhtimiseks üldtingimused.

			peab säilitama vee läbilaskmisvõime. Maaparandussüsteemi maa-alal ja eesvoolu kaitsevööndis sihtotstarbe või kasutusotstarbe muutmine, muu ehitise ehitamine, mis ei ole maaparandussüsteemi osa, lisavee juhtimine maaparandussüsteemi väljastpoolt maaparandussüsteemi maa-ala, heit-, sade- või muu vee juhtimine drenaaži maa-alale ning lõhkamis-, puurimis-, kaeve ja muu selline töö pinnases tuleb kooskõlastada PMA-ga. Sealjuures tuleb arvestada, et kui eelnimetatud tegevused maaparandussüsteemi maa-alal on vältimatud ja antud tegevusega ei ole võimalik säilitada maaparandussüsteemi sihipärane toimimine, tuleb olemasolev maaparandussüsteem ümber ehitada.	
	Transpordiamet	KOOSKÕ-LASTAMINE 17.06.2022 nr 7.2-1/22/11461-2	Planeering vastab Transpordiameti seisukohtadele. Palume planeeringu seletuskirjas pt 5.1.4 lk 55 asendada Maanteeameti nimetus Transpordiametiga. Võttes aluseks planeerimisseaduse ning Transpordiameti põhimääruse, kooskõlastame Antsla valla üldplaneeringu. Peale planeeringu kehtestamist palume esitada Transpordiametile riigitee kaitsevööndite ulatuse kiht digitaalsel (.dwg vms) kujul kitsenduste kaardi otstarbeks.	Korrigeerime seletuskirja.
		EELNÕU/ESKIIS 20.10.2021 nr 7.1-2/21/23115-2	1. Täname, et olete kõik meie ettepanekud riigiteede kaitsevööndite osas kaarte koostades arvesse võtnud, kuid palume ühtlustada ka seletuskiri ja kaardimaterjal.	1. Korrigeerime lõigu pikkust seletuskirjas. Täpsustame, et 30 m kaitsevöönd on määratud 25252 Kobela-Antsu km 0,195-0,271.

			Tulenevalt kiirusrežiimist 50 km/h nõustume kaardirakenduses kajastatud kaitsevööndi ulatusega Kobela alevikus (tiheasustusala piirilt kuni aleviku piirin). Palume seletuskirjas korrigeerida lõigu pikkust, mille osas määratakse 30 m kaitsevöönd: 25252 Kobela-Antsu km 0,195-0,255.	
			2. Nõustume planeeringus esitatud ettepanekuga (seletuskirjas lk 47 viimane ettepanek) teekaitsevööndi suurendamiseks Vana-Antsla alevikus. Palume korrigeerida kilomeetrivahemikku: 25183 Antsla-Kanepi km 4,56-5,21. Meie seisukohalt on võtmeküsimusteks riigitee ohutus ja toimimine, mida kaalume juhtumipõhiselt. Kinnitame, et teekaitsevöönditesse ehitamine ei ole keelatud. Me soovime antud asukohas kõrgendatud liiklusriskidega seoses suuremat kaasatust: kiirusrežiimi suurenedes võib ehitusloakohustuslike ehitiste ehitamine riigitee kattest 10 m kaugusele avaldada eeldatavalt olulist mõju inimeste tervisele, varale ja/või heaolule ning vajab kohakesket ja lahenduspõhist kaalutlemist. Antsla mnt 14 puhul saab hoonete kavandamisel aluseks võtta kõrvalkinnistu hoonestusjoont. Asukohas, kus kiirusrežiim muutub asulaväliseks, lähitume hoonete teekaitsevööndisse ehitamise lubamisel 16-20 m külgnähtavusalast, mis tagab hoonestusjoone osas sujuva ülemineku 10 meetrist kuni 30 meetrini. Muus osas nõustume üldplaneeringuga.	2. Arvestame ettepanekuga.
	Lennuamet (endise nimega)	LÄHTESEI-SUKOHAD 04.09.2020 nr	Lennuamet palub Antsla valla üldplaneeringu koostamisel arvestada Antsla lennuvälja lähiümbruse piirangupindadest tulenevate kõrguspiirangutega.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.

		4.6-8/20/3726-2		
	Maanteeamet (endise nimega)	LÄHTESEI-SUKOHAD 25.09.2020 nr 15-2/20/41033-3; 16.11.2018 nr 15-2/18/50060-3	Teedevõrgustiku, sealhulgas riigiteede ja kohalike teede üldise asukoha määramine: Integreerida planeeringusse teemaplaneeringuga „Võrumaa kergliiklusteed ja loodusrajad“ kavandatud teedevõrgustik, sealhulgas seatud tingimused. Integreerida planeeringusse maakonnaplaneeringuga kavandatud teedevõrgustik, sh riigitee nr 70 Antsla – Vaabina km 5,9-6,1 asuva kurvi õgvendus. Integreerida planeeringusse üldplaneeringu täpsustamises perspektiivsed õgvendused ja jalgratta- ja jalgteed järgmistest projektidest: • SWECO Projekt AS töö nr 17420-0014 „Tugimaantee 69 Võru – Kuigatsi – Tõrva km 9,410-22,070 asuva Varese-Vaabina lõigu rekonstrueerimise projekt“. • Teedeprojekt OÜ töö nr T02518 „Tugimaantee 69 Võru – Kuigatsi – Tõrva km 22,07-34,664 Vaabina-Sarapuu lõigu rekonstrueerimise projekt“. Jooniste saamiseks pöörduda planeeringu koostajal täiendavalt Maanteeameti poole.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel. Riigitee nr 70 Antsla – Vaabina km 5,9-6,1 asuva kurvi õgvenduse projekt on teostatud. „Tugimaantee 69 Võru – Kuigatsi – Tõrva km 9,410-22,070 asuva Varese-Vaabina lõigu rekonstrueerimise projekt“ on teostatud.
			Juhime tähelepanu seletuskirja lk 12 punkt 4 tabelis transpordivõrgustikku puudutava osa sõnastusele „selgitatakse välja tänavate ja maanteede minimaalse laiuse ning kaitsevööndi muutmise vajadus“. Transpordimaa on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks. Teede laiused on riigiteede puhul fikseeritud vastavalt teeklassidele maanteede projekteerimisenormidega ning täpsustatud linnatänavate standardiga. Maanteeameti	Arvestame märkusega ÜP koostamisel.

			seisukohalt on võtmeküsimusteks riigitee ohutus ja toimimine, mida kaalume juhtumipõhiselt. Kinnitame, et teekaitsevöönditesse ehitamine ei ole keelatud. Meie tehtud tänavate kaitsevööndite suurendamise ettepanekute peamine eesmärk on see, et soovime endale laiemat kaalutlusruumi kõrgendatud liiklusriskidega riigitee lõikudes (nt kiiruspiirang 70 km/h või rohkem), kus ehitusloakohustuslike ehitiste ehitamine riigitee katte 10 m kaugusele võib avaldada eeldatavalt olulist mõju inimeste tervisele, varale ja/või heaolule ning vajab kohakeskset ja lahenduspõhist kaalutlemist.	
			Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrata perspektiivsete kohalike teede (sealhulgas jalgratta- ja jalgteede) üldised asukohad.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Määrata olemasolevate ja kavandatud teede funktsioonid: näiteks kohalik tee, avaliku kasutusega eratee. Riigiteedeks määramine ja riigiteede kohalikeks teedeks määramine toimub koostöös Maanteeametiga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Riigiteest tekkivate kitsenduste määramine, sealhulgas tänava kaitsevööndi laiendamine, riigitee kaitsevööndi vähendamine: Riigitee kaitsevööndi laiuse käsitlemisel lähtuda EhS § 71 lõikest 2 ja tänava puhul sama paragrahvi lõikest 3. Kobela ja Vana – Antsla alevikke läbivad riigiteed on EhS § 92 lg 3 mõistes tänavad. Tulenevalt EhS § 71 lg 3 oleme hinnanud nimetatud alevikke läbivate riigiteede kaitsevööndite ulatust ning välja kujunemata hoonestusjoone ning linliku keskkonna puudumise	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.

		tõttu teeme ettepaneku määrata alljärgnevatel riigiteedel kaitsevööndi laiuks 30 m äärmise sõiduraja välimisest servast: • Riigitee nr 25252 Kobela – Antsu km 0,0-0,27. • Riigitee nr 25124 Uue-Antsla – Vana-Antsla km 1,46-2,33. • Riigitee nr 25102 Vana-Antsla – Lüllemäe km 0,0-1,15. • Riigitee nr 25117 Vana-Antsla - Kraavi km 0,0-0,52. • Riigitee nr 25183 Antsla – Kanepi km 2,25-3,90. Nimetatud riigiteed jäävad alevike ja külade piirile, kus EhS § 71 lg 2 alusel jätkub külades kaitsevöönd ulatusega 30 m äärmise sõiduraja välimisest servast. Juhul kui olemasolev hoonestusjoon jätkub väljaspool linna ja alevikke, kaalub Maanteeamet kohaliku omavalitsuse põhjenduste alusel EhS § 71 lõikest 2 tuleneva kaitsevööndi laiuse vähendamist.	
		Määrata tingimus, et riigitee kaitsevööndisse üldjuhul hooneid ei kavandata. Juhul, kui hoonete kavandamine on põhjendatud väljakujunenud hoonestusjoonega, määrata tingimus, et arendaja peab arvestama liiklusest tulenevate häiringute (müra, saaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga. Normidele vastavuse tagamine, leevendavate meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja kohustus.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
		Soovitame müratundlikke alasid/objekte riigiteede mõjupiirkonda mitte planeerida.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel.
		Juurdepääsu tagamiseks riigiteele, määrata tingimus mitut kinnistut teenindava eratee avalikult kasuta-	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.

			tavaks määramiseks, vajadusel transpordimaa kavandamiseks ja vastavalt EHS-le teeregistrisse kandmiseks.	
			Juurdepääsu tagamiseks riigiteele määrata tingimus, et kinnistute maakorralduslikul jagamisel tuleb juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel. Erisused on võimalikud kui normikohane (tee klassist ja sõidetavusest tingitud) mahasõitude vahekaugus on tagatud.
			Määrata tingimus, et riigiteega külgneva ehitustegevuse kavandamisel detailplaneeringu koostamise kohustuseta alal, tuleb reeglina kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.
			Terviklike ruumilahenduste saavutamiseks riigiteedelt juurdepääsude kavandamisel selgitada välja avalik huvi, määrata kohustus detailplaneeringu koostamiseks juhul kui arendusalale puudub olemasolev juurdepääs ja / või on vajalik juurdepääsude tagamine / säilitamine avalikult kasutatavalt teelt ala lähinaabritele.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Jalgratta- ja jalgteed tuleb üldjuhul kavandada välja poole riigitee transpordimaad. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivõimalusi kergliiklustee rajamiseks eramaadel, määrata tingimus, et projekteerimistingimused kergliiklustee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			Määrata tingimus, et põhjendatud juhul tuleb suurendada kaevandatavatele aladele juurdepääsuteede, kaasa arvatud riigiteede, kandevoimet või viia neid muul moel liikluskoormusega vastavusse.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Määrata rajatise asukoha kooskõlastamise vajadus riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus (tuuliku-	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.

			te puhul lisada labade pikkus) on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast.	
			Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust. Tingimuste määramisel lähtuda asjaolust, et Maanteeamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust. Tingimuste määramisel tagada ühistranspordiga ligipääsetavus.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel, arvestades üldplaneeringu täpsusastet
			Palume arvestada ja kajastada üldplaneeringu seletuskirjas, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud juhtudel koostöös Maanteeametiga.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga.
			Tehnovõrkude kavandamist riigitee transpordimaale tuleb vältida, kuna transpordimaa on vajalik eelkõige tee ja selle koosseisu kuuluvate rajatiste paigutamiseks.	Kaalume ettepanekut üldplaneeringu koostamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd Maanteeametiga. Võib ilmned kohti, kus tehnovõrkude koridoride ühtlustamine on ruumikasutuse optimeerimise kontekstis vajalik.
			Planeeringut koostades tuleb soodustada ühissõidukite eeliskasutamist, vähendades sellega transpordi negatiivset mõju keskkonnale ja sellest põhjustatud tervisekahjustusi ning aidates kaasa liiklusõnnetuste ja liiklusummikute ärahoidmisele.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Lähtuda riigitee funktsioonist teenindada eelkõige läbivat liiklust ja arvestada et, kohalikku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee. Planeeringulahendusega vältida kohaliku liikluse suunamist transiitliiklusega teele.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Arendusalade juurdepääsud lahendada läbi kogujateede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumis-	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.

			koha kaudu. Määrata perspektiivse ja olemasoleva suletava juurdepääsu asukoht avalikult kasutatavale tee.	
			Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Vältida planeeringulahedust, mis tingib vajaduse haajasustusega piirkonnas riigitee pidevaks ületamiseks.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
			Liiklejate ohutuse tagamiseks ja riigitee korrahaseks kasutamiseks ei ole parkimine riigiteel lubatud. Arendusalade, sh avaliku kasutusega alade, planeerimisel (puhkealad, supluskohad jm) kavandada lahendus, kus parkimine toimub väljaspool riigiteed ja alaga samal teepool.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel.
	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	LÄHTESEI-SUKOHAD 18.09.2020 nr 16-6/18-2861-006	Toome mõned ettepanekud, mis puudutavad raudteeohutuse valdkonda ning võivad olla kitsendavateks tingimusteks ja/või mõjutada inimeste tervist ja heaolu: 1) Samatasandiliste raudteeületuskohtade rajamine üle rööbastee ei ole ohutu ning tegemist on olulise kitsendusega (näiteks kinnisvaraarenduses – ületuskohtade rajamine soovitud kohta ei pruugi olla võimalik), mis tuleks üldplaneeringus välja tuua.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet. Üldplaneeringus kavandatava maakasutuse planeerimisel arvestame esitatud ettepanekuga üldpõhimõtete määratlemisel, kuid tehniliste lahenduste koostamine on üldplaneeringule järgnevate tegevuste (detailplaneeringud, projekteerimistingimused jms) ülesanne.
			2) Ruumilise tihendamise käigus tuleb võimalusel vältida raudteeni ulatuvate tupiktänavate projekteerimist, sest see loob soodsa võimaluse ebaseaduslike raudteeületuskohtade tekkeks. Ebaseadusliku (illegalse) ületuskoha all mõistetakse nn isetekkelist raudteeületuskohta, millel puudub hooldaja ja mis ei ole ette nähtud raudtee ületamiseks. Isetekkelised raudteeületuskohad kujutavad endast ohtu selle üle-	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu maakasutuse kavandamisel. Märkime, et üldplaneeringu täpsusastet arvestades võib nii mõneski piirkonnas osutada vajalikuks seada tingimus järgmiste etappide (nt detailplaneeringu koostamise või projekteerimistingimuste väljastamise) tarbeks.

			tajale ega vasta ületuskoha nõuetele.	
			3) Palume võimalusel arvestada maa sihtotstarvete määramisel ja elamupiirkondade planeerimisel ning rajamisel võimaliku pendelliikumisega üle raudtee. Olemasolevad ülesõidu- ja käigukohad peaksid olema võimalikult palju kasutatavad, sest reeglina pole samatasandiliste ületuskohtade lähestikku rajamine kuigi otstarbekas ning samuti peab uue samatasandilise ülekäigukoha rajamine olema põhjendatud ja vältimatu.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu maakasutuse kavandamisel. Märkime, et üldplaneeringu täpsusastet arvestades võib nii mõneski piirkonnas osutada vajalikuks seada tingimus järgmiste etappide (nt detailplaneeringu koostamise või projektee-rimistingimuste väljastamise) tarbeks.
			4) Raudteeülekäigukohtade planeerimisel (sh kerg-liiklusteede rajamise käigus), tuleb need tehniliselt lahendada selliselt, et liikumisteed oleksid üheaegselt nii ohutud kui ka optimaalsed – arvestatakse väl-jakujunenud liikumisteid, vajadusel eraldatakse raud-tee ümbritsevast keskkonnast vajalikus ulatuses piirdeaiaga. Nõutav turvavarustus ületuskohtadel peab olema toimiv ja lahendatud nii, et seda kasutataks õigesti (märgistus nähtav, puudub möödapõike võimalus). Palume juba planeeringu tasandil võimalusel nõuet raudtee ääres asuvate lasteasutuste, välispordirajatiste (nt staadion) ja elamute kruntide raudteepoolse külje piiramiseks aiaga, et vältida laste ja elamupiirkonnas ka loomade ootamatut sattumist raudteemaale.	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu maakasutuse kavandamisel.
			Raudtee kaitsevööndit (ulatus 30 m äärmisest rööpast) puudutavad tingimused on hetkel kirjeldatud ehitusseadustiku §-s 73.	Arvestame ehitusseadustikus toodud tingi-mustega üldplaneeringu lahenduse koostamisel.
	Muinsuskaitseamet	VASTUVÕTMINE 16.12.2022 nr	Antsla valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise eelnõu	Võtame teadmiseks.

		5.1-17.5/1006-1	Muinsuskaitseamet, lähtudes Antsla valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõust ning tuginedes muinsuskaitseaduse § 3, planeerimisseaduse § 8-12, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 40 lg 6, kooskõlastab Antsla valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu. Antsla valla üldplaneeringu eelnõu Muinsuskaitseamet, lähtudes Antsla valla üldplaneeringu eelnõust ning tuginedes muinsuskaitseadusele ja planeerimisseadusele, kooskõlastab Antsla valla üldplaneeringu. Muinsuskaitseamet tänab Antsla Vallavalitsust tegusa koostöö eest ning tunnustab omavalitsuse panust sisuka planeerimisprotsessi läbi viimisel.	
		KOOSKÕLASTAMINE 21.06.2022 nr 5.1-17.5/1006	Muinsuskaitseamet, lähtudes Antsla valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõust ning tuginedes muinsuskaitseaduse § 3, planeerimisseaduse § 8-12, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 40 lg 6, otsustas: kooskõlastada Antsla valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu, kuid palub eelnevalt täiendada kultuuripärandi käsitlemist.	
			Antsla valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise eelnõu Soovitame tuua ptk 7.9 eraldi välja mitte kaitsealune arheoloogiapärand ja lisada järgnev ülevaade: „Tuginedes sellele, et arheoloogide, hobiotsijate ja kodu-	Täiendame seletuskirja ja KSH aruannet.

			loohuviliste inimeste tegevus toob igal aastal juurde uut infot arheoloogiliste paikade kohta, mida ei jõuta kaitse alla võtta, tuleb arheoloogiapärandi hävimise vältimiseks tagada meetmed selle kaitseks. Muinsuskaitseameti poolt tehtava arheoloogia-tundlike alade analüüsi abil on võimalik vähendada arheoloogiapärandi hävimise riski ehitustegevust kavandatavates kohtades, kuid seni avastamata ja prognoosimata muistised võib välja tulla ka väljaspool mälestisi ja arheoloogiastundlike alasid. Seetõttu tuleb: ▪ KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus; ▪ prognoositud arheoloogiastundlikel aladel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida planeeringu või ehitise kavandamisel Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta, kui: ▪ algatatakse detailplaneeringut; ▪ ehitiste alla jääva kaevatava ala pindala on enam kui 500 m². Lisaks tuleb nii üldplaneeringus esitatud arheoloogiastundlikel aladel kui ka mujal arheoloogiapärandi avastamisel tagada arheoloogiapärandi kaitseks muinsuskaitseseaduses ette nähtud tegevused. Üldplaneeringu edasisel koostamisel esitatakse arheoloogiastundlikud alad 2021. aasta seisuga, kuhu planeeringu või ehitise kavandamisel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta.	
--	--	--	---	--

			Kuna nimetatud info on ajas täienev, siis on võimalik, et tulevikus tuleb asjakohane info mõnest muust andmebaasist.	
			Lisada lk 25 Mõju kultuuripärandile ka mõju arheoloogiatundlikutele aladele.	Täiendame KSH aruannet.
			Lisada ptk 9.1.6 meetmed arheoloogiatundlike alade kaitseks.	Täiendame KSH aruannet.
			Palume eemaldada lk 72 olev tekst: XX sajandi arhitektuuripärandi objekti kustutamine nimekirjast tuleb lahendada koostöös Muinsuskaitseametiga. Muinsuskaitseameti poolt tellitud valdkondlike uurin-gute nimekirjad on loodud inventeerimiste tulemusel ja sealt objekti ei kustutata.	Parandame KSH aruannet.
			Soovitame kaaluda riikliku kultuuripärandi käsitlusse järgneva info lisamist: Kinnismälestise kaitseks on kehtestatud kaitsevöönd, mille eesmärk on tagada mälestiste säilimine ajalooli-selt väljakujunenud maastikustruktuuris ja mälestist väärivas keskkonnas. Kui ei ole määratud teisiti, siis on mälestise kaitsevöönd 50 m, tihedalt koos asu-vatele mälestistele on määratud ühine kaitsevöönd. Kui kinnismälestisele või kaitsevööndisse soovitakse ehitada või rajada teid, liine, trasse vm, tuleb ka-vandata tegevus kooskõlastada Muinsuskaitseameti-ga. Kultuurimälestiste ja nende piiranguvööndite aktuaal-ne seis kajastub kultuurimälestiste registris (register.-muinas.ee) ja tuleb enne iga järgmist etappi (detailp-	Täpsustame seletuskirja.

			laneeringu algatamine, projekteerimistingimuste andmine, ehitusloa andmine jms) registrist üle kontrollida. Lisaks riikliku kaitse all olevatele arheoloogiamälestistele ning teadaolevatele muististele ja leiukohtadele, mida ei ole jõutud kaitse alla võtta, on suur osa arheoloogiapärandist veel avastamata. Muinsuskaitseameti poolt tehtava arheoloogiatundlike alade analüüsi abil on võimalik vähendada arheoloogiapärandi hävimise riski ehitustegevust kavandatavates kohtades, kuid seni avastamata ja prognoosimata muistiseid võib välja tulla ka väljaspool mälestisi ja arheoloogiatundlike alasid. Selle hävimise vältimiseks tuleb nii riigil kui ka kohalikul omavalitsusel tagada meetmed selle kaitseks (MuKS § 76 lg). Seetõttu tuleb: KMH kohustusega tegevuste kavandamisel kogu valla territooriumil (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) kooskõlastada alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus (alus: muinsuskaitseaduse § 31 lõige 3). Prognoositud arheoloogiatundlikel aladel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida planeeringu või ehitise kavandamisel Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta, kui: ▪ algatatakse detailplaneeringut; ▪ kaevanduse või ehitiste alla jääva kaevatava ala pindala on suurem kui 500 m². Lisaks tuleb nii üldplaneeringus esitatud arheoloogiatundlikel aladel kui ka mujal arheoloogiapärandi	
--	--	--	---	--

			avastamisel tagada arheoloogiapärandi kaitseks muinsuskaitseseaduses ette nähtud tegevused. Üldplaneeringu edasisel koostamisel esitatakse arheoloogiatundlikud alad 2022. aasta seisuga, kuhu planeeringu või ehitise kavandamisel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta. Kuna nimetatud info on ajas täienev, siis on võimalik, et tulevikus tuleb asjakohane info mõnest muust andmebaasist.	
			Soovitame tuua ptk 4.1 eraldi välja looduslikud pühapaigad, mis (paljud neist tuntud ka hiie-nimeliste paikadena) on olulise inimõjuta rahvapärismuseid ohverdamise, pühakspidamise, ravimise, usulise või rituaalse tegevusega seotud kohad või loodusobjektid. Looduslikeks pühapaikadeks võivad olla metsad või puuderühmad, üksikud puud, allikad, jõed, ojad, kivid, künkad, orud, mäed, pangad, soosaared jne. Loodusliku pühapaiga peamiseks tunnuseks on suulise rahvapärismuse olemasolu, mis kõneleb pühakspidamisest, ohvrite toomisest, palvetamisest ja ravitsemisest ning need on olulised pärimuskultuuri ja kohaliku identiteedi kandjad. Looduslikud pühapaigad säilivad kõige paremini oma traditsioonilises keskkonnas ja üldiselt on soovitatav neis inimõju hoida vähesena, v.a paikade traditsiooniline kasutamine või nende külastatavuse parandamine. Eestis olevatest looduslikest pühapaikadest on osa kas muinsus- või looduskaitse all, kuid paljud veel kaardistamata ning teave nende kohta ei ole alati kättesaadav maakasutuse muutuseid planeerivatele	Täiendame seletuskirja.

			asutustele ning maaomanikele. Muinsuskaitseameti koordineerimisel toimuvad üle-eestilised pühapaikade inventuurid, mille kohta leiab rohkem informatsiooni Muinsuskaitseameti koduleheküljelt: https://www.muinsuskaitseamet.ee/et/ajaloolised-ja-looduslikud-puhapaigad .	
			Soovitame lisada ptk 4.1.2 Kohaliku tasandi kultuuri-pärand tingimuste juurde: Riikliku kaitse all mitte olevate väärtuslike üksiko-bjektide nimekirja kuuluvate hoonete ja rajatiste lam-mutamise soovi korral teha koostööd Muinsuskaitse-ametiga eesmärgiga anda ametile võimalus kaaluda objekti mälestiseks tunnistamise menetluse alga-tamist. Samuti tuleb kaasata amet juba mälestiseks tunnistamise ettepaneku saanud objekti lammutamise ja ümberehitamise küsimustesse;	Täiendame seletuskirja.
			Palume lisada kohaliku tasandi kultuuripärand nime-kirjas välja toodud objektidele täpne aadress, et neid oleks võimalik kaardilt paremini leida;	Selgitame, et kohaliku tasandi kultuuri-pärandi objektid on leitavad kaardira-kenduses.
			Eemaldada riikliku kaitse lõpetamise ettepanek Tsooru mõisa pargi osas. Mälestisena kaitse lõpe-tamiseks esitada Muinsuskaitseametile eraldiseisev vastavasisuline taotlus;	Arvestame ettepanekuga ja eemaldame ettepaneku.
			Lisada kultuurimälestised väärtuste ja piirangute kaardile.	Kultuurimälestiste ja nende piiranguvöön-dite aktuaalne seis kajastub kultuurimäles-tiste registris ja neid ÜP joonistel ei kajasta-ta. Kultuurimälestisi on käsitletud sarnaselt teiste riiklikest andmebaasidest tulenevate objektidega (looduskaitsealised objektid, maardlad ja mäeeraldised) üldplaneeringu

				lisas olevatel joonistel.
		LÄHTESEI-SUKOHAD 26.10.2020 nr 5.1-17.5/2102-1	Lisas 2 „Ülevaade Antsla vallast“ toodud kultuurimälestiste alajaotuse juures soovib MKA silmas pidada, et lisaks riigi kaitse all olevatele arheoloogiamälestistele on maastikul palju avastamata ning samuti teada olevat, aga mitte mälestise staatuses arheoloogiapärandit, millega arvestamine tagab kultuurimaastiku ajalise mitmekihilisuse säilimise. Uue, 1.maist 2019 rakendunud muinsuskaitseaduse põhjal on MKA koostanud juhendi kohalikele omavalitsustele üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessis kultuuripärandi paremaks käsitlemiseks. Juhend kui üldplaneeringu koostamise abivahend on lisatud kirjale. Muinsuskaitseamet koostöös Tartu Ülikooliga täpsustab arheoloogia andmebaasi Antsla vallas territooriumi kohta ja edastab selle esimesel võimalusel. Kehtiv muinsuskaitseadus käsitleb riikliku kultuurimälestisena ajaloolisi looduslike pühapaiku. Paljud neist ühtivad senise arheoloogiapärandiga. Looduslike pühapaikade valdkonnas on MKA alustanud ristimetsade mälestisteks tunnistamise menetlustega. Antsla vallas Uhtjärve külas asub Piirivariku ristimets. Objekti dateering 19.–21. sajand. Hõlmatud kinnistud on Sõmerpalu metskond 4 (84301:004:0690), Sõmerpalu metskond 8 (84301:004:0640) ja Võru-Kuigatsi-Tõrva tee (84301:003:1600).	Lisa 2 on täpsustatud. Arvestame MKA juhendiga üldplaneeringu koostamisel pidades silmas ÜP ülesandeid ja täpsusastet.
	Päästeamet	VASTUVÕTMINE E-kiri 01.02.2023	Üldplaneeringu tähelepanekud: 1. Juhime tähelepanu, et üldplaneeringus peatüki 7.5 peakirjas viidatakse ohtlikule ettevõttele. Kemikaali-	1. Täiendame seletuskirja mõistekasutuse osas vastavalt kemikaaliseadusele.

			seaduse alusel jagunevad ettevõtted suurõnnetuse ohuga ja ohtlikeks ettevõteteks. Seetõttu peab olema peatüki 7.5 pealkiri „Ohtlikud ja suurõnnetuse ohuga ettevõtted“. Peatükis 7.5 käsitletakse mõistet ohtlik ettevõtte ning seejärel kirjeldus on suurõnnetuse ohuga ettevõttest. Kemikaaliseaduse alusel jagunevad ettevõtted suurõnnetuse ohuga ja ohtlikeks ettevõteteks. Palume lähtuda kemikaaliseaduse mõistetest. 2. Üldplaneeringus on nimeliselt küll viidatud ettevõttele, kuid palume välja tuua tema tegevusega seotud võimalikud ohud ja riskid ning mõju hinnang planeeritavale. Soovitame olemasolev riskiallikas koos ohualadega kanda kaardirakendusele (nt https://gis.skpk.ee/portal/apps/webappviewer/index.html?id=29fd6339952141fb92c51b8912856c84). Üldplaneeringus tuleb arvestada olemasolevate riskiallikatega. Soovi korral on võimalik kasutada Päästameti avaandmeid (https://www.rescue.ee/et/juhend/avaandmed/suuronnetuse-ohuga-ja-ohtlikud-ettevõtted).	2. Olete viidanud Viru-Nigula valla üldplaneeringu kaardirakenduse aadressile. Oleme Antsla valla üldplaneeringu kaardirakenduses kajastanud Tsooru külas asuvat ohliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtet koos selle ohualaga.
			Juhime tähelepanu asjaolule, millega üldplaneeringus arvestada: 1. Üldplaneeringus ei saa anda uue tegevuse puhul väga konkreetset sisendit ohualade ulatuste kohta. Samas tuleb kirjeldada asukoha valiku piiranguid, anda üldine hinnang doominoefekti võimaluse kohta ning sellest tulenevalt teha järeldused, millised võivad olla meetmed tagajärgede ennetamiseks ja leevendamiseks. 2. Üldplaneeringus tuua välja täiendavad objektid,	1. Arvestame ettepanekuga ja täiendame ÜP seletuskirja KSH ptk-s 9.1.21 „Meetmed ohtlike ettevõtetega arvestamiseks“ toodud meetmete osas. 2. Selgitame, et kuigi DP koostamise kohustusega alasisid ega juhtusid ÜP lisaks seadu-

			mille puhul on vajalik koostada detailplaneering: a. suurõnnetuse ohuga või ohtlikkus ettevõttes muudatuste tegemine, mis ei nõua planeerimisseadusest tulenevalt detailplaneeringut; b. suurõnnetuse ohuga või ohtlikku ettevõtte või nende ohualasse planeerimine, kui tegemist ei ole tiheasutusaladega.	ses toodule ei määra, siis on kohalikul omavalitsusel lai diskretsiooniruum DP algatamiseks. Ka ÜP seletuskirja ptk-s 2.1 „Detailplaneeringu koostamise kohustus“ on välja toodud järgmine info: „<i>Väljaspool detailplaneeringu koostamise kohustusega alasid võib kohalik omavalitsus Antsla vallas algsel etapil detailplaneeringu igakordse kaalutlusotsusena olulise avaliku huvi korral, mis väljendub nt visuaalses mõjus või piirkonna tavapärase ehitusmahu olulises suurenemises või transpordivoogude või külastajate hulga suurenemises ehitise kavandatavas asukohas võrreldes senisega.</i>“ Eeltoodust tulenevalt ei ole meie hinnangul eraldiseisvat vajadust Päästeameti poolt toodud DP koostamise kohustusega juhtude väljatoomiseks.
			Ülaltoodud asjaoludest ning kemikaaliseaduse § 32 lõikest 6 lähtuvalt jätab Päästeamet Antsla valla üldplaneeringu kooskõlastamata.	Selgitame, et Antsla valla ÜP ja KSH eelnõud saadeti vastavalt Planeerimisseaduse §-le 85 kooskõlastamiseks PlanS § 76 lõikes 1 nimetatud asutustele 2022. a mais. Päästeamet ei avaldanud 30 päeva jooksul arvamust ega keeldunud ÜP ja KSH eelnõu kooskõlastamisest, samuti ei taotletud tähtaaja pikendamist. Seega loeti ÜP ja KSH eelnõud kooskõlastaja poolt vaikselt kooskõlastatuks. Praeguses menetlusetapis enam planeeringumaterjalide PlanS kohast kooskõlastamist ei toimu. Samas oleme vastavalt ülaltoodud vastustele Päästeameti poolt toodud ettepanekutega vajaduse ja võimaluse korral arvestanud.

			Üldplaneeringu koostamiselt tuleb järgida kemikaaliseaduse § 32 nõudeid. Juhendid on leitavad: https://www.rescue.ee/et/kemikaaliseaduse-32-juhendid	Võtame teadmiseks.
			Lisaks on Päästeametil soov, et Antsla valla üldplaneeringus saab määratud Antsla päästekomando uue hoone asukohaks maa-ala 4500-5000 m/2 aadressiga Tamme 8a, Antsla linn.	Arvestame ettepanekuga. Määrame Tamme 8, 8a ja 8c katastriüksuste juhtotstarbeks segahoonestuse maa-ala, kuhu on võimalik rajada päästekomando.
		ESKIIS/EELNÕU 3.11.2021	Päästeametil on Antsla valla ÜP eelnõule järgmine ettepanek: 3.4.7. Supelranna maa-ala. Supelranna maa-ala tingimustele lisada järgnev tingimus: Supelranna maa-alale on paigaldatud veeohutusstend, mis on varustatud ohutuslasest teavet sisaldava infotahvli ja päästevahenditega. Tagatud on veeohutusstendi aastaringne järelevalve ja korrasolek.	Üldplaneeringuga määratakse supelranna maa-ala. Supelrandade nõuded tulenevad õigusaktidest.
		LÄHTESEI-SUKOHAD 16.11.2020	Antsla valla territooriumil asub üks suurõnnetuse ohuga ettevõtte (Arctic Orbiit OÜ) ja ei asu ühtegi ohtlikku ettevõtet. Juhul kui tulevikus planeeritakse veel rajada valla territooriumile suurõnnetuse ohuga või ohtlike ettevõtteid, tuleb maakasutuse planeerimisel ja ehitise projekteerimisel lähtuda kemikaaliseaduses § 32 nõuetest ning aluseks võtta metoodika „Kemikaaliseaduse kohase planeeringute ja ehitusprojektide kooskõlastamise otsuse tegemine“. Metoodika on leitav Päästeameti kodulehelt: https://www.rescue.ee/et/kemikaaliseaduse-32-juhendid.	Teadmiseks võetud

			Üldplaneeringust ja muudest planeeringu juurde käivatest materjalidest peab selguma: 1. olemasolevad riskiallikad (käitised ja nende ohualad, üleujutusohhtlikud alad, ohtlikud teelõigud ning raudteed ja muud sõlmed, kiirgusohhtlikud objektid ja ohustatud alad) ja nende mõju hinnang olemasolevale ning sellega arvestamise põhjendus;	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle mõjuhindamise läbi viimisel niivõrd kui on olemasolevaid andmeid ning arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet.
			2. planeeritavad riskiallikad ja nende mõju hinnang planeeritavale ning kaitsemeetmed, mida rakendatakse;	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu koostamisel ja selle mõjuhindamise läbi viimisel, arvestades muuhulgas üldplaneeringu täpsusastet.
			3. Olemas olevad tuletõrje veevõtu võimalused: kus on hüdrandid, kus on tehisk- või looduslikust veekogust tagatud tuletõrje veevõtu võimalus. <u>Siia võiks lisada viite maa-ameti vesivarustuse kaardikihi-le, kus on olemas täiuslik info olemasolevate VVK kohta;</u>	Arvestame ettepanekuga ning kanname Maa-ameti vesivarustuse kaardikihil olevad tuletõrje hüdrandid ning tehisk- ja looduslikud veevõtukohtad ÜP joonistele.
			4. Piirkonnad kus ei ole tagatud tuletõrje veevarustus ning kus tuleb planeerimise/ehitamise käigus see lahendada.	Arvestame ettepanekuga.
			Lisaks on võimalik üldplaneeringus paika panna täiendavad objektid, mille puhul on vajalik koostada detailplaneering: 1. suurõnnetuse ohuga või ohtlikus ettevõttes muudatuste tegemine, mis ei nõua detailplaneeringut; 2. suurõnnetuse ohuga või ohtliku ettevõtte või nende ohualasse planeerimine, kui tegemist ei ole tiheasutusaladega.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamisel.

OMAVALITSUSED

	Valga Vallavalitsus	KOOSKÕ- LASTAMINE 02.11.2022 nr 9-1.3/2500-3	Esitasite Valga vallale planeerimisseaduse § 85 lõikest 1 lähtudes kooskõlastamiseks Antsla valla täiendatud üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu. Meie ettepanekul olete jätnud üldplaneeringu lahendusest välja Valga valla Lusti küla haldusterritoriaalse korralduse muutmise ettepaneku. Arvestades tehtud parandustega kooskõlastame Antsla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu (versioon 20.10.2022 Antsla valla kodulehel). Lusti küla haldusterritoriaalse muutmise ettepaneku menetluse ja küla haldusterritoriaalse kuuluvuse küsimuste lahendamiseks viime läbi Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduses sätestatud korras.	Võtame teadmiseks.
		KOOSKÕ- LASTAMINE 20.06.2022 nr 9-1.3/2500-1	Esitasite Valga vallale planeerimisseaduse § 85 lõikest 1 lähtudes kooskõlastamiseks Antsla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu. Oleme esitatud materjalidega tutvunud ning jätame kooskõlastuse andmata arvestades järgmist põhjendust. Antsla valla üldplaneeringu eelneva menetluse käigus oleme korduvalt avaldanud oma mittenõustumist liita Antsla vallaga Valga valla Lusti küla osa. Teie senini toodud põhjendused ei ole olnud meie jaoks piisavad, et alkatada haldusterritoriaalse korralduse muutmist ja nõustuda Antsla valla üldplaneeringu peatüki 6. Asustusüksuste piiride ja liigi muutmise lahendusega. Üldplaneeringu koostamise käigus on tehtud erinevaid piiriettepanekuid Lusti külast eraldatava osa kohta. Ei üldplaneeringust ega ka Teie selgitustest ei tulene,	Arvestame ettepanekuga jätta Valga valda puudutav piiriettepanek välja Antsla valla üldplaneeringust ning menetleme võimaliku haldusterritoriaalse korralduse muutmist üldplaneeringu väliselt.

			miks on vajalik ja miks just sellise ruumikujuga osa on asjakohane liita Antsla vallaga ja väiksem vähem asustatud asustusüksuse osa jäetakse Valga valla koosseisu. Lisaks eelnevale oleme juhtinud tähelepanu, et Antsla vallaga liidetav osa ei ole Antsla valla üldplaneeringuga ruumiliselt planeeritud, vaid on planeeringus jäetud valgeks alaks. Mittekooskõlastuse andmise juures arvestame ka Teie 12.05.2022 esitatud 13 isiku poolt vabas vormis koostatud ning allkirjastatud avaldusega, milles allkirjutanud avaldavad soovi Valga valla üldplaneeringu koostamisel arvestada, et Lusti küla elanikud soovivad liituda Antsla vallaga. Nimetatud avalduses esinevate puuduste kõrvaldamiseks andsime tähtaja (tähtaeg 01.08.2022). Arvestades asjaoluga, et haldusterritoriaalse korralduse muutmine ei ole võimalik lahendades planeerimisseaduse § 75 sätestatud ülesandeid, vaid menetlus viiakse läbi Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduses sätestatud korras, siis teeme ettepaneku jätta Valga valda puudutav piiriettepanek välja Antsla valla üldplaneeringust ning menetleme võimalikku haldusterritoriaalse korralduse muutmist üldplaneeringu väliselt. Antsla valla üldplaneeringu kooskõlastamata jätmisel tugineme vastuolule järgmiste õigusaktide sätetega: – Planeerimisseaduse § 74 lõige 1 üldplaneering koostatakse kogu valla või linna territooriumi või selle osa kohta. § 74 lõige 11 lubab koostada kohaliku omavalitsuse üksuste üldplaneeringu kokkuleppel mitme valla või linna territooriumi kohta. Valga valla ja Antsla valla vahel ei ole sellist kokkulepet sõlmitud. Seega Antsala valla üldplaneeringuga planeerida	
--	--	--	---	--

			Valga valla territooriumit ei ole kooskõlas seadusega. – Planeerimisseaduse § 75 lõikes 1 sätestatud üldplaneeringu ülesannete järgi ei lahendata üldplaneeringuga haldusterritoriaalse korralduse muutmist. Haldusterritoriaalse korralduse muutmisel tuleb lähtuda Eesti territooriumi haldusjaotuse seadusest.	
		ESKIIS/EELNÕU 10.11.2021 nr 9-1.3/3437-1	Planeerimisdokumente analüüsid keskenduti eelkõige Antsla valla ja Valga valla ruumiliste arengute koostoitumisele ning üle halduspiiri ulatuvate alade ja joonobjektide kattumisele Valga valla üldplaneeringu eelnõuga. Antsla valla ruumilise arengu põhimõtted ja üldplaneeringu planeerimisettepanekud on üldjuhul kooskõlas Valga valla ruumilise arengu eesmärkidega ega tekita konfliktkohti. Järgnevalt avaldame arvamust teemade lõikes, milles leidsime Valga vallaga ühisosa ja mida pidasime oluliseks hinnata üldplaneeringu eelnõus. 1. <i>Peatükk 4.1.3.</i> Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuritee. Halduspiiriülese ulatusega on Teie üldplaneeringus märgitud Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuritee. Kultuuritee eesmärk on ühendada teeäärseid kultuuri- ja loodusväärtusi, sündmusi, kogukondlikke objekte, turismi- ja teenindusettevõtteid ning muid huviobjekte, mis külastajate tähelepanu köidavad. Oleme valmis markeerima ka oma valla territooriumil tee kultuurilise väärtusega teeks. Tee (nr 23201) on Lüllemäelt kuni Antsla valla piirini omanäoline – kuppelmaastiku vahel võnklev, mille äärde jääb mitmeid kultuurilise väärtusega objekte ning väike	1. Võtame teadmiseks.

		osa Rebasemõisa külast, millele tehakse üldplaneeringuga miljööväärtusliku ala määramise ettepanek. Ka Valga maakonnaplaneeringus on tee märgitud kauniks teelõiguks. Arvestame Teie ruumilise lahendusega ja kajastame tee väärtust Valga valla üldplaneeringus. Lisaks on sarnase sisuga Antsla valla üldplaneeringu peatükk 4.4. Kaunid teelõigud ja vaatekohad. Ka selles peatükis märgitakse Puurina-Lüllemäe-Litsmetsa teed (nr 23201). Valga valla üldplaneeringu eelnõud koostades kaalume veel, kas kahekordne ühe objekti väärtustamine on vajalik. Anname oma otsusest Teile hiljem teada.	
		2. Peatükk 4.2.3. Rohevõrgustik. Väga suur osa Antsla valla alast, mis piirneb Valga vallaga on kaetud rohevõrgustikuga. Oleme ka Valga valla poolele määranud sarnases mahus rohevõrgustiku. Selleks, et mõlema valla rohevõrgustiku ruumiobjektid moodustaksid tervikliku võrgustiku, sh ruumikujude piirid kulgeksid loogiliselt, palume meile jagada oma ArcGis teemakihti. Hindame nende põhjal rohevõrgustiku toimimise tagamist ja oleme valmis ruumikujusid täpsustama või teeme Teile ruumikujude täpsustamise ettepaneku.	2. Edastame ÜP-ga kavandatava rohevõrgustiku kaardikihi shp-failiformaadis.
		3. 4.2.4. Väärtuslikud maastikud. Valga ja Võru maakonnaplaneeringust on Valga ja Antsla valla territooriumil Karula rahvuspargi ala, mis on määratud maakonnaplaneeringuga ka väärtuslikuks maastikuks. Kajastame ka Valga valla üldplaneeringus sama ala samas mahus. Võimalusel palume jagada meiega ArcGis teemakihti, et saaksime paremini alasid kõrvu-	3. Edastame kaardikihi shp-failiformaadis.

			tada ja vajadusel täpsustusi teha.	
			4. 4.5. <i>Matka- ja terviserajad.</i> Üle Antsla valla piiri ulatuvad Valga valla Karula rahvuspargi matkarajad (RMK). Oleme ka Valga valda kandnud Karula rahvuspargi matkarajad ja rajad moodustavad terviku. Märgime, et Antsla valla üldplaneeringu matka- ja terviserajad on leitavad üldplaneeringu kaardirakenduselt, kuid need ei kajastu üldplaneeringu joonistel (esitluskujudel).	4. Korrigeerime ÜP joonist ning lisame puuduolevad matka- ja terviserajad.
			5. 5.1.3. <i>Raudtee.</i> Hindame oluliseks Teie ettepanekut hoida Valga-Koidula raudteed oma valla ruumilises arengus. Oleme kavandanud raudtee ka Valga valla üldplaneeringusse.	5. Võtame teadmiseks.
			6. 6. <i>Asustusüksuste piiride ja liigi muutmine.</i> Avaldame mittenõustumist üldplaneeringu ettepanekuga liita Antsla vallaga Valga valla Lusti küla osa. Valga valla üldplaneeringu koostamise käigus ei ole meile siiani sellist ettepanekut tulnud. Samuti ei tule Teie planeeringust välja põhjendus, miks Lusti küla osa on vaja liita Antsla vallaga. Oleme oma valla ruumilist arengut kavandades tuvastanud kõnealuse külaosal kultuurilise väärtuse ning teeme ettepaneku määrata ala miljööväärtuslikuks. Lusti asunduse väärtuseks siiani säilinud mõisallee, mis aitab maastiku tajuda kunagise mõisamaana. Samuti on säilinud pikad kitsad krundikujud ning taluõued. Teie üldplaneeringus ei ole küla osale ruumilist lahendust koostatud.	6. Jääme ettepaneku juurde liita Valga valla Lusti küla Antsla vallaga. Tegemist on ajalooliselt Vana-Antsla mõisa maadega ning Lusti küla elanike jaoks on Antsla linn esmatasandi keskuseks.
	Võru Vallavalitsus	KOOSKÕLASTAMINE	Võru Vallavalitsus tutvus Antsla valla veebilehel kättesaadava Antsla valla üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõuga. Võttes aluseks planeerimisseaduse § 85	Võtame teadmiseks. Antsla valla rohevõrgustiku kavandamisel oleme arvestanud Võru valla üldplaneeringu eelnõus esitatud

		17.06.2022 nr 7-4/1802-1	kooskõlastab Võru Vallavalitsus Antsla valla üldplaneeringu ja KSH aruande. Palume rohevõrgustiku kavandamisel arvestada Võru valla üldplaneeringu eelnõus esitatuga. Töödeldavad kaardikihid on kättesaadavad: https://atp.amphora.ee/voruvv2017/index.aspx?itm=492146	rohevõrgustikuga.
TARISTU JA AVALIKE TEENUSTE VALDAJAD				
	AS Eesti Raudtee	ESKIIS/EELNÕU	1. Teeme ettepaneku tähistada ÜP joonisel kõik raudteepeatused perspektiivsetena, kuna Valga-Koidula liinil reisirongiliikluse taastamise korral tuleb kogu liinil rajada uued nõuetekohased reisirongide peatuskohad.	Arvestame ettepanekuga. Anne ja Antsla perspektiivsed raudteepeatused on kavandatud olemasolevasse asukohta, Vaabina perspektiivse raudteepeatuse asukoht on kavandatud Vaabina-Turumõisa-Säre riigimaantee äärde.
			2. Oru ja Soo tänavate pikendusele on ÜP-s kavandatud perspektiivne raudtee ülekäigukoht. Teeme ettepaneku ühendada ülekäigukoht olemasoleva või planeeritava kergliiklusteede võrgustikuga ning tähistada ÜP joonisel ka raudteemaale (raudteega ristumisel) kavandatav perspektiivne jalgtee vastavalt leppemärgiga.	Arvestame ettepanekuga.
			3. ÜP seletuskirjas palume lisada, et tehnilised lahendused uue raudteeülekäigukoha rajamiseks ning täpne asukoht määratakse kindlaks projekteerimisel vastavalt AS Eesti Raudtee tehnilistes tingimustes ning valdkonnaga seotud normides, standardites ja regulatsioonides sätestatud nõuetele. Nõuded uue raudteeülekäigukoha projekteerimiseks ja ehitamiseks ning liiklusohutuse tagamiseks on sätestatud Raudtee tehnokasutuseeskirja lisas 4 „Raudteeülesõidukoha ja -ülekäigukoha ehitamise, korras-	Täiendame seletuskirja.

			hoiu ja kasutamise juhend". Samuti tuleb arvestada et uute samatasandiliste raudteeületuskohtade projekteerimisel tuleb hinnata nendega kaasnevat mõju liiklusohutusele ja vastavalt EhS §73 lõikes 4 sätestatule on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil, kui projekteerimistingimuste ja ehitusloa väljastajal, õigus põhjendatud juhul nõuda riskianalüüsi või muu asjakohase analüüsi koostamist, et hinnata kavandatud tegevuse mõju raudtee seisukorrale ja raudteeliiklusele.	
		LÄHTESEI-SUKOHAD 01.10.2020 nr nr 21-1/2851-1	Üldplaneeringu koostamisel arvestada raudtee kaitsevööndiga, mille laius ja piirangud on kehtestatud ehitusseadustiku §-s 73 ning elektripaigaldiste ja sidetrasside kaitsevöönditega.	Arvestame raudtee, samuti elektripaigaldiste ja sidetrasside kaitsevööndite ja neist tulenevate piirangutega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			Planeeritavad lahendused ei tohi takistada raudteerajatiste, sh raudtee elektripaigaldiste hoolduse ja remondi teostamist.	Arvestame üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel raudteerajatiste kasutamisest, hooldusest ja remondist tulenevate vajadustega.
			Hoonestusalade planeerimisel arvestada raudteeveeremist tulenevate mõjudega, sh võimaliku vibratsiooni ning müraga. Uute hoonestusalade rajamise korral raudtee vahetusse lähedusse ei võta AS Eesti Raudtee endale kohustusi keskkonnaparameetrite (müra, vibratsioon) leevendamiseks	Arvestame esitatud tingimusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamise käigus. Vajalikud erisused (kui need üldplaneeringu lahenduse väljatöötamise käigus ilmnevad) kooskõlastatakse AS-iga Eesti Raudtee.
			Rajatised, mis ei ole raudtee sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalikud ning mille kogukõrgus on 30 m ja enam (nt tuulikud, mobiilimastid), tuleb kavandada selliselt, et nende kaugus raudtee kaitsevööndi piirist oleks võrdne rajatise kogukõrgusega. Tuuliku puhul tuleb masti kõrgusele lisada tiiviku laba pikkus.	Arvestame võimalusel esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			Raudteemaaga piirnevate alade haljastuse kavandamise või säilitamise korral tuleb lähtuda muuhulgas	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

			nähtavuse tagamise tingimustest, mis on valdkonnaga seotud normides, standardites ning regulatsioonides sätestatud.	
			Raudteemaaga piirnevate alade (eluhoonete, äri- või tootmishoonete, ühiskondlike hoonete, kergliikluse otstarbeks) planeerimisel näha ette ohutuse tagamiseks juba üldplaneeringuga meetmed (näiteks piirdeaedade rajamise kohustuse) takistamaks nii jalakäijate kui sõidukite sattumine raudteemaale väljaspool nõuetekohaseid raudtee ületuskohti. Samuti arvestada müratõkkeseinte rajamise vajadusega.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			Avalikke teid, sh kergliiklusteid raudteemaale mitte planeerida, v.a raudteedega ristumised.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel. Erisuste määratlemisel teeme koostööd AS-ga Eesti Raudtee.
			Uute raudteeületuskohtade (samatasandiline riste) või eritasandiliste ristumiste asukohtade kavandamisel tuleb juhinduda valdkonnaga seotud normides, standardites ja regulatsioonides sätestatud nõuetest ning vastavalt säilitada tarvilik maa nende realiseerimiseks. Teeme ettepaneku üldplaneeringu kaardimaterjalil kajastada eraldi leppemärkidega olemasolevate ja perspektiivsete raudteeületuskohtade asukohad ning kavandatavate eritasandiliste ristumiste asukohad. Näidata nendeni viivad ühendusteel, s.h perspektiivne avalike teede võrgustik.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
			Üleriigiline planeering Eesti 2030+ toob välja, et regionaalne reisirongiühendus peab toimuma Valga-Koidula liinil, perspektiivselt sõidukiirusega 120 km/h, mis aitab oluliselt kaasa toimepiirkondade omavahelelise seostamisele (Võru-Antsla-Valga). Võru maakonnaplaneering 2030+ loeb reisirajateveo taastamist	Arvestame ettepanekuga üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

			Valga-Koidula suunal oluliseks prioriteediks ja toob välja, et kuigi planeeringu koostamise hetkel reisirongiliiklust Valga-Koidula suunal ei toimu, on otstarbekas antud perspektiivse suunaga arvestada ning vajadusel siduda kergliiklusvõrgustik ka raudteajaamadega ning arendada välja pargi-reisi parklad nii autodele kui jalgratastele. Arvestades eelmise punktiga teeme ettepaneku kavandada (üldplaneeringu täpsusastmes) reisirongide peatuskohad, parklad ning siduda peatuskohad olemasoleva ja/või kavandatava avalike teede (s.h kergliiklusteede) võrgustikuga.	
			Reisirongiliikluse taastamise korral Valga-Koidula liinil tuleb ohutuse tagamise eesmärgil arvestada ka raudteemaa piirdeaiaga piiramise vajadusega (eelkõige tiheasustusega aladel), et takistada jalakäijate raudteele pääsemist väljaspool nõuetekohaseid ülekäigu-kohti.	Arvestame esitatud märkusega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.
	Elering AS	LÄHTESEI-SUKOHAD 24.09.2020 nr 11-4/2020/768-2	Elering AS-i elektrivõrgu planeeritavad muutused Antsla vallas: Aastatel 2021-2022 on kavas rekonstrueerida Linda alajaam.	Arvestame märkusega üldplaneeringu koostamise käigus.
			Elektrivõrgu kaitsevööndid, millega planeeringu koostamisel peab arvestama: Elektriohutusest tulenevalt on piiratud tegutseda õhuliini kaitsevööndis. Kaitsevöönd on erinevaid elektripaigaldisi ümbritsev maa-ala, õhuruum või veekogu, kus ohutuse tagamiseks on kitsendatud selle ala kasutamismõimalusi, kusjuures kaitsevööndi ulatus sõltub elektripaigaldise pingest. Õhuliini kaitsevöönd	Arvestame elektrivõrgu kaitsevöönditega üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel.

			on maa-ala ja õhuruum, mida piiravad mõlemal pool piki liini telge paiknevad mõttelised vertikaaltasandid, ning mille ulatus mõlemal pool liini telge on: 35 kV (kaasa arvatud) kuni 110 kV nimipingega liinide korral 25 meetrit; 220 kV kuni 330 kV nimipingega liinide korral 40 meetrit.	
	AS Võru Vesi	LÄHTESEI-SUKOHAD 02.10.2020	Edastan täpsustused Antsla valla üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse kohta: 1. P 22.4 lisada, et ÜVK-ga on varustatud ka Lusti küla ja Pihleni külas osaliselt. 2. Tabel 21 – reoveed puhastatakse uues 2020. aastal valminud annustüüpi reoveepuhastis koos Kobela aleviku reovetega. (ei ole enam OXYD). 3. Tabel 21 – Kobela reoveed puhastatakse uues Antsla reoveepuhastis. Olemasolev Kobela reoveepuhasti on jäetud Linda Nektar AS-il reservi. 4. Tabel 21 – Vana Antsla aleviku reoveed on planeeritud lähitulevikus juhtida Antsla reoveepuhastisse. 5. Tabel 21 – Uue Antsla küla reoveed on planeeritud lähitulevikus juhtida Antsla reoveepuhastisse. 6. Antsla RVP on juba valmis ja Antsla linna II-astme pumpla koos veereservuaaridega on juba ehitamisel.	Lisa 2 on täpsustatud ja märkustega arvestatakse üldplaneeringu koostamisel.

			7. Kobela aleviku ja Antsla linna vahelise survekanalisatsiooni torustiku rajamine on valmis.	
ETTEVÕTTED JT ASUTUSED				
	Riigimetsa Majandamise Keskus	ARVAMUSE ESI-TAMINE 09.01.2023 nr 3-1.1/2021/5657	RMK on Antsla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu avaliku väljapaneku erinevates etappides esitanud kirjalikke ettepanekuid, mis on kajastatud Antsla ÜP koostöötabelis ja kus on toodud valla üldplaneeringu koostamise juhtrühma seisukohad ettepanekutega arvestamise/mitte arvestamise kohta. Täname, et olete RMK poolt tehtud ettepanekutega arvestanud ja mitteamvestamisel toonud välja põhjendatud vastused. RMK on tutvunud üldplaneeringu eelnõu avalik väljapanekuga ja ei soovi esitada täiendavaid arvamusi ega ettepanekuid.	Võtame teadmiseks.
		ARVAMUSE ESI-TAMINE 14.06.2022 nr 3-1.1/2021/5657	RMK on tutvunud Antsla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu avaliku väljapaneku ajal kirjalikult esitatud arvamustega koostöö tabelis ja valla üldplaneeringu koostamise juhtrühma seisukohtadega ja nendega arvestamise/mitte arvestamise kohta. Täname, et olete RMK poolt tehtud ettepanekutega KAH alade ja kohalike teede osas arvestanud.	Võtame teadmiseks.
			Küll aga ei ole jätkuvalt arvestatud RMK ettepanekuga väärtuslike põllumaade määramise osas. RMK esitas väärtuslike põllumaade osas seisukoha, millega koostöö tabelis lk. 70 ei ole arvestatud. Antsla valla põhjendusel on väärtuslike põllumajandusmaade seadmise üldine eesmärk on tagada nende säilimine	Arvestame ettepanekuga.

			võimalikult suures ulatuses ja kasutada neid sihipäraselt põllumajanduslikuks tegevuseks. Keskmisest kõrgema boniteediga põllumajandusmaa kui piiratud ja taastumatu ressurss on väärtus, mida tuleb kasutada eelkõige toidu tootmise eesmärgil. Seetõttu ei ole õige lähtuda olemasolevatest (põllu- või rohumaa) rentnikest, vaid juhinduda tuleb kõrge boniteediga põllumajandusmaa olemasolust, mille puhul on tegemist kaitsmist vajava väärtusega. Toonitame veelkord, et RMK ei lähtunud väärtuslike põllumaade määratlemisel põllu – ja rohumaaade senisest kasutusest vaid maatükkide tegelikust olukorrast ja suurusest. RMK on arvestanud ka Euroopa rohekokkuleppe „ Eesmärk 55“ maakasutuse, maakasutuse muutmise ja metsanduse määrust (LULUCF-i regulatsiooni), mis näeb ette edaspidist metsamaa pindala suurenemist ja raadamise keelamist/vähendamist seoses kliimaeesmärkide saavutamise. Seega ei ole põhjendatud juba metsa alla kasvanud väikeste endiste põllu – ja rohumaaade raadamine väärtusliku põllumaa kaitsmise eesmärgil. Väärtusliku põllumajandusmaa nimistus on kokku 41 erinevat riigimaa tükki . Nendest on põllumaana kasutuses 29 põllu- ja rohumaa tükki, mille edaspidine kasutamine väärtusliku põllumaana võiks jätkuda . Ülejäänud 12 kõlvikut ei ole kasutuses põllumaana ja need on kas juba metsa alla kasvanud, metsastamisel või tegu on koosluste, pinnavee aladega. Nende alade keskmine suurus on 0,13 ha ja osaliselt on tegu ka piirinihkest tekkinud kattuvusveaga. Need maad tuleks eemaldada väärtuslike põllumaade kihist. RMK	
--	--	--	---	--

			esitas 01.11.2021 nr 3-1.1/2021/5657 kirja lisana ka omapoolse väärtuslike põllumaade kihi.	
			RMK teeb ettepanekud Antsla valla üldplaneeringu seletuskirja 20.05.2022 täiendamiseks külastuskorraldust ja taastuenergiat puudutavate punktide osas. p.4.3.3. Veekogude äärsed puhkekohad on mainitud, et Ähijärve ääres on 3 puhkekohta. Seal võiks olla täpsustatud, et RMK haldab Ähijärve ääres arenduses olevat Karula rahvusparki külastuskeskust koos õuealaga, Suuremäe telkimisala, Ähijärve lõkkekohta, Veski lõkkekohta ning Alakonnu lõkkekohta. Ubajärve kaldal asub Ubajärve lõkkekoht. Lisaks jääb valla territooriumile veel Mäekonnu lõkkekoht koos vaatetorniga ning Kautsi metsaonn.	Lisasime veekogu äärsete puhkekohtadena Ähijärve ääres asuvad Alakonnu, Veski ja Suuremäe. Lisaks on huvikohtade kaardikihil välja toodud Alakonnu lõkkekoht, Veski lõkkekoht, Ähijärve lõkkekoht, Suuremäe telkimisala ja Karula RP külastuskeskus. Ubajärve lõkkekoht jääb Rõuge valla territooriumile. Mäekonnu lõkkekoht ja vaatetorn, Kautsi metsaonn, Mikilä lõkkekoht, Tamme Lauri tamme puhkekoht, Perajärve lõkkekoht on kõik leitavad huvikohtade kaardikihilt.
			p.4.4. Matka- ja terviserajad. Radade loetelus pole mainitud RMK poolt hallatavaid Perajärve metsarada, Laste loodusrada ja Peraküla-Aegviidu-Ähijärve matkatee lõiku. Ettepanek need ka lisada. Kaartidelt ei suuda tuvastada, kas RMK objektide alune maa on märgitud puhke ja looduslikuks maa-alaks. Ehk peaks olema?	Seletuskirja on täiendatud matkateede osas. Meie hinnangul ei ole vajalik RMK objektidele määrata maakasutuse juhtotstarvet, kuna RMK puhkealad on üldjuhul laiemad kui konkreetne lõkkekoht vmt objekt. Lisaks on tegemist Karula Rahvusparkiga, kus tegevusi reguleerib ka rahvusparki kaitseeskiri.
			Ettepanekud täiendada ÜP seletuskirja p. 5.3 Taastuenergeetika järgmiselt: kui planeeritav päikesepark piirneb riigi omandis oleva RMK poolt hallatava maaga tuleb päikeseparki kavandamisel päikesepaneelid paigutada RMK kinnistu piirist piisavale kaugusele, et vältida tormimurrust tulenevaid kahjustusi ning päikesepaneelid	Me ei pea vajalikuks lisada konkreetselt RMK hallatavate maadega seotud tingimust üldplaneeringusse. Päikeseparki konkreetne paigutus (sh puude langemise või varjutuse tekke risk) on iga arendaja enda vastutus.

			suunata selliselt, et vältida puude varjutusest päikesepaneelide toimivusele tekkida võivat negatiivset mõju;	
			kui planeeritavale päikesepargile on vajalik juurdepääsu saamiseks kasutada RMK metsateid tuleb metsateede kasutus ning vajadusel teelt täiendava mahaõidu rajamise vajadus kooskõlastada RMK-ga.	Me ei pea vajalikuks lisada konkreetselt RMK teedega seotud tingimust üldplaneeringusse. Juurdepääsu tagamine lahendatakse arendaja ja tee omaniku/haldaja vahel. Märkime, et päikeseparkide rajamisele rakenduvad lisaks spetsiifilistele tingimustele ka ptk 3.1. toodud üldised ehitustingimused.
		EELNÕU/ESKIIS 1.11.2021 nr 3-1.1/2021/5657	RMK on seisukohal, et Antsla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega ja erinevad riigimaale seatavad maa-kasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema neis dokumentides kajastatud ja põhjendatud. 1. Väärtusliku põllumajandusmaa nimistus on kokku 41 erinevat riigimaa tükki. Põllumaana kasutuses (rendile antud) 29 põllu- ja rohumaa tükki, mille edaspidine kasutamine väärtusliku põllumaana võiks jätkuda rentnike huvi korral. Ülejäänud kõlvikud ei ole kasutuses põllumaana ja need tuleks eemaldada põllumaade kihist. Väärtuslike põllumaade kiht lisatud kirjale.	1. Mitte arvestatud. Väärtuslike põllumajandusmaade (vt täpsemalt seletuskirja ptk 4.6) seadmise üldine eesmärk on tagada nende säilimine võimalikult suures ulatuses ja kasutada neid sihipäraselt põllumajanduslikuks tegevuseks. Keskmisest kõrgema boniteediga põllumajandusmaa kui piiratud ja taastumatu ressurss on väärtus, mida tuleb kasutada eelkõige toidu tootmise eesmärgil. Seetõttu ei ole õige lähtuda olemasolevatest (põllu- või rohumaa) rentnikest, vaid juhinduda tuleb kõrge boniteediga põllumajandusmaa olemasolust, mille puhul on tegemist kaitsmist vajava väärtusega.
			2. KAH alad on eelkõige metsad, mida kohalikud elanikud kasutavad igapäevaste tegemiste ja vajaduste jaoks, mistõttu on need olulised kohalikele kogukondadele. Antsla vallas määrab üldplaneering KAH aladeks: Antsla linnaga piirneva Kasumõtsa, Ha-	2. Võtame teadmiseks.

			absaare külas Jahimaja ümbruse metsa. KAH alal kasvava metsa majandamiseks on plaanitud rakendada põhimõtteid, mida RMK on seni rakendanud KAH alade metsade majandamisel. RMK nõustub planeeringu eelnõus seatud tingimustega KAH ala metsade majandamiseks.	
			3. Kohalik sõidutee RMK kihis puuduvad alljärgnevad endise Urvaste valla teed: Urvaste-Keema tee 8432004 Hansi-Urvaste tee 8430175 Rauskapalu tee 8430107 Rauskapalu põik 8432001 Tamme-Lauri 8430005 Kuppari tee 8432005 Ruhingu – Ess-soo tee 8432003 osaliselt RMK on vajadusel nõus eespool toodud ettepanekuid arutama Antsla valla ja planeeringu koostaja osalusel.	3. Täiendame kaardikihte.
		LÄHTESEI-SUKOHAD 03.09.2020 nr 3-1.1/2850	Metsaseaduse § 48 p1 ja 2 alusel on RMK põhiülesanne Antsla vallas asuva Keskkonnaministeeriumi ja Kaitseministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsetava riigimetsa majandamine. Riigimetsa majandamise eesmärk on tagada metsa kui ökosüsteemi kaitse ja säästev majandamine.	Võtame teadmiseks.

			damine. Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse.	
			RMK on seisukohal, et Antsla valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega ja erinevad riigi maale seatavad maa- kasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema neis dokumentides kajastatud ja põhjendatud.	Nõustume esitatud ettepanekuga. Lähtuvalt planeerimisseadusest ning haldusmenetluse seadusest peavad kõik üldplaneeringus seatud tingimused olema põhjendatud. Märkime aga, et üldplaneering ei sea üksnes piiranguid. Üldplaneeringu esimene ja kõige olulisem eesmärk on eelduste loomine omavalitsuse ruumilise arengu kavandamiseks ja omavalitsuse kui terviku tasakaalustatud arenguks. See tähendab nii majandustegevuse edendamist, kuid vajadusel ka piirangute seadmist näiteks loodusväärtustest lähtuvalt.
			Samuti palume üldplaneeringu seletuskirjas ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes esitada metsamaale kavandatud mittemetsamajanduslikel eesmärkidel teostatavate tegevuste osas alternatiivide võrdlused, sh käsitledes ka metsamajanduslikku tegevust.	Üldplaneeringu lahendus koostatakse lähtuvalt omavalitsuse ruumilise arengu vajadustest. Sellest põhimõttest lähtuvalt käsitletakse üldplaneeringus ka metsamaad. Lähtuvalt planeerimisseadusest ning haldusmenetluse seadusest peavad kõik üldplaneeringus seatud maakasutus- ja ehitustingimused olema põhjendatud, kuid üldplaneeringu ja selle KSH koostamise käigus on ebaotstarbekas eeldada kõigi võimalike tegevuste läbikaalumist mingis piirkonnas.
			RMK teeb, olles RMK poolt majandatavate metsade osas vastutavaks isikuks, ettepaneku täiendada keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet, sh sotsiaal-majanduslikku hinnangut, peatükiga, mis	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamise, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel, arvestades üldplaneeringu täpsusastet. Märkime,

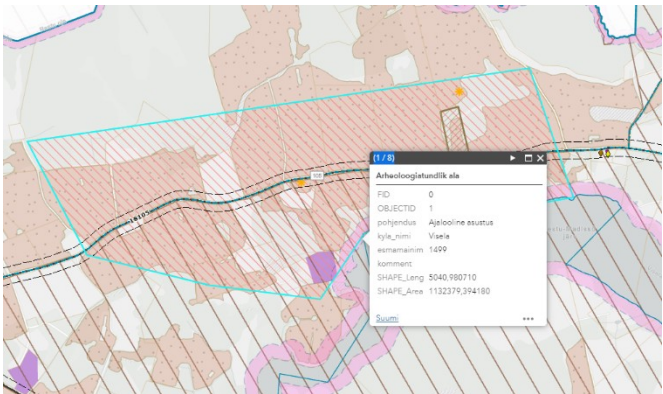
			puudutab üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsade majandamist ja nende metsade uuendamist vastavalt metsaseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud piirangutele.	et üldplaneeringu lahendus peab otse loomulikult vastama kõigile seadustele ja teistele õigusaktidele, kuid planeerimisprotsessis on kohalikule omavalitsusele antud ulatuslik kaalutusõigus, sh metsade majandamisele tingimuste seadmisel.
			Üldplaneeringus, sh selle seletuskirjas palume märkida RMK poolt majandatavate metsade osas, et lubatud on kõik raieliigid, kusjuures detailsed kavad puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud aladel kasvavate metsade majandamiseks ja uuendamiseks koostatakse koostöös kohaliku omavalitsusega, arvestades metsade olemist, nende kasvu-tingimusi, vanuselist jagunemist ja neile aladele planeeritavat metsade olemist ja koosseisu pikemas perspektiivis.	Kaalume ettepanekuga arvestamist üldplaneeringu koostamiseläbiviimisel, arvestades üldplaneeringu täpsusastet. Lähteseksukohtade etapis ei ole otstarbekas konkreetseid seletuskirja sõnastusi kokku leppida, kuna need tekivad planeeringu koostamise käigus, sh koosmõjus teiste tegevustega, KSH tulemustega ning avalikkuse, omavalitsuse ja ametiasutuste koostöös.
	MTÜ Eesti Eramet-saliit	16.01.2023	Suur tänu, et olete meid teavitanud Antsla valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku kohta. Huvitatud osapoolena juhime Teie tähelepanu olulistele metsandusega seotud küsimusele. Erametsaomandi kasutamise piirangute seadmine Metsanduslik tegevus maatulundusmaal on pikaajaline protsess, mis eeldab järjepidevust. Paljud erametsaomanikud on kavandanud erinevaid metsamajanduslikke tegevusi alates noore metsa hool-	Võtame teadmiseks.

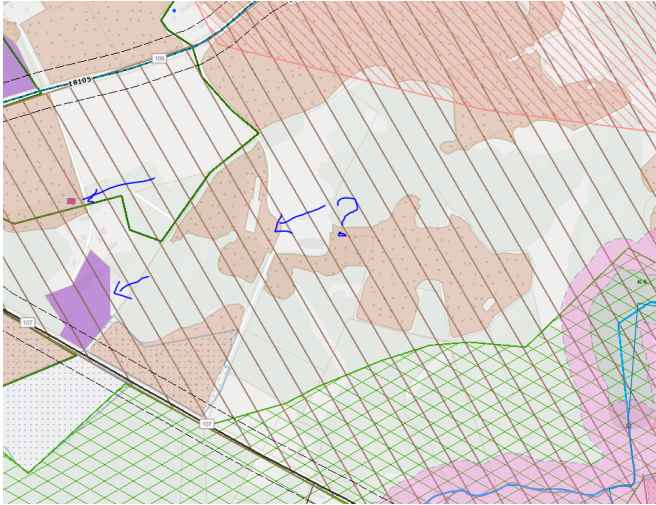
			damisest kuni küpses metsas lageraieni. Kui üldplaneeringuga kavandatakse senist metsamajandamise praktikat muuta, tuleb muudatusega hõlmatud maaomanikke käsitleda planeerimisseaduse § 76 lõike 2 kohaselt isikuna, kelle õigusi planeering võib puudutada ning §76 lõike 4 kohaselt ka teavitada. Teavitamine peab olema individuaalne ja omanikule tuleb selgitada mis konkreetselt tema kinnistul senisega võrreldes muutub. Planeerimisseaduse kohaselt tuleb üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise protsessi erinevatest etappidest metsaomanikke, kelle õigusi planeering võib puudutada, hoida kursis toimuvaga. Milliseid piiranguid saab seada Põhiseaduse § 32 kohaselt sätestab omandi kasutuse kitsendused seadus. Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 21 kohaselt on üldplaneeringu üheks ülesandeks asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele piirangute seadmine. Metsaseaduse 231 sätestab: planeeringuga asula või elamu kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsa majandamisel võib kohaliku omavalitsuse üksus kokkuleppel maaomanikuga planeeringuga seada piiranguid uuendusraie tegemisel raieliigile ning lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele.	
--	--	--	--	--

		Eeltoodust tuleneb, et Planeerimisseaduse § 75 lõike 1 punkti 21 alusel ei saa planeeringuga lageraiet keelata, saab seada piiranguid langi suuruse ja raievanuse osas. Lisaks eeldab senisele metsanduslikule tegevusele piirangute seadmine Metsaseaduse § 231 alusel metsaomanikega kokkuleppe saavutamist. Piirangutest tuleneva saamata jäänud tulu kompenseerimine Metsandusliku tegevuse majanduslik tulu tekib metsaomanikele peamiselt uuendusraiate käigus. On metsatüüpe, kus metsa uuendamise võttena saab rakendada ainult lageraiet. Lageraiete keelamine tähendab metsaomanikule saamata jäänud tulu ning metsaomanikel on õigustatud ootus, et see temale kompenseeritakse. Looduskaitseaduse alusel kehtestatud piiranguid metsa majandamisele kompenseeritakse nendes metsades, kus majandamine on tugevasti pärsitud (peamiselt tähendab see lageraiete keeldu) kompensatsiooniga 110 eurot/ ha ning leebe- mate piirangute korral 60 eur/ha aastas. Kuna metsaomaniku jaoks ei ole oluline millise regulatsiooni alusel piirang kehtestatakse, tuleb ka planeeringute käigus tehtud piirangute tulemusel omanikule saamata jäänud tulu kompenseerida sarnaselt looduskaitseaduse alusel kehtestatud piirangutele. Täname, kui olete eelkirjeldatud tingimustega planeeringu koostamisel juba arvestanud või võtate need ettepanekud arvesse hilisema menetluse käigus.	
--	--	--	--

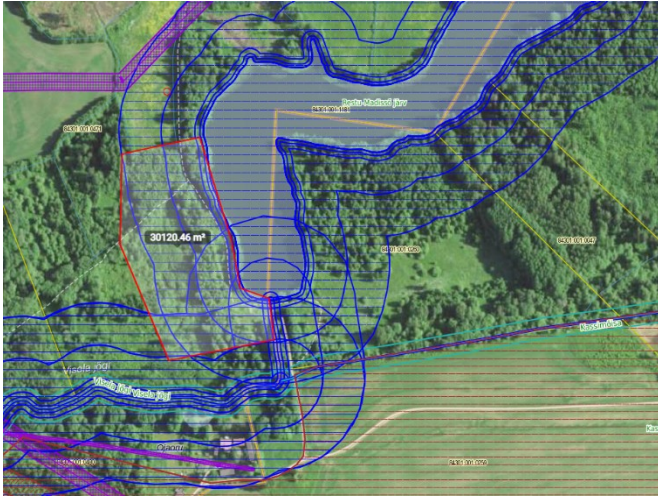
KOHALIKUD MAAOMANIKUD JA HUVIGRUPID

	Eraisik T. Schmei-man	VASTUVÕTMINE Kiri 07.02.2023	Miha Maanka kinnustite omanikuna ei soovi avalikku teed oma kinnistule. Sellen, et juundepäas täistele kinnistutele on -lagatud tõllu kinnistult. Päruu üldplaneeringust võlga jätta Antsla valla poolt omanikult teinud Alapaama põiu te, Minu kui kinnistite-omaniku näest pole saadud ei kirjeldatud ega seadust luba. Miha üheltasti ei soovi seda teed minna, Sellen, et tagada kinnistite juundepäasu tee tähtsuse kinnistutele, teen ettepaneku minnakida tõllu tänav koos Alapaama kinnistuga.	Arvestame ettepanekuga ning võtame Alajaama põigu avalike teede kihilt maha.
	Rande Agro OÜ	VASTUVÕTMINE E-kiri 27.01.2023	Lisana oleme pöördunud KOV-i poole (ja viitame varasemale kirjale ja küsimusele), et saada selgust mida tähendab antud arh.tundlik ala, kuna sellisel kujul ei tundu sellel kitsendusel olevat alust:	Selgitame, et arheoloogiatundlikud alad on kantud üldplaneeringusse Muinsuskaitseameti ettepanekul. Täpsemad tingimused arheoloogiatundlikul alal on toodud ÜP seletuskirja peatükis 4.1.3.

				
	E-kiri 28.12.2022	Sooviksime teha järgmised ettepanekud ning viitame eelmiste ettepanekute korrektseks muutmisele: 1. Sooviksime antud ala muuta tootmismaaks, kuna tegemist on nõukogude aegse kartulikeldri kompleksiga ning see on majanduslikult integreenunud muu Rande Agro OÜ tootmisega, siis näeme antud osas ühist toimivat tootmistaad.		Arvestame ettepanekuga ning laiendame tootmise maa-ala vastavalt tehtud ettepanekule.

			2. Eelmise ettepaneku (kirja) punkt on valesti kajastatud: 	Täpsustame planeeringulahendust ning li- same uue tootmismaa ja alajaama.
			Tootmismaa ja alajaama asukoht on valed. Soovik- sime antud osas tootmismaad taastada nii nagu see oli kunagi kasutusel. Sellisel kujul on antud asukohas vanad kolhoosiaegsed hooned, vundamendid ja taristu. Samuti on antud asukohas üks piirkonna peamisi elektrienergia jaotamise alajaamu ja 10Kv lii- ni hargnevus. Käesaolevas asukohas on samuti 300Kw elektrienergia tootmisjaam.	Vt eelmine punkt.

				
		3. Puhkemajutuse arendamine (muuta äri maaalaks) veekogu äärde: Jätakuks eelmisele ettepanekule oleme jätkuvalt huvitatud, et antud alal oleks planeering puhekompleksi loomiseks „väikemajade näitel“ – liitena manus	Arvestame ettepanekuga osaliselt. Täiendame planeeringulahendust, määrates alale osaliselt äri maa-ala juhtotstarbe, mis ulatub ka Restu-Madissõ järve kalda piiranguvööndisse. Järve kalda ehituskeeluvööndisse ei ole ärimaa kavandamine põhjendatud.	

				
	Eraisik P. Pärn	EELNÕU/ESKIIS 15.10.2021	1. Pärna tänavale alates Jaani tänavalt kuni Tsooru mnt alguseni peaks ikka ka jalg- ja jalgrattatee ette nägema. Samuti peaks olema ette nähtud ühendus jalgteel näol lõunapoolsetele elanikele jaama juures olemas oleva raudtee ülekäigukohaga. Liiklus (ka põllumajandus- tehnika) on siin ikka päris tihe.	1. Arvestame ettepanekuga.
			Piirkondlikud ehitustingimused – tabel 3 2. Uute moodustatavate kruntide suurus ei tohi olla väiksem kui 1500 m² - võib-olla võiks olla juures lee- vendus, nt. et väljakujunenud hoonestuslaadi vahele moodustatav krunt võib olla nt. kuni 50% väiksem.	2. Täiendame sõnastust, et väljakujunenud hoonestusstruktuuri, tuleohutuskujasid jms arvestades võib olla uute moodustatavate katastriüksuste suurus väiksem kui 1500 m².
			3. Max. hoonete alune pind 500m²? Kui tegu on ca 800m² ol.oleva krundiga, siis 500m² täis ehitada on paljuvõitu. Ehk peaks seda reguleerima täisehitus-	3. Täiendame seletuskirja hoonete aluse pinna suhtest krundi pindalasse. Selgitame, et tegemist on maksimaalse või-

			protsendiga hoonete aluse pinna suhtest krundi pind- alasse?	malike hoonete aluse pinnaga. Kavandatava hoone maht peab lähtuma piirkonna elamu- te mahtudest nii ehitisealuse pinna kui ka kõrguse poolest. Ehitustegevuse kavan- damisel tuleb mh arvestada ka arhitektuur- sete, ehituslike ja kujundustingimustega, haljastusnõuetega jne.
			4. Eluhoone fassaad peab avanema veekogu või täna- va poole? Millisest veekogust on jutt?	4. Täpsustame sõnastust, et avalikult kasu- tatava veekogu puhul.
	Visela	EELNÕU/ESKIIS 21.10.2021	1. Soovime Rande tootmisala (84301:001:0471) muuta tootmismaks, kuna antud asukohas toimub põllumajanduslik tootmine. Hetkel asub sellel alal te- raviljakuivati (koos enda tehnosüsteemidega), PVC angaar, laut ning ehitusluba on antud teravilja säili- tuspunkritele.	1. Määrame tootmise maa-ala juhtotstarbe.
			2. Puhkemajutuse maa (KÜ toodud kirjas). Sooviksi- me käesoleval ala tegeleda turismi ja majutusega. Selle soodustamiseks tuleks maakasutus viia vas- tavusse ning veekaitse piiranguvööndit antud osas vähendada. Kuna turism/puhkemajutus omab nii sot- siaalmajanduslikku kui ka kogukonna ettevõtluse tasemel arendavat mõju piirkonnale, siis oleks antud ala muutmine ÜP-s väga tähtis antud piirkonna arengu jaoks.	2. Palume esitada täpsem info kavanda- tavate tegevuste osas, mille järel on võima- lik hinnata vajadust maakasutuse tingimus- te määramiseks, ehituskeeluvööndi muut- miseks jms. Täiendatud 26.04.2022 Ettepanekuga ei ole arvestatud, sest oma- nik pole esitanud omapoolset tegevusplaani.
			3. Rohealad väärtusliku põllumajandusmaal: Sooviksime, et väärtuslikul põllumajandusmaal ei as- uks rohealasid, mis võivad tulevikus piirata selle maa kasutamist. Kuna EU Liidu tasemel muutuvad keskkon- na nõuded üha rangemaks ning see võib ohustada ja piirata oluliselt antud maade kasutamist põllu-	3. Üldplaneeringuga on määratud väärtusli- kud põllumajandusmaad ning seatud tingi- mused nende kaitseks. Täpsemad tingi- mused vt ÜP seletuskirjast ptk 4.6. Vaatame üle alad, kus rohevõrgustik kattub väärtuslike põllumajandusmaadega ning va-

			majandusliku tootmise eesmärgil. Samuti sooviksime, et uues ÜP-s oles märgitud ära väärtuslik põllu-majandusmaa, mis on aktiivses kasutamises ning väga viljaka mullaga.	jadusel täpsustame nende piire. Täiendatud 26.04.2022 Rohevõrgustiku ala piirid on täpsustatud ja omanikuga kooskõlastatud.
			4. Perspektiivne liiva- ja kruusa maardla ala (joonis lisatud kirjale): Antud asukohas on enne 1990 aastaid kaevandusega tegeletud ning siis kasutati seda kohaliku piirkonna jaoks (teede ehituseks). Oleme lasknud uurida antud piirkonna liiva-ja kruusa kvaliteeti, mis on kõrge väärtusega. Sooviksime, et antud ala kantakse perspektiivse asukohana maardlaalaks.	4. Selgitame, et maardlate info pärineb Maa-ametist. ÜP kajastab vaid riiklikus andmebaasis kajastatud maardlaid. Uue karjääri avamiseks on vajalik geoloogiline uuring.
	EELK Urvaste Püha Urbanuse Kogudus	EELNÕU/ESKIIS 10.11.2021	1. Urvaste kalmistu laiendamine. Alus: EELK Urvaste koguduse arengukava: Kasutusele võetud lisamaa IX kvartal (joonis kirjas).	1. Laiendame kalmistu maa-ala vastavalt saadetud joonisele.
	Eestimaa Roheliste Antsla piirkond	PETITSIOON 23.03.2022 https://kohalik.rahvalgatus.ee/initiatives/6588767e-0cce-4ad0-b469-3c7d9f7336ff	Antsla Rohelised ning allakirjutanud paluvad Antsla valla üldplaneeringusse viia sisse järgnev muudatus KAH-alade majandamise kohta Antsla vallas: KAH aladel (Kasumetsa ja Haabsaare jahimaja ümbrus) on keelatud teha lage- ja turberaieid ehk uuendusraieid. Selgitus: KAH-alad ehk kõrgendatud avaliku huviga alad on RMK hallatavatel maadel asuvad alad, mille majandamisega kaasneb kõrgendatud avalik huvi. Antsla vallas on üldplaneeringuga kehtestatud kaks KAH-ala:	Uuendusraiete osas täiendati KAH alade tingimusi järgnevalt: <i>„KAH alal ei tohi lageraie maht ühes aastas ületada 2 ha.“</i>

			1) Antsla linna puhkemets (Kasumõts, piirneb Antsla linnaga); 2) Haabsaare külas jahimaja ümbruse mets Peame äärmiselt oluliseks, et kohalikud elanikud saaksid nii Antslas kui Haabsaares linna ümbruse metsaradadel teha tervisesporti ja loodusvaatlusi, et säiliks elupaigad lindudele ja loomadele ning et Antsla linna elanikud oleksid tänu metsale paremini kaitstud võimaliku tööstusmüra ja õhureostuse eest. Oleme seisukohal, et Antsla valla üks suurimaid väärtusi on meie looduskeskkond ning soovime, et KAH-alasid majandataks vaid läbi püsimeetsanduse põhimõtete.	
	ARVAMUSE ESI-TAMINE 19.06.2022	Palun muuta Üldplaneeringus punkti 4.6.1 (KAH-alade punkt) ning sõnastada see järgnevalt: Punkt 4.7.1. Tingimused KAH alade majandamiseks KAH aladel on uuendusraied (lage- ja turberaied) keelatud Raietööde käigus tekkinud raidmed koristatakse kasutatavatelt metsateedelt ja -radadelt; Tööde käigus ei kahjustata kasutatavaid metsateid ja -radasid;	Uuendusraiete osas täiendati KAH alade tingimusi järgnevalt: <i>„KAH alal ei tohi lageraie maht ühes aastas ületada 2 ha.“</i>	
		Lisaks soovitame lisada täiendava tingimuse valikraietele: Pärast valikraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala (m2 /ha) olla väiksem kui: Puistu Boniteediklass 1A 1 2 3 4	Ettepanekuga mitteamvestatud. Metsateatised esitatakse KOV-le kooskõlastamiseks.	

			5 5A Okaspuu-ja kõvalehtpuupuistu 26 24 22 20 18 16 14 Pehmelehtpuupuistu 22 20 18 16 14 12 10 Tegu on piiranguvööndites (mis on mh ka kohalike kaitsealade kaitseeržiimiks) valikraietele esitatava nõudega, mis tagab selle, et puistut ei raiutaks liiga hõredaks. KAH- alade näoli ei ole tegemist majandusmetsadega, see pole antud metsade funktsioon.	
			Alternatiivina, palun Üldplaneeringu koostamise komisjonil panna antud punkt praeguses sõnastuses vs käesolevas dokumendis sõnastatuna volikogus hääletusele, sest siinset sõnastust toetab avalik huvi (petitsioon) ning arengu- ja planeerimiskomisjoni seisukoht (4 antud sõnastuse poolt, 3 erapooletut).	Ettepanekuga mitteamvestatud. Sellisel juhul peaks volikogu arutama kogu üldplaneeringu sõnastuse üle. Volikogu annab heakskiidu üldplaneeringu sisu (mitte sõnastuse) kohta üldplaneeringu kehtestamisega.
			Veel selgituseks: Vastuses ettepanekule peatada uuendusraied KAH-aladel märgite, et "KAH alal kasvava metsa majandamiseks on plaanitud rakendada põhimõtteid, mida RMK on seni rakendanud KAH alade metsade majandamisel." Teatavasti aga on just RMK senised tegutsemispõhimõtted ning näiline kaasamine tegeliku asemel põhjustanud suurt rahulolematust paljudes armastatud puhkepiirkondades (meie lähedal näiteks Erastvere ja Otepää Kullalaane) ning ajendanud saatma Riigikogule 3769 allkirjaga rahvapöördumise lõpe-	

			tamaks uuendusraied linnade, külade ja elamute lähedastes riigimetsades. Kaasamise põhimõtet ei täida ka nõue, et asulaid ümbritsevate rohealade raied kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega, kuna see info ei jõua volikokkugi, laiemast kogukonna kaasamisest kõnelemata. Lähemat seletust vajaks, miks ei ole RMK hinnangul võimalik kahjustunud kuusikutes valikraiet teha. Sanitaarraiet ei ole üldse mainitud. Siinsamas Kasumetsas on hästi näha, et ka lageraie ei pidurda, vaid pigem soodustab kuusikute ürasekikahjustuste kiiret levikut - seda just lageraielankidega piirnevatel aladel. Kahjustunud puid saab jätkuvalt eemaldada hooldusraie käigus, peale selle ei ole kuusikute osakaal Kasumetsas kuigi suur. Seega ei ole kaalukat põhjust Kasumetsa uuendusraiete mittekeelamiseks. Võidavad sellest sajad Antsla piirkonna elanikud, meie vald, loodusharidus, linnud-loomad jpt. Kes sellest täpselt kaotab...?	
			Millel baseerub ÜP-meeskonna vastus, et mahepõllumajandus ei ole üldplaneeringu teema? Mahepõllumajanduse viite leiab näiteks Türi valla ÜP seletuskirja eelnõust lk 37 (Väärtusliku põllumaa maakasutuse arenduse põhimõtted): 3) eelistada mahepõllumajanduslikku tootmist; 4) vähendada põllumajanduslikust tootmisest pärinevat reostust/häiringuid;	Ettepanekuga mitteamvestatud, sest tegemist ei ole ruumilise planeerimise tingimusega. Antud teemat on võimalik käsitleda arengukavas. Sellisel tingimusel puuduks rakendusmehhanism. KOV ei reguleeri põllumajandust.

		Allikas: https://www.tyri.ee/documents/101289/29972219/T%C3%BCri_%C3%9CP.pdf/d2580cb3-0d57-4987-8407-189790d133a2 Sellise sõnastusega saame täiendada ka Antsla valla üldplaneeringu väärtuslike põllumaade punkti. Põhjendus: Meil ei ole andmeid, kui paljud Antsla valla veetarbijatest paiknevad hajaasustuses. Võib eeldada, et ca kolmandik valla elanikest kasutab joogiks salvkaevuvett. Ohtlike ainete, eeskätt herbitsiidide ja pestitsiidide vaba põhjavesi on elanike tervise ja sigimisvõime kontekstis elutähtis küsimus. Otseselt on põhjavee ülemiste kihtide saastumisele viidanud ka Terviseamet, kes tegi Antsla üldplaneeringu jaoks mh ettepaneku mitte lubada salvkaevude rajamist joogivee allikatena nende reostustundlikkuse tõttu. Allikaid joogivee ja infertiilsuse suurenemise kohta: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6396757/ https://www.lifeionizers.com/blog/chemicals-in-our-water-linked-to-low-fertility/	
		Palun muuta punkt 4.6 viimast lauset (Raie kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist) järgnevalt: Raie kooskõlastatakse kohaliku omavalitsuse volikoguga enne metsateatise esitamist (ehk volikogu peab anna raieks heakskiidu). Selgitus: Tegemist on aktiivses avalikus kasutuses	Arvestame ettepanekuga.

			olevate metsadega, volikogu liikmed on saanud on mandaadi Antsla valla elanikelt ning antud otsused peavad olema demokraatlikud ja läbipaistvad. Juhtum KAH-alade punktidega näitas selgelt, et volikogu kaasamata, ei arvestatud ei kohalike elanike soovide ega ka arengu- ja planeerimiskomisjoni otsusega. Sellise äärmiselt halva valitsemispraktika vältimiseks ongi vaja volikogu heakskiit.	
		EELNÕU/ESKIIS 10.11.2021 7-1/1/1180	Lähtuvalt Võru maakonna arengustrateegia (https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/4160/3202/1009/Arengustrateegia%20lisa.pdf#) strateegilisest tegevussuunast – looduslike maastike, ristipuude ja muude looduslike pühapaikade hoidmine: 1. Üldplaneeringus on vajalik täpsustada, et rohevõrgustiku aladel ja KAH-aladel on keelatud teha uuendusraiet (lage- ja turberaiet) ning põllumajanduses on eelistatud maheviljelus.	1. Maheviljeluse eelistamine põllu- majanduses ei ole ÜP teema. Rohevõrgustikus uuendusraiete keelamise aluseks saaks olla ülekaalukas avalik huvi. Ettepanekust ei selgu, milline on uuendus- raiete keelamise eesmärk. Rohevõrgustiku peamine kaitse eesmärk on tagada selle si- dusus. Raied muudavad ajutiselt metsa kui elupaiga omadusi, kuid pikas perspektiivis rohevõrk ja selle sidusus säilib. KAH alal kasvava metsa majandamiseks on plaanitud rakendada põhimõtteid, mida RMK on seni rakendanud KAH alade metsade majandamisel. Raiete teostamise tingimusi täpsustatakse konkreetsete alade metsa- tööde planeerimisel arvestades kogukonna ettepanekutega.
			2. Rohevõrgustiku tegelikuks toimimiseks ning maastike (sh autentse ja loodusesse sobituva inimasustuse) säilimise tagamiseks on vajalik valla põhjaosa ehk Urvaste Ürgorust/Visela-Majala rohekoridorist põhja poole jäävad Restu, Visela, Koigu, Kirikuküla, Urvaste, Ruhingu ja Lümatu külad tervikuna võrgustikku haarata.	2. Selgitame, et ÜP-s käsitletav rohevõrgus- tik on eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimist tagav ning asustuse ja majandus- tegevuse mõjusid tasakaalustav looduslikest ja poollooduslikest kooslustest koosnev süs- teem, mis koosneb tugialadest ning neid ühendavatest rohekoridoridest. Laiemalt mõeldakse rohevõrgustiku all nii looduslike

				kui ka poollooduslike alade jms keskkonnamõju elementide ökoloogiliselt toimivat võrgustiku, mis on loodud ja mida hallatakse eesmärgiga tagada looduslike protsesside toimimine, pakkuda mitmesuguseid ökosüsteemiteenuseid ning leevendada kliimamuutuste mõju. Rohevõrgustiku koosseisu ei ole otstarbekas ega võimalik hõlmata külasid tervikuna, kuna sellisel juhul ei oleks tegemist erinevate valdkondade tasakaalustatud käsitlemisega.
			3. Kohaliku kaitseala moodustamine ristipuude 50 m piiranguvööndi ulatuses seal, kus ristipuid ei ole võetud riikliku kaitse alla (Tsooru, Viirapalu).	3. Täpsustame ristimetsade kaitse alla võtmise tingimusi. Üldjuhul on Eestis ristimetsad ja -puud võetud kaitse alla kultuurimälestistena - ajalooliste looduslike pühapaikadena (nt Piirivariku ristimets). Teadaolevad ristipuud on ÜP joonisel kohaliku tasandi kultuuripärandi objektidena (pärandkultuuriobjektid) ja nende kaitse peamine viis on omanikuhoid. Leiame, et puudub vajadus ristipuude ümber LKS mõttes kohalike kaitsealade moodustamiseks.
			4. Kuna valla arengu jaoks on kriitilise tähtsusega just looduskeskkonna ja miljööväärtuslike alade säilimine ja selle baasilt pakutavad teenused, palume üldplaneeringu juhtrühmal võimalikult kiiresti korraldada temaatiline koosolek, kuhu kaasatakse nii vallakodanikud kui ka valdkonna asjatundjad. Nii teemakoosolekul kui tulevastel aruteludel valla eri piirkondades peab olema võimalus teha täiendavaid ettepanekuid ÜP-projekti muutmiseks.	4. Võtame teadmiseks. Võimalik kaasa rääkida avalikel aruteludel.

			5. Ainulaadse mõisaansambliga ning Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuritee ääres asuv Vana-Antsla peab olema üldplaneeringus väärtustatud miljööväärtusliku alana, kus ehitustegevusele kehtivad erinõuded ning vald panustab ressursi ajalooliste hoonete taastamise korraldamisse, perspektiiviga asustada just siia mõni riigiasutus (nt roheliste poolt soovitud kõrgkooli filiaal või miks mitte ka Maaeluministeerium).	5. Vana-Antsla jääb erinevate väärtuste ja piirangutega aladele (sh väärtuslikud maastikud, riiklikud kultuurimälestised koos kaitsevööndiga, looduskaitsetised objektid). Täiendavate piirangute lisandumine miljööväärtusliku ala näol ei ole mõistlik, sest väärtuste kaitse on tagatud. Vald saab teatud määral panustada hoonete taastamise korraldamisse, kuid eraomandi puhul sõltub see paljuski maaomaniku tahtest.
			6. LISA: Antsla Roheliste üldine seisukoht seoses metsade majandamisega Antsla Vallas. Oleme seisukohal, et jätkusuutlik looduskeskkond on Antsla valla üks kõige olulisemaid väärtuseid, mille kasu ei piirdu vaid elurikkuse suurenemise ning keskkonna väärtustamisega, vaid mis omab potentsiaali tuua Antsla vallale erinevaid sotsiaalmajanduslikke kasutegureid. Roheliste ettepanek on lihtne: seame eesmärgiks, et aastaks 2026 saaks Antsla vallast esimene omavalitsus Eestis, kus metsi majandatakse jätkusuutlikult läbi püsimeetsanduse põhimõtete ning kus uuendusraied (nii lage- kui turberaied) oleksid keelatud. Keskkonnateadlikkus on üha enam hinnas ning tegu oleks ideaalse võimalusega presenteerida Antslat kui kaks sammu ette mõtlevat, tulevikku vaatavat ning innovaatilist valda. Soovime kaasata protsessidesse nii metsandus- kui ka turundus- ja kommunikatsioonieksperte eesmärgiga teha Antslast Eesti loodusturismi keskus, mille sotsiaalmajanduslik	6. Metsade majandamisele soovime läheneda nii, et oleks tagatud tasakaal erinevate valdkondade vahel. Antsla vallas on püsimeetsanduse põhimõtted tagatud nt Karula rahvusparkis, Pokumaal jne ning seda ei ole mõistlik kogu valla territooriumile laiendada.

			kasu läbi turismi, ettevõtluse jpm kaalub oluliselt üles lühiajalisele majanduslikule kasule orienteeritud praeguse metsanduspoliitika. „Antsla – esimene roheline omavalitsus Eestis” on suur siht, mille nimel pingutada, millega eristuda ning mis tooks Antsla kõige positiivsemas võtmes Eesti ja Euroopa kaardile.	
	Eraisik A. Hallik-Konnula	ARVAMUS ESI-TAMINE 18.06.2022	Palun lisada üldplaneeringusse lähikeskusena Urvaste, kus toimib mitmekesist teenustepaketti (kino, pesupesemise teenus, kohalike toodete müük, info-punkt, heaoluteenused) pakkuv seltsimaja ning ekspertide sõnul maakonna üks väheseid, kui mitte ainuke loovmajanduse keskus, vastates seega maakonna-planeeringu lähikeskuse kirjeldusele (keskus, mis pakub kohaliku keskusega võrreldes suhteliselt väiksemat hulka teenuseid, kuid mille roll on oluline üksikute kodulähedaste teenuste pakkumisel.) Nende teenuste alusel liigitub ka Antsla külje all paiknev Kobela lähikeskuseks, mitte kohalikuks keskuseks. Peale selle tegutseb Urvastes raamatukogu ning kool, mis on küll riiklik, kuid külapildis nähtav, teenuseid tarbiv, heakorda loov. PS Urvaste tunnistamine lähikeskusena on laiemas plaanis ka perspektiivi andmine mittetulundussektori-le laiemalt - kas järjepidev vabatahtlik töö ühe või teise piirkonna edendamisel võib viia püsivate tulemusteni või usutakse valda paremini toimivat ilma selleta.	Arvestame ettepanekuga.
		EELNÕU/ESKIIS 10.11.2021	1. Palun lisada kohaliku tasandi kultuuripärandi nimekirja ja teha ettepanek lisada kultuurimälestiste riikliku registri XX sajandi arhitektuuri andmekogusse 1939. aastal ehitatud ja autentsel kujul säilinud	1. Selgitame, et kultuurimälestiste riikliku registri XX sajandi arhitektuuri andmekogu ei ole riikliku kaitse all olevate objektide nimekiri ning seetõttu ei saa ÜP-ga selle

			Urvaste seltsimaja (endine koolimaja), mis on sõjajärgse aja silmapaistev ehitis maakoolimajade hulgas (vt https://register.muinas.ee/ftp/XX_saj._arhitektuur/alusuuringud/Maakoolimajad/Maakoolimajad%20koos.pdf), rikastab vaadet Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuriteelt ja mida on plaanis edasiste projektidega veelgi kenamaks muuta.	nimekirja täiendamiseks ettepanekuid teha. Ettepanekuga on ÜP seletuskirjas arvestatud selles osas, mis puudutab väärtustamist kohalikul tasandil ning kaitstavate väärtuste säilimise tagamist. Urvaste seltsimaja on Kanepi-Antsla-Lüllemäe kultuuritee äärses huvikohana ÜP kaardil markeeritud.
			2. Üldplaneeringu menetlusprotsessi käigus on tegelikult tarvis üle vaadata ka teised endise Urvaste valla väärtuslikud ehitised, kuna sellekohane analüüs näib olevat puudulik. Sh Vaabina meierei, Kuldre vana koolimaja (praegune lasteaia hoone) jne.	2. Ettepanekuga on arvestatud osaliselt. Vaabina meierei on väärtusliku objektina kantud üldplaneeringu kaardile. Kuldre vana koolimaja on juba eelnevalt kohaliku kaitse all olevate pärandkultuuriobjektide kihil. Endise Urvaste valla territooriumile jääb mitmeid üldplaneeringuga kohaliku kaitse alla võetud objekte, sh XX saj arhitektuuri-pärandi objektid, maaehituspärand, pärandkultuuriobjektid, kultuuritee äärsed huvikohad jne. Leiame, et sealse piirkonna kultuuriväärtuste kaitse on tagatud.
			3. Taotleda valla omandisse või omandada valla poolt kõrge puhkeotstarbelise väärtusega kinnistud (potentsiaalne KAH-ala) Urvaste külasüdames, katastritunnused 14201:001:0582 ja 14201:001:0462. Üks omandamise eesmärk oleks puurinde säilitamine, samas sobib antud ala ka rajatiste ja hoonete jaoks.	3. Mitte arvestatud. Urvastes ja selle lähistel on olemas erinevad puhkevõimalused, sh RMK puhkemetsad, Pokumaa jne. Samas on ka hooldamata eramaid kooliga piirnevas osas, mida on võimalik puhkeotstarbel kasutusele võtta.
			4. P. 5.1.4 Jalg- ja jalgrattateed Kuldre risti-Urvaste mõisa kilometraažis peaks 5,4 km asemel olema 9 km. Kui aga avaneb võimalus rajada kergliiklustee Kanepi suunal kuni valla piirini, siis on kilomeetreid ca	4. Täpsustame sõnastust. Planeeritava jalg- ja jalgrattatee pikkus Kuldre risti ja Urvaste kooli vahel on ligikaudu 5,4 km.

			11.	
			5. Jäätmemajanduse peatükis p 5.5 muuta „Tagada elanikkonnale jäätmete taaskasutuse kindlustamiseks mõistlikus kauguses ja mahus liigiti kogutavate jäätmete kogumisvõrgustik“ järgmiselt: „Tagada elanikkonnale jäätmete taaskasutuse kindlustamiseks pakendijäätmete kogumine ja äravedu nende tekkekohas ehk inimeste elupaigas“.	5. Jäätmeveo kavandamine ei ole üldplaneeringu teema.
	MTÜ Kaikamäe ja Urvaste Külade Selts	EELNÕU/ESKIIS 10.11.2021	1. Juhime tähelepanu, et üldplaneeringu eskiisprojektis on jäänud määratlemata Urvaste ja Kaikamäe piirkondlike keskuste (valla omandis olevad endised koolimajad) juhtotstarve, mis peaks olema „ühiskondliku ehitise maa-ala“. Samuti on oluline märkida need paigad üldplaneeringu punktis 1.2.4 „Heal tasemel kohalikud keskused“, kus sarnaselt Tsoorule säilitatakse olemasolevad teenused ning vajadusel lisatakse uusi. On äärmiselt oluline, et igas valla kandis (vt Võru maakonna sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneering), kus juba on olemas kogukonnakeskuste funktsiooni kandvad hooned, oleks nende toimine kogukonna ja omavalitsuse koostöös tagatud ka edaspidi. Ettepanek – lisada üldplaneeringusse Urvaste ja Kaikamäe piirkondlike keskuste juhtotstarve ning täiendada üldplaneeringut nimetatud keskuste osas.	1. Arvestame ettepanekuga osaliselt. Määrame ühiskondliku ehitise maa-ala juhtotstarbe Urvaste ja Kaikamäe endiste koolimajade alusele maale. Selgitame, et üldplaneeringu punktis 1.2.4 kajastatud keskuste puhul on arvestatud Võru maakonnaplaneeringust tuleneva keskuste tasemete hierarhiaga, arvestades samal ajal ka demograafilise ja majandusliku olukorraga. Keskused määratakse vastavalt seal kättesaadavate teenuste tasemele ja see paneb ka KOVile kohustuse seal teenused tagada. Piirkondlik keskus on Antsla, kohalikud keskused Kuldre ja Kobela, lähikeskus Tsooru. Keskuste hierarhiat on selgitatud dokumendis „Lisa 2 - Ülevaade Antsla vallast“. Urvaste ja Kaikamäe määramine antud kontekstis keskusteks ei ole võimalik, kuid see ei takista kogukonnakeskuste funktsiooni kandvate hoonete toimimist.
	Eraisik R. Proos	EELNÕU/ESKIIS	1. Olen tutvunud Antsla valla üldplaneeringu eelprojektiga ja minule jääb arusaamatuks Urvaste Külade	Selgitame, et avaliku veekogu kallasraja kasutamine on igaüheõigus, millele peab

		10.11.2021	Seltsi ettepanek, esitatud proua A.K isikus - "Taasluua ajalooline ligipääs Uhtjärve kallasrajale ning järve kaldal paiknevate kultuuripärandi objektide juurde Urvaste ja Lümatu küla elanike jaoks Järve talu lähistelt"... Minule teadaolevalt sellist ajaloolist avalikku ligipääsu Uhtjärve kallasrajale pole olnud. Leian, et Uhtjärve looduslal on piisavalt avalikku huvi rahuldavat kasutusotstarvet - edelakaldal äri maa-ala Uhtjärve Nõiariik ja loodekaldal Antsla valla avalik supelrand koos Uhtjärve suvepidude korraldamiseks ettenähtud vabaõhulavaga.	ligipääs olema tagatud. Samuti asuvad Järve ja Järverahva katastriüksustel riiklikud kultuurimälestised, millele lähtuvalt muinsuskaitseseaduse §-st 41 tuleb tagada juurdepääs järgmistel tingimustel: - Kinnismälestise juurde viivad väljakujunenud teed ja rajad on päikesetõusust päikeseloojanguni avalikuks kasutamiseks ning nende olemasolu korral peab kinnisasja valdaja tagama nimetatud ajal isikute juurdepääsu mälestisele. - Õuemaale, kus asub kinnismälestis, või kinnismälestiseks olevasse hoonesse pääsevad teised isikud kinnisasja valdaja määratud ajal ja korras, sealhulgas on omanikul või valdajal õigus küsida tasu.
	Eraisik E. Klaar	Ettepanek 02.02.2021	Mõeldes üldplaneeringus osalemise kutsele, ei osanud vanainimesena sellele kuidagi "läheneda". Nüüd luges valla lehest ettepanekuid, julgeks pakkuda veel järgmist: Kuldre vallamaja esine suur parkla tekitab kõleduse - mahajäetuse tunde - suur lage väli majade juures, kus on vähe lilli ja hooldatuse tunnet. Platsile võiks lisada haljastust (kastides taimed nt) ja nende vahele natuke turnimise vahendeid lastele ja kiikusi nii lastele kui täiskasvanutele. Üksik lauatenise laud platsi ääres ei suuda tühjuse tunnet muuta. Ei osanud vormistada ilma selgituseta.	Üldplaneeringu lahenduses on nimetatud ala kajastatud segahoonestualana, mis võimaldab rajada erinevaid ehitisi (sh rajatisi).
	Eraisik K. Lember	Ettepanek 06.01.2021	Mina kirjutan tegelikust probleemist, ning nagu ka arusaan vastustest siis antud piirkonnaga ei ole tänase seisuga midagi ka planeeritud.	Isikule on vastatud kirja teel. Valla teede mustkatete alla viimine toimub vastavalt teehoiukavale

			Seda ma siiski nimetan VALLA unustatud piirkonnaks. Võibolla ma eksin ja vald leiab kiired lahendused, mingi lisaprojekti näol. See oleks suurepärane. Elame täna, siin ja praegu. Ma ei mõista miks on see olemasolev tee üldplaneeringu teema. Palun ainult, et vald lahendaks olemasoleva tee seisundit tänapäevase kombe kohaselt. Siin on vaja tänase üldplaneeringule teha detailplaneering, projekt, otsida erinevatest kanalitest finantsid. Nagu eelmises kirjas kirjutasin, see tee on suurema vajaduspõhisusega kui algul võib tunduda. Esiteks parandame kogukonna elukvaliteeti, anname inimestele uusi võimalusi arenguks, teiseks laiendame valla rahvale ja külalistele vabaja ja spordi harastamise võimalusi. Kolmandaks, läbi selle pane me elu käima. Infrastruktuuri loomine ja maaelu aktiveerimisele hoo andmine ongi valla ülesanne.	
	Eestimaa Looduse Fond	Ettepanek 08.01.2021	Olete Antsla vallas koostamas üldplaneeringut. Selle väga olulise töö käigus lahendate ilmselt ka mitmeid ülesandeid, mis on seotud metsamaade kasutusega. Need ülesanded võivad olla näiteks väärtuslike rohealade, puhke- ja virgestusalade, rohevõrgustike, kohalike kaitsealade, asulaid kahjulike keskkonnamõjude eest kaitsvad metsade määramine ja nende funktsioneerimist tagavate tingimuste seadmine. Lahenduste kaalumiseks on oluline teada, milliseid	Võtame teadmiseks.

			valikuid õigusraamistik ja majandamisvõtted selles valdkonnas teha võimaldavad. Eestimaa Looduse Fond on sellekohase info koondanud juhendisse „Metsade kasutuse suunamine. Soovitusi omavalitsustele.“ Teeme ettepaneku arvata juhend planeeringu alusmaterjalide hulka ja kasutada seal sisalduvaid teadmisi metsi puudutavate lahenduste väljatöötamisel. Metsaga seotud piiranguid puudutavaid teemasid käsitlesid 11.12.2020 Rahandusministeeriumi poolt korraldatud veebiseminaril advokaadibüroo RASK juristid. Seminaril anti mitmekülgne ülevaade metsade majandamisega seotud kitsendustest ja põhiõigustega (sh omandiõigusega) seotud probleemidest. Koolituse materjalid on leitavad portaali planeerimine.ee kodulehelt. Soovitame õiguslikes küsimustes arvestada ka viidatud veebiseminaris seisukohtade ja materjalidega.	
	A. Värton (Nõiariik)	Ettepanek 07.01.2021	Siin minu ettepanekuid üldplaneeringusse. 1. Uue Antslas järgmised maaüksused Liikluslinna, Väike Robini, Suure Robini, Kiviõue, Keldrimäe, Ala pumbajaama, Kalevala. Need on vanast ajast kui oli kolhoosi aeg põllumajandus tootmis maad (sigalad, lehmalaut) uues planeeringus võiks selle muuta selleks mis ta praegu on. 2. Uue Antslas Oja kinnistu, endine Õuna Aed. Tean,	1. Nimetatud kinnistute puhul on tegemist liikluslinnaga ja sinna juurde arendatavate muude puhke ja spordiettevõtmistega. Äriline ettevõtte. 2. Elanikkond viimaste andmete põhjal ikkagi väheneb ja survet elamute ehitamiseks ei ole. Piirkonnas on väikses ulatuses Uue-Antsla – Vana-Antsla teest lääne poole määratud elamu maa-ala. 3. Väike-Õunaaia kinnistu on valla omandis ja kui plaanida uut manguväljakut, siis

			et omanikul olid ka kunagi plaanid. Võiks ka uurida äkki on see elamupiirkond. 3.Uue Antslas lähiaadress puurkaevu korrusmaja elanikel on ikka soov, et seal kus on endine laste mänguväljak saaks ka edaspidi taastada laste mänguväljaku. 4. Üldplaneeringus võiks olla märgitud planeeritav Uue Antsla kultuurimaja parkla.	oleks see õigem koht. Puurkaevu kinnistu on üsna suur, seda ei hooldata pidevalt, kui Võru Vesi on nõus, siis on mõeldav ka sellele kinnistule, aga pigem kinnistu teise serva, mis oleks rohkem mitme maja peale. Täiendatud 26.04.2022 Puurkaevu kinnistul on Võru Vesi AS nõusolekul võimalik mänguväljaku rajamine. 4. Parkla rajamine ei kuulu üldplaneeringu täpsusastmesse.
	Urvaste külade selts	Ettepanek 08.01.2021	MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD ALAD 1. Käsitleda Urvaste külade piirkonda (Ruhingu ja Urvastemõisa, Urvaste, Koigu, Kirikuküla) miljöövärtusliku alana, kuna siin on säilinud traditsiooniline külamaastik ja taluarhitektuur ning suhteliselt tihe asustus (sh mitmeid põlvkondi piirkonnas elanud pered); samal ajal on tegu intensiivpõllunduseks sobimatute maastikuvormide ning muinsus- ja kultuuri-pärandi kaitse objektidega (Urvaste kirik ja kalmistu, Uhtjärve põhjakalda pühapaigad), looduskaitseobjektidega (Tamme-Lauri ja Mõe-Lõhtsuu tamm, Urvaste mõisapark, Ess-soo), rohevõrgustiku tuumalaga (Urvaste-Kooraste) ning rahvusvahelist tuntust vääriva loodus- ja kultuuriturismi sihtkohaga (Pokumaa). Selleks: a) Lähtuda piirkonnas loodusliku mitmekesisuse säilitamise põhimõtetest (säilitada metsakooslused, põl-luservad, metsasalud, looduslikud niidud, kivikuhjad	1. Urvaste piirkonna külade piirkonna peamised väärtused on ÜP-s kaitstud läbi erinevate kohaliku tasandi (nt väärtuslik maastik, pärandkultuuriobjektid, kultuuritee jms) ja riikliku tasandi (nt kultuurimälestised) objektide/alade. Samuti on seatud tingimused väärtuslike põllumajandusmaade, rohevõrgustiku kaitseks ja säilitamiseks. Piirkonnale iseloomuliku hajaasustuse ning hoonestus- ja ehituslaadi säilitamiseks on määratud üldised maa-kasutus- ja ehitustingimused. 2. Vana-Antsla mõis koos teiste mõisa-kompleksi ehitistega on riikliku kaitse all ega vaja täiendavat kohalikku kaitset miljööväärtusliku alana. 3. Miljööväärtusliku ala mõiste ÜP seisukohast on praeguseks, võrreldes algupärasega, palju muutunud. Algselt oli

			jne) b) Keelata lageraied suuremal alal kui 1 ha, et säiliks liikide elupaigad ning kohalike elanike jaoks tähtsad marja- ja seenemetsad. Põllumajanduses eelistada mahetootmist, perspektiiviga saada tervikuna mahepiirkonnaks. c) Välistada tööstushoonete, angaaride ehitamine ning uute hoonete kavandamisel lähtuda paikkonna traditsioonilistest ehitusmaterjalidest ja arhitektuurist. d) Urvaste külas (Kanepi-Antsla tee ääres) avaliku puhkeala loomine nii Urvaste küla elanike ajaveetmiskohana kui kaasaegse kämpingutaristuga piirkonna külaliste jaoks (voolava vee kättesaadavus, lõkkekoht, telkimiskohad). Välistada puhkealal lageraie. 2. Fikseerida miljööväärtusliku alana Vana-Antsla mõisa rajatiste kompleks ning kehtestada selle hoidmiseks ja arendamiseks eritingimused. 3. Paralleelselt üldplaneeringu menetlusega viia läbi Antsla valla miljööväärtuslike alade teemaplaneering (Urvaste prk, Vana-Antsla, Karula). 4. Kuna oluline osa miljööväärtuslikest aladest jääb ideetasandil toetust leidnud Kanepi-Antsla-Lüllemäe tee äärde, palume Antsla valla poolt teavitada Kanepi	planeerimisseaduses mõeldud miljööväärtusliku alana hoonestusalasid tihedama hoonestusega aladel, ehk planeeringuga määratleti alad, kus kehtestati planeerimisele ja ehitamisele piirangud, mis tulenevad piirkonna hoonete ajaloolis-kultuurilisest eripärast ja vajadusest seda säilitada. Selleks olid siis põhiliselt omanõuliste hoonete grupid. Hästi võtab mõiste arengu kokku juhend "Miljööväärtused maapiirkonnas" https://maakonnaplaneering.ee/documents/2845826/18717812/1_Miljoovaartused_maapiirkonnas_25032011.pdf . Karula rahvuspark koos Soome küla, Säre küla, Lümatu, Uhtjärve, Kirikuküla ja Visela külaga on uues ÜP-s piiritletud väärtusliku maastikuna. Kuna Karula Rahvuspargis on juba kaitse-eeskirjadest tulenevad tingimused ja piirangud, siis neid ei dubleerita. Kui käsitleda miljööväärtuslikku ala mõistet kui elamiseks väärtuslik ala, siis kuuluks siia alla kogu Antsla vald. Olemasolevas ÜP-s on miljööväärtusliku alana käsitletud Taberlaane ridaküla ja Kobela alevikus Nurme ja Kalda tänavate hoonestust (ühesugused endisaegsed majandi elamud, mis moodustavad ühtse ansambli). Hajaasustuses on Antslas reeglina tegemist hajakülaga, kus majapidamised moodustavad eraldi üksused, kus abihooned on elamu ümber ehitatud vastavalt reljeefile ja vajadustele.
--	--	--	---	---

			ja Võru valla üldplaneeringu menetlejaid kavatsusest alata nimetatud tee väärtuste kaardistamine ning maastikuhoolduse kava (sarnaselt Postiteele) ning li-sada see Võru (ja Põlva) maakonna väärtuslike maastike kaardile.	Meil ei ole õuealal sellist ringhoonestust kui näiteks setomaal. Või ridaküla nagu Peipsi ääres. 4. Kanepi valla planeerijatega on tehtud koostööd kultuuritee osas. Võru vald ei ole oma planeeringus Antsla-Kanepi teelõigul väärtusi kaardistanud.
			AVALIKUD LIGIPÄÄSUD 1. Taasluua ajalooline ligipääs Uhtjärve kallasrajale ning järve kaldal paiknevate kultuuripärandi objektide juurde Urvaste ja Lümatu küla elanike jaoks Järve talu lähistelt. 2. Marie Heibergi kodutee kui kultuuriloolise tähtsusega paiga ning suurepäraste maastikuvaadetega loodusraja avalikuks muutmine ja tähistamine.	1. Selgitame maaomanikule, et avaliku vee-kogu kallasraja kasutamine on igaüheõigus, millele peab ligipääs olema tagatud. Samuti asuvad Järve ja Järverahva katastriüksustel riiklikud kultuurimälestised, millele lähtuvalt muinsuskaitseaduse §-st 41 tuleb teatud tingimustel tagada juurdepääs. Vt täpse-malt R. Proosi ettepanek. 2. Kuna Marie Heibergi hoonetel, kinnistul on uued omanikud ning see on nende kodu, mis ei kuulu igamehe õiguse alla. Küll aga on kirjaniku kodukoht tähistatud mä-lestuskiviga ning Urvaste kiriku juures on avatud mälestuskuju.
			KOHALIKU KAITSEALA LOOMINE Võtta üldplaneeringuga kohaliku kaitse alla Vaabina (Lümatu) pärnaallee. Lubatud ei ole kasvavate puude raie, puujuuri kahjustavad tegevused. Lubatud on murdunud ja kuivanud okste ning surnud puude eemaldamine. Kavandada perspektiivis Vaabina tee laienduse käigus maha võetud tammeallee uuendamist 10-15 aasta	Arvestame ettepanekuga selles osas, mis puudutab kaitse alla võtmist, mitteallee uuendamist, kuna tervikuna pole alleed võimalik samasse asukohta rajada.

			vanuste tammeistikutega, taastamaks ajalooline maastikupilt ning rõhutades omaaegset mõisavõrgustikku (kaaluda ka Uue-Antsla ja Vana-Antsla vahelise allee uuendamist tervikuna)	
			KÜLAPIIRIDE KORRIGEERIMINE Korrigeerida üldplaneeringuga Ruhingu küla piire ning taastada Urvastemõisa küla ajalooline nimi vastavalt kohanimeuurija Evar Saare ettepanekule kahe küla lahkmejoone osas.	Arvestame ettepanekuga.
			KAASAMISKOOSOLEKUD Kuna endises Urvaste vallas ei ole üldplaneeringut kaasaegsel viisil veel menetletud, palume vähemalt selles piirkonnas korraldada kaasamiskoosolekud lisaks Kuldrele ka Urvastes, Vaabinas ja Uue-Antslas.	Üldplaneeringu eelnõu avalik arutelu toimub Antsla linnas, Uue-Antsla külas ja Tsooru külas. Valla väiksemates keskustes ei ole vajadust kaasamiskoosolekute eraldiseisvaks korraldamiseks. Kõik soovijad saavad üldplaneeringu koostamise protsessi kestel oma arvamust ka jooksvalt avaldada.
AVALIKU ARUTELU KÄIGUS LAEKUNUD ETTEPANEKUD				
	K. Nurk	20.12.2021, Tsooru	1) Ettepanek Antsla linna Posti tn äärde määratud segahoonestuse maa-ala laiendamiseks. Kui juba kulutused arenduseks teha, siis võiks seal arendust ulatuslikumalt võimaldada. Hetkel on määratud segahoonestuse maa-ala ca 1 ha suurune.	Arvestame ettepanekuga. Täiendame planeeringulahendust laiendades segahoonestusala põhja poole.
			2) Ettepanek määrata Urvaste ja Kaika kui kohalikud keskused ja neid üldplaneeringuga rohkem esile tõsta.	Oleme üldplaneeringuga esile tõstnud seltsimajad ja rahvamajad, sh Kaika, Urvaste, Antsla, Kobela, Tsooru ja Uue-Antsla.

			3) Ettepanek kultuuritee laiendamiseks. Rõuge ja Haanja keskustega kultuuritee ühendada.	Kultuuritee oma olemuselt ei ole üldplaneeringu ülesanne. Vajab eraldi analüüsi kultuuritee kriteeriumitele, sellel teel olevatele objektidele, nende väärtustele ja esile tõstmise vajadustele. Vajadusel koostatakse eraldi teemaplaneering.
			4) Ettepanek Antsla Kasumõtsa planeerida ulatuslikum puhkeala koos ehitusõigusega (tiigid kunstlume tekitamiseks jne), vajadusel maakasutuse juhtotsustavate määramiseks, mis võimaldaks seda munitsipaliseerida.	Täiendame planeeringulahendust. Kasumetsa terviseraja lähialale on otstarbekas näha ette tiigi rajamine, mille vett on võimalik siis kasutada ka kunstlume tegemiseks. Muud ulatuslikumat puhkeala RMK maadele ei ole ette näha.
			5) Ettepanek jalg- ja jalgrattateede osas. Ehitada rattateid ka Antslast lõunapoole (nt Tsooru ja Kaika piirkonnas ja nende suunal), et rattamatkajatel oleks turvalisem ja turistidel oleks soov tulla huvitavatele teedele.	Suure avaliku huvi korral koostatakse eraldi teemaplaneering.
	K. Kurve	20.12.2021, Antsla linn	1) Ettepanek, et rohekoridorides võiks olla raiekeeld.	Ei ole arvestatud. Raiete teostamine rohevõrgustikus ei takista rohevõrgustiku toimimist.
	Ü. Salumets	20.12.2021, Uue-Antsla	1) Ettepanek üldplaneeringus kajastada ristipuid ning juhtida nendele tähelepanu. Tänu tuhandamiseks on tegemist elavneva kombega ja kohalikus kultuuriruumis vaja väärtustada.	Inimeste, sh maaomanike teadlikkuse tõstmiseks vajavad ristipuud kui pärandkultuuri objektid, looduses tähistamist. Ei pea vajalikuks kohaliku kaitse alla võtmist ja eraldi kaitsetsooni määramist. Kaardil kajastada ristipuud üheselt arusaadava ja eristuva leppemärgiga. Tähistada looduses.
	A. Hallik-Konnula	20.12.2021, Uue-Antsla	1) Ettepanek on Urvaste jalg- ja jalgrattateed pikendada kuni valla piirini, sest see on paljude laste koolitee.	Ei ole arvestatud. Üldplaneering kajastab perspektiivse jalg- ja jalgrattatee rajamist Kuldre ristist Urvaste koolini, kus on suurem

				liiklussagedus ja suurim eeldatav kasutajate arv.
			2) Miks pole Vana-Antsla määratud miljööväärtuslikuks alaks? Võiks olla teemaplaneeringu teema tulevikus. Ükshaaval kõik väärtused kaardistada nii mõisakompleks kui ka kõik ülejäänud.	Lisapiirangu kehtestamine ei ole otstarbekas. Vana-Antsla on omanäoline asum, mis on osaliselt muinsuskaitse all ja keskkonnakaitse all. Aleviku majad on erinavates stiilides ja ei ole otseselt midagi välja tuua, mis vajaks lisaks olemasolevatele kaitsetele lisakaitset ja mis vajaks eraldi miljööväärtuslikuna esile tõstmist.
		30.01.2022 e-kiri	Oleme juba esitanud üldplaneeringusse ettepaneku vana küla(ja kiriku)tee taastamiseks. (AVALIKUD LIGIPÄÄSUD 1.Taasluua ajalooline ligipääs Uhtjärve kallasrajale ning järve kaldal paiknevate kultuuripärandi objektide juurde Urvaste ja Lümatu küla elanike jaoks Järve talu lähistelt.) Nüüd olen külaelanike abiga saanud natuke selgust selle tee kohta ning õnneks on ta ära märgitud ka Maa-ameti geoportaali ajaloolisel kaardikihil (https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/ajalooline) Nii järve kui ka oluliste kultuuriväärtuste juurde juhatav rada algab Kurila talu juurest, viib Oru ja Mäe talu vahelt Järve talu suunal, seejärel viib üks tee Järve talu kõrvalt Uhtjärveni, teine aga keerab paremale ning viib mööda ohvrikivist (Kultusekivi), Silmäviilätest, Liinusmäest ja ohvriallikast. Piirkonna elanike soov oleks, et vana tee nii järveni kui ka kalmistuni oleks lumevabadel kuudel läbipääsetav ja avatud jalgsi ja jalgrattaga liikumiseks, sest selles Urvaste nurgas elab mitu noort peret ning ka põliselanikele ja	ÜP kaardile on lisatud avaliku juurdepääs. Kultuuriobjektidele juurdepääs saab toimuda lisaks järve kallasrada mööda. Täiendavad juurdepääsud saab määrata maaomanikega kokkuleppel.

			nende pereliikmetele ja külalistele on see olnud oluline ühendustee Uhtjärve, kiriku ja kultuurimälestistega. Kuna Maa-ameti kaardikihilt võib jääda mulje, nagu läheks tee Uhtjärve äärde läbi Järve talu õuelt, siis on siin veel üks vana kaart, kust nähtub, et ajaloolise tee kasutuselevõtt ei tohiks pererahvast olluliselt häirida, samas kui raja kasutuse vastu on kaalukas avalik huvi. https://fotoladu.maaamet.ee/?basemap=hybriidk&zlevel=11,26.57657,57.91014&fotoarhiiv=fotoplaan&overlay=&HDzlevel=13,84.99150,-179.78371&HD=fotoplaan/o5/tile/dsc08699,4999,6505 Kuidas me saame selle tee küsimusega üldplaneeringus edasi minna?	
--	--	--	--	--